

MEZINÁRODNÍ KŘESŤANSKÉ VELVYSLANECTVÍ JERUZALÉM///ČERVEN 2015

SLOVO Z JERUZALÉMA

KŘESŤANSKÝ HLAS PRO ŽIDY A IZRAEL

KULTUROU
PROTI **ANTISEMITISMU**

PO 70 LETECH
POUČILI JSME SE?

ICEJ V **MUSLIMSKÝCH**
ZEMÍCH

Mezinárodní křesťanské velvyslanectví Jeruzalém je globální křesťanská organizace reprezentující jednotlivé sbory, křesťanské denominace a miliony křesťanů, kteří mají zájem o Izrael, projevují lásku židovskému lidu a usilují o překonání křesťanského antijudaismu a budování porozumění mezi křesťany a židy.

Obnovu Izraele v moderní době považujeme za projev věrnosti Boha stvořitele, který dodržuje svou smlouvu a plní zaslíbení daná židovskému národu. Práce ICEJ je založena na verši z proroka Izaiáše „Potěšujte, potěšujte můj lid.“ (Iz 40:1) Naše hlavní cíle jsou:

- podporovat Izrael praktickými projevy solidarity a přátelství
- učit křesťany na celém světě o Božích záměrech pro Izrael a propojovat církve s Izraelem
- být aktivním prostředníkem smíření mezi Židy, Araby a křesťany.

ICEJ má sídlo v Jeruzalémě, stálé pobočky ve více než 70 zemích a zastoupení ve 140 zemích světa. Česká pobočka byla založena v roce 1994 jako první v postkomunistických zemích.

ICEJ je nenedominanční, nevládní nezisková organizace, která je financována z darů svých příznivců. Zveme vás, abyste se stali podporujícími členy ICEJ a připojili se tak k naší celosvětové službě. Další podrobnosti naleznete na www.icej.cz

Časopis české a slovenské pobočky Mezinárodního křesťanského velvyslanectví Jeruzalém (ICEJ). Vychází čtyřikrát ročně. Ročník 21. ISSN: 1211-2917, MK ČR E 7407. Adresa redakce: Thomayerova 800/5, 140 59 Praha 4 – Krč, tel. 725 854 354, e-mail: icej@ecn.cz, www.icej.cz

Šéfredaktor: Mojmir Kallus
Redakce: Marcela Folbrechtová, Silvie Pilařová, Lumír Ptáček, Benjamín Železník
Jazykové korektury: Kateřina Klesnilová
Do tohoto čísla dále přispěli: Johannes Gerloff, Martin Janeček, Susanna Kokkonen, Petr Plaňanský, Zdeněk Víšek a žákyně holického gymnázia
Internetová verze: Martin Pospíšil
Logo: Jaroslav Šváb
Design a zlom: Ora, SZJ
Tisk: MLOK s. r. o., Brno

© ICEJ, 2015. Materiály zde zveřejněné lze dále volně šířit k nevýdělečným účelům s podmínkou uvedení zdroje. Neoznačené obrázky a fotografie pocházejí z archivu ICEJ ČR. Za obsah podepsaných článků odpovídají autoři. Názory a komentáře nemusejí nutně vyjadřovat stanovisko redakce nebo ICEJ. Využíváme původních článků Institutu Williama Wilberforce a Jerusalem Center for Public Affairs. Redakční uzávěrka tohoto čísla: 15. 6. 2015

Vážení čtenáři,

letošní rok přináší řadu kulatých výročí událostí, které se vztahují ke konci druhé světové války. Je charakteristické, že tato řada začala v lednu připomínkou osvobození vyhlazovacího tábora Auschwitz-Birkenau: neslavíme totiž pouze vítězství, nýbrž pamatujeme na utrpení obětí, a obzvláště se znovu zamýšlíme nad ďábelským plánem zavraždit všechny Židy a nad tím, jak je možné, že se ho v kulturní Evropě dařilo bez většního odporu realizovat. A ještě jednomu kulatému a smutnému výročí věnujeme prostor: uplynulo 100 let od genocidy Arménů, jež svým způsobem předznamenala další tragédie minulého století.

Česká pobočka ICEJ přispěla k připomínání tradičním pochodem Prahou a shromážděním ve Valdštejnské zahradě. Účast více než stovky německých občanů, patrná i z přítomnosti německých vlajek, podtrhuje důležitý aspekt naší práce: jako křesťané máme jedinečnou příležitost pracovat ve prospěch smíření mezi národy. Zvláště jsem byl potěšen z přítomnosti stovky mladých lidí, kteří se symbolicky přihlásili k převzetí štafety. Že to není jen prázdné gesto, mohou dokumentovat mimo jiné články žaček holického gymnázia, které v dnešním čísle otiskujeme.

Reportáž ze západní Afriky zase potvrzuje, že stejné dílo smíření se odehrává i v daleko dramatičtějších kulisách. A z vyprávění z Papuy Nové Guiney je cítit, že role církve je leckde ve světě dost jiná než v postmoderní Evropě. To jsou pozitivní zprávy.

Rozhodující ovšem je, zda se z minulosti dokážeme poučit. V tomto ohledu vidím dost důvodů ke skepsi. Jednání s Íránem připomíná předválečný appeasement a ani tváří v tvář vraždění v Sýrii a Iráku nevidíme nějakou rozhodnou reakci světového společenství.

Naopak se šíří výzvy k bojkotu Izraele na poli hospodářském, kulturním, akademickém a dokonce i sportovním. Posedlost kritikou židovského státu, který zůstává ostrovem práva a bezpečí (i pro své muslimské obyvatele) v okolním moři chaosu, je iracionální a ve světle nedávné historie neuvěřitelná. Vždyť právě bojkotem židovského zboží připravovali nacisté své „konečné řešení“.

My ovšem víme, že lid Izraele žije a bude žít. Přeji Vám klidné léto a dobrou naději.

Mojmír Kallus

TITULNÍ FOTO:

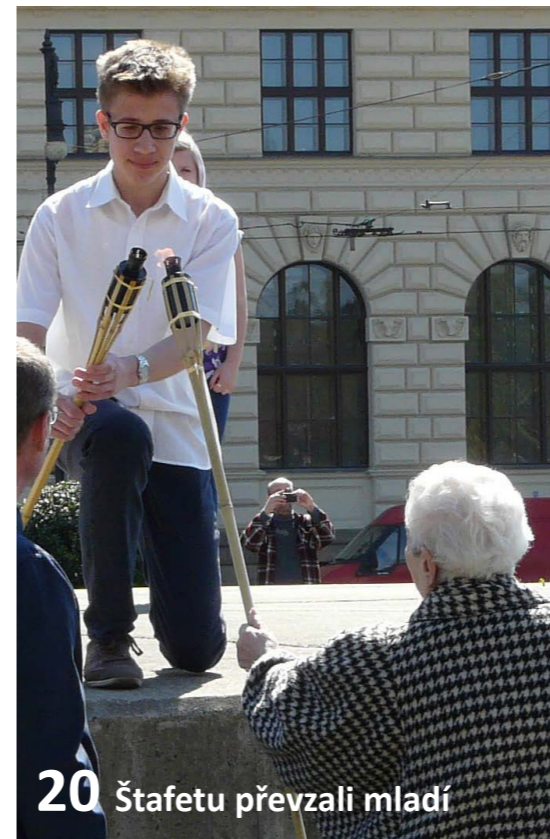
Z demonstrace Kulturou proti antisemitismu (foto: S.Cimbura)

4 Po sedmdesáti letech

7-13 Bojkot

20 Štafetu převzali mladí

14 století genocid

22,24 ICEJ v Africe

32 Studenti vypátrali přeživší

28 Nová architektura církve

Modlitba v památníku Jad Va-šem

PO SEDMDESÁTI LETECH...

ÚVAHY O ROCE 1945 Z PERSPEKTIVY ROKU 2015

Dr. Susanna Kokkonen

„Prošmejdil jsem každý kout... Cítil jsem povinnost to udělat, abych byl schopen vydat svědectví o těchto věcech pro případ, že by se doma rozšířil názor, že historiky o brutálnosti nacistů jsou pouhou propagandou.“

generál Dwight D. Eisenhower při návštěvě koncentračního tábora Buchenwald v dubnu 1945

Letošní rok je významným letopočtem. V lednu jsme vzpomínali na osvobození tábora smrti Auschwitz-Birkenau, v květnu se připomínalo osvobození Evropy od nacismu. Květen 1945 je v našich myslích zapsán jako čas slavného vítězství. Toto vítězství však také definitivně otevřelo brány nacistických koncentračních a vyhlazovacích táborů a šokovaný svět byl konfrontován s hrůzami napáchanými na židovském národě.

V období těsně po válce bylo po takových událostech každému jasné, že strašlivou tragédií vyvolal antisemitismus. Logickým důsledkem se stal fakt, že antisemitismus začal být považován za tabu

a jeho veřejné vyjadřování za společensky nepřijatelné. Je proto s podivem, že dnes po 70 letech je antisemitismus jasně patrný právě v zemích, které proti němu v roce 1945 bojovaly.

Jeden izraelský novinář situaci vystihl slovy, že pokud holocaust imunizoval proti antisemitismu, pak tato vakcína přestala být účinná. Současný vývoj vede k vážným obavám o osud židovských komunit v mnoha zemích světa. Je zde však ještě vážnější otázka dějinné paměti. Je pravda, že historie se opakuje proto, že se rozhodujeme zapomenout? V kontextu, o němž mluvíme, je v sázce samotná podstata lidského života, protože jde o absolutní zlo – holocaust a genocidu. Chceme je ignorovat, nebo si je pamatovat?

Po hromadném ničení za druhé světové války přišla v roce 1948 Organizace spojených národů s definicí genocidy, která byla v mnoha ohledech odvozena přímo od holocaustu. Šoa představuje extrémní genocidu, jež si kladla za cíl zcela vyvraždit veškeré židovské obyvatelstvo Evropy. OSN prohlásila: „Genocidium představuje upření práva na existenci celým lidským skupinám, stejně jako homicidium je upřením práva na život jednotlivci; takové upření práva na život je šok pro svědomí světa a je v rozporu s morálním zákonem a s duchem a cíli Spojených národů.“

Tento výrok definuje akt genocidy, který však tvoří pouze jednu její součást. Genocida je konkrétněji definována jako záměr vyhladit určitou skupinu vymezenou na základě náboženství, rasy, národnosti nebo etnické příslušnosti. Definice jde dále v konstataci, že již záměr zničit schopnost nějaké skupiny existovat nebo zničit její politické a kulturní elity nebo její kulturu je totožný s genocidou. Genocida je definována jako zločin proti lidskosti, a je proto v rozporu nejen s „duchem Spojených národů“, nýbrž vůbec s lidským duchem, který je nám všem společný. Je jasné, že pro křesťana takový zločin, jemuž předchází otevřené pohrdání lidským životem, znamená něco nemyslitelného.

Genocida ve smyslu provádění záměrného masového vraždění vzbuzuje řadu těžkých morálních otázek. Některé z nich zůstanou navždy bez odpovědi. Zavraždění šesti milionů Židů je příliš obudný zločin na pochopení – ale stejně je tomu i s jinými masovými vraždami, které byly spáchány po holocaustu.

V norimberském procesu s nacistickými válečnými zločinci byli obžalováni shledáni vinnými těmito slovy: „Spáchali úmyslnou a systematickou genocidu – tj. vyhlazení rasových a národnostních skupin – na civilním obyvatelstvu v některých okupovaných územích za účelem zničení konkrétních lidských ras a tříd a národ-

Jedno z jasných univerzálních poučení z holocaustu zní, že mlčení vždy pomáhá pachatelům, nikdy však oběti pronásledování. Je-li tomu tak, pak se svým mlčením rozhodujeme pomáhat pachatelům.

ních, rasových nebo náboženských skupin, zejména Židů, Poláků, Cikánů a dalších.“

Genocida se od jiných zločinů liší právě úmyslem a zaměřením na konkrétní skupinu.

Předpokládá se, že když se o holocaustu učíme, pomůže nám to stát se citlivějšími na diskriminaci a nenávist proti konkrétním skupinám i v naší době. Otázka zní, zda jsme problémy, jimž musíme čelit, správně pojmenovali? Čelíme jim jako společenství, nebo jen jako jednotlivci? V době holocaustu se proti nacistům postavilo extrémně málo křesťanských komunit jako celek, většina zachránců byli jednotlivci. Jak účinná může být reakce jednotlivce tváří v tvář genocidní ideologii? Bezmoc je patrná i z naší individualizované reakce na pronásledování a genocidní kampaně současnosti. Svůj hlas nepozvedáme, spíše se chováme jako pozorovatelé zpovzdálí – přesně tak se ovšem chovala většina lidí v době holocaustu.

Když se kolem sebe rozhlédneme, vidíme jasně, že antisemitismus opět alarmujícím tempem narůstá. Současně jsme

svědky rozsáhlého pronásledování křesťanů, zejména na Blízkém východě. Mnozí z nás mohou mít pocit, že je toho na člověka už příliš. Je snazší zůstat zticha, než se proti těmto jevům postavit. Problém je v tom, že mlčení je volba. Jedno z jasných univerzálních poučení z holocaustu zní, že mlčení vždy pomáhá pachatelům, nikdy však oběti pronásledování. Je-li tomu tak, pak se svým mlčením rozhodujeme pomáhat pachatelům. Tak by tomu jistě být nemělo.

Památník Jad Va-šem v Jeruzalémě je zároveň vzdělávacím střediskem, které se po desetiletí věnuje výchově a vzdělávání o holocaustu. Není naším cílem říkat ná- vštěvníkům, co si mají myslet; poučení plynoucí z holocaustu mluví samo o sobě dost jasnou řečí.

Od roku 2010 nabízí křesťanské oddělení v Jad Va-šem vzdělávání specificky pastorům a představitelům církví. Ti se pak stávají šířiteli tohoto univerzálního poučení ve svých komunitách. Víme, že nemůžeme být všude, a proto hledáme partnery a přátele, kteří nám pomohou naše poselství šířit. Vzdělávejme pro budoucnost společně. Nezapomínat je u Boha důležité. Je potřeba postavit se rostoucí vlně zla krácející proti dějinné paměti přesně tak, jak to předpověděl generál Eisenhower.

Dr. Susanna Kokkonen je vedoucí křesťanského oddělení Jad Va-šem. Přel.: -mk-

Americký generál Dwight D. Eisenhower nad zuhelnatělými těly židů při návštěvě osvobozeného nacistického vyvražďovacího tábora v dubnu 1945

Přehled událostí v palestinsko-izraelském konfliktu (11. února - 12. května 2015)

Souhrnný přehled

Během daného období bylo prakticky úplně zastaveno ostřelování Izraele raketami z Gazy. Hamás nadále usilovně pracoval na obnově svých vojenských kapacit. Byla např. odhalena rozsáhlá pašerácká síť, která přes přechod Kerem Šalom propašovala z Izraele na území Gazy obrovské množství materiálu a vybavení potřebného pro konstrukci vojenských zařízení, tunelů a zbraní. Celková hodnota propašovaného kontrabandu se odhaduje na desítky milionů dolarů.

V lednu 2015 byl oproti prosinci 2014 zaznamenán pokles v množství teroristických útoků v Judsku, Samaří a Jeruzalémě. Z celkového počtu 124 šlo o 102 případy útoků zápalnými lahve, 17 útoků pomocí výbušnin a improvizovaných granátů a 3 případy střelby. Zraněno bylo 17 Izraelců, z toho čtyři kriticky.

V únoru došlo k dalšímu poklesu počtu teroristických útoků. Celkově jich bylo 96, z toho 76 zápalnými lahve, 15 výbušninami a improvizovanými granáty, byly 4 případy střelby a jedno pobodání v Jeruzalémě.

Počet útoků se snížil i během března - celkem 89, z toho 78 zápalnými lahve, jedno najetí autem do lidí v Jeruzalémě, 8 nastražených výbušných zařízení a dva případy střelby ručními zbraněmi.

V dubnu došlo k nárůstu - celkem 120 útoků, z toho 108 zápalnými lahve, tři pobodání, sedm nastražených náloží a dva útoky vozidly. Zemřel jeden Izraelec, devět bylo zraněno.

Na území Judska, Samaří a Jeruzaléma pravidelně probíhaly násilné demonstrace a nepokoje.

Trvale se zvyšovalo i napětí mezi Hamásem a Egyptem v Gaze. Egypt pokračoval v ničení tunelů do Gazy.

Zdrojem tohoto přehledu jsou pravidelné zprávy vydávané organizací The Meir Amit Intelligence & Terrorism Information Center (<http://www.terrorism-info.org.il>), případně další zpravodajské zdroje.

Připravuje: -lp-

Výběr z hlavních událostí

14. února poblíž města Karnej Šomron hodili útočníci zápalnou láhev na izraelské vozidlo.

Další dvě láhve dopadly na dům židovské rodiny v Abu Tor ve východním Jeruzalémě. Nikdo nebyl zraněn, došlo pouze k materiálním škodám.

16. února hozený kámen ve východním Jeruzalémě poškodil dveře tramvaje. Ve stejný den došlo v pásmu Gazy ke střelbě na Mamouna Suwidana, představitele Fatahu pro mezinárodní vztahy. Nikdo nebyl zraněn.

22. února byl v Jeruzalémě v odpoledních hodinách u přechodu pro chodce pobodán izraelský civilista. Když čekal na červenou, zaútočil na něj nožem 18letý Palestinec z Bir Zeit. Útočníka zadržel starosta města se svým bodyguardem, kteří se v té chvíli nacházeli v místě útoku.

23. února izraelská armáda prováděla akci v utečeneckém táboře Dahajše v Betléme. Při obraně před útoky ze strany obyvatel tábora vojáci zastřelili 19letého Palestince.

23. února vydala izraelská služba Šabak zprávu o odhalení teroristické sítě v Hebronu. Její členové plánovali množství útoků včetně sebevražedných. Bylo zadrženo 11 teroristů Hamásu. Další velká skupina

čítající desítky členů byla odhalena v Abu Tor. Stála za množstvím útoků kameny a zápalnými lahve na izraelské civilisty a jejich majetek. V plánu měli i útoky na izraelské vojáky.

25. února byla zapálena a protiarabskými nápisy posprejována mešita ve vesnici Džab'a u Betléma. Předpokládanými pachatelé byli izraelské extrémisty.

26. února se Palestinec pokusil neúspěšně pobodat izraelského vojáka na křižovatce Guš Ecion. Útočník byl zadržen.

28. února zařadil egyptský soud v Káhiře Hamás mezi teroristické organizace.

6. března v severním Jeruzalémě najel svým autem do hloučku pěti lidí 22letý Muhammad Salaimeh. Terorista následně vystoupil z automobilu se sekáčkem na maso v ruce. Byl postřelen a v kritickém stavu odvezen do nemocnice. Zraněna byla i pětice lidí, do kterých najel.

6. března v noci identifikovala izraelská plavidla u pásma Gazy podezřelou rybářskou loď. Při jejich zadržení byl jeden z rybářů zabit.

17. března se na křižovatce Guš Ecion palestinský řidič pokusil přejít izraelského vojáka. Nikdo nebyl zraněn. Řidič byl později zadržen.

18. března izraelské vojáky zneškodnili nástražný výbušný systém u bezpečnostního plotu s Gazou.

25. března byl při nepokojích v utečeneckém táboře Džalazún severně od Ramalláhu kriticky zraněn jeden z Palestinců. Svým zraněním později podlehl.

28. března byl na silnici severovýchodně od Jeruzaléma kameny vážně poškozen izraelský autobus.

2. dubna byl při zatýkání skupiny Palestinců jedním z nich lehce pobodán izraelský voják. Útočníka přemohl a zadržel.

7. dubna byli při útoky kameny na izraelská vozidla lehce zraněni 3 lidé.

8. dubna pobodal palestinský terorista v jižním Samaří dva vojáky izraelské armády. Pokoušel se útočit i na další, ti ho v sebeobraně zastřelili.

23. dubna dopadla do západního Negevu první letošní raketa z Gazy. Nezpůsobila žádné škody.

24. dubna byl během nepokojů kamenem lehce zraněn izraelský voják, na jiném místě byl vážně zraněn Palestinec, který na izraelské vojáky házel kameny a kusy kovu.

25. dubna se na okraji Jeruzaléma pokusil 17letý Palestinec pobodat policistu pohraniční stráže. Při útoku

byl zastřelen. Téhož dne došlo k podobnému útoku u Hrobky patriarchů v Hebronu. Rovněž 17letý palestinský terorista nožem vážně zranil jednoho z hlídkujících vojáků. Byl postřelen a na následky zranění zemřel.

25. dubna večer najel ve východním Jeruzalémě palestinský řidič svým vozem do skupiny příslušníků pohraniční stráže a čtyři z nich zranil, jednoho vážně. Podařilo se mu ujet. Zatčen byl následující den.

2. května se na křižovatce Guš Ecion podařilo odvrátit útok nožem, kterým se při kontrole pokusil napadnout izraelského vojáka pouze 16letý Palestinec.

7. května plavidla izraelského námořnictva ostřelovala rybářské čluny, které vypluly vně vymezené zóny na severu Gazy. Jeden rybář byl zraněn.

8. a 9. května zahájili izraelské vojáky palbu na podezřelého Palestince pohybující se u bezpečnostního plotu s Gazou. Čtyři zranili, z toho jednoho kriticky.

9. května najel svým vozem palestinský řidič do izraelského policisty, který se ho pokoušel zastavit.

11. května byl nožem lehce zraněn 19letý židovský mladík, když čekal na autobusové zastávce.

„Palestina“ se přihlásila k členství Mezinárodního soudního dvora

1. dubna přijal Mezinárodní soudní dvůr (MSD) po tříměsíční čekací lhůtě žádost „státu Palestina“ o členství. Pro Úřad autonomie v Ramalláhu je to další symbolický krok k mezinárodnímu uznání ve smyslu státu - poté, co OSN v roce 2012 propůjčila „Palestině“ postavení „pozorovatelského státu“.

Izrael zmrazil kvůli těmto žádostem předkládaným mezinárodním institucím měsíční poukazování cel a daní z přidané hodnoty, které jménem Palestinců vybírá z dováženého zboží. Tím Úřad autonomie „potrestal“ za to, že na mezinárodním poli podniká kroky na vlastní pěst, čímž podle Jeruzaléma porušuje Dohody z Osla a obchází jednání s Izraelem. Mezitím peníze opět uvolnil, aby uchránil Úřad autonomie před finančním zhroutilím, avšak odcetl si běžné náklady za elektřinu a vodu. Palestinci v tom vidí „krádež“. Izraelci však nejsou ochotni uznat, že by měli dodávat Palestincům zdarma proud a vodu a dovolit, aby obrovské břemeno těchto palestinských dluhů, které dosahují miliardové výše, museli hradit izraelské občany.

Izrael se brání rovněž proti záměru Palestinců, kteří prostřednictvím vstupu do MSD chtějí pokračovat ve válce proti Izraeli - tentokrát pro změnu diplomatickými a právními prostředky. Prezident Mahmúd Abbás už oznámil, že hodlá před tento soud sídlící

v Haagu pohnat izraelské politické a vojenské činitele pro domnělé válečné zločiny.

Palestinští advokáti se již v minulosti pokoušeli v Londýně, ve Španělsku i jinde dosáhnout vydání politicky motivovaných zatykačů na Izraelce, mimo jiné na Cipi Livniovou a Carmiho Gillona.

Členství u Mezinárodního soudního dvora otevírá Palestincům nové možnosti postupu proti státu Izrael; chtějí jej například obžalovat i kvůli osídlovací politice.

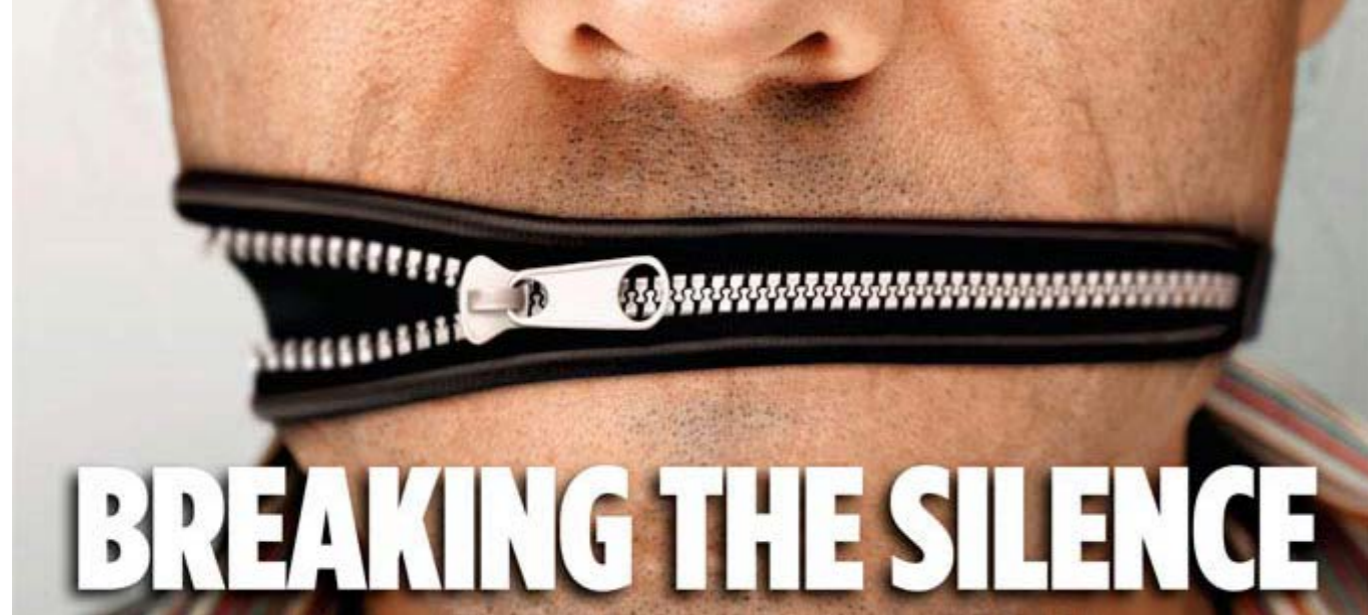
Dosud není ovšem jisté, zda budou mít se svými záměry úspěch. Před připuštěním stížnosti by bylo nutno ověřit, zda „Palestina“ opravdu splňuje všechny podmínky řádného státu, protože členy mohou být právě jediné státy - a ona přitom ani nemá mezinárodně uznané hranice a volný přístup k zahraničí. To vše se zásadně musí teprve projednat - s Izraelem! Sporné je rovněž, zda východní Jeruzalém, který Izrael anektoval v roce 1967, patří k „území Palestinců“ (nebyl tak nikdy definován); mezinárodní společenství přeče za součást Izraele neuznává ani západní Jeruzalém. Rozhodnutím OSN z roku 1947 dostal „Velký Jeruzalém“ status zvláštního „odděleného celku“ (corpus separatum) pod kontrolou Rady bezpečnosti OSN, takže palestinské „nároky“ na východní Jeruzalém jako jejich hlavní město toto rozhodnutí OSN ve skutečnosti porušují.

Choulostivá je i otázka svrchovanosti na obsazených územích: je otevřená od pádu osmanské říše.

Kromě těchto právních a procedurálních otázek by se přijetí do MSD mohlo pro Palestince stát i nebezpečným bumerangem. Oni totiž spoléhají na to, že mohou Izrael obžalovat; existuje však i opačná možnost - rovněž přední politikové palestinského Úřadu se mohou dočkat obsílky kvůli válečným zločinům! Amnesty International označila v nedávné zprávě odpalování raket Hamásu proti Izraeli za těžké porušení mezinárodního práva, neboť jejich cílem byly civilní objekty jako města a mezinárodní Ben Gurionovo letiště. Rovněž sebevražedné atentáty v autobusech a jiný teror se počítají k útokům proti civilistům. Ženevská konvence je definuje jako válečné zločiny. Vstupem do MSD by Palestincům nastala i povinnost nést odpovědnost, jaká přísluší státu, a skládat tudíž účty z vlastních zločinů.

Ulrich W. Sahn, překlad Ivana Kultová
www.wilberforce.cz

ZPRÁVA IZRAELSKÉ NGO O „ZLOČINECH“ VOJÁKŮ V PÁSMU GAZY JE NEVĚROHODNÁ

V květnu vyšla v Izraeli skoro 240stránková zpráva tamější nevládní skupiny s atraktivním názvem Breaking the Silence („Prohlamujeme mlčení“), která už několik let shromažďuje výpovědi izraelských vojáků o omylech, přestupcích či dokonce zločinech údajně páchaných armádou na palestinských civilistech. Nejnovější zpráva uvádí několik desítek „svědectví“ vojáků, kteří bojovali v loňské operaci proti palestinskému teroristickému hnutí Hamás v pásmu Gazy a poukazují na údajné chyby až zločiny vůči palestinským civilistům. Po zprávě okamžitě skočila zahraniční média tradičně kritizující Izrael (např. Guardian, CNN, BBC a další) jako po „důkazu“, že armáda v Gaze bezohledně vraždila civilisty. Nezaújatí novináři se jí nezabývali, protože si nejprve ověřili, o co jde.

Prvním varovným zvonečkem mělo být, že tato extrémně levicová skupina je financována ze zahraničí – mezi dárci jsou země, které nejsou Izraeli příznivě nakloněny, jako Švédsko, Dánsko či Norsko, a nevládní organizace jako britský Oxfam, které jej slepě nenávidí. Nezávislá izraelská skupina NGO Monitor dokonce zjistila, že někteří dárci podmnili svůj grant určitým počtem „negativních výpovědí“. Nabízí se tak otázka, k čemu má zpráva sloužit – ke zlepšení protiteroristických operací a snížení lidských ztrát, nebo k očerňování Izraele? Pravděpodobnější je druhá možnost, neboť zpráva vyšla v angličtině, a nikoli hebrejštině. Zásadním problémem skupiny Breaking the Silence je pak skutečnost, že údajná „svědectví“ jsou anonymní. Nelze tedy ověřit, zda jejich autor skutečně bojoval tam, kde tvrdí, anebo zda si jen nevyřizuje účty či nedává průchod hněvu za to, že musel být někde, kde nechtěl.

V Gaze loni bojovaly desetitisíce vojáků, ale kritických „svědectví“ je pouze 60. Vyvolala bouřlivou reakci neanonymních vojáků, kteří se operace zúčastnili. Ti některé konkrétní výpovědi rozhořčeně popřeli, a dokonce nařkli anonymy z nestoudného lhaní, protože u popisovaných událostí byli osobně. Začátkem dubna byl z křivého svědectví obviněn i poslanec Oren Chazan. V rozhovoru pro televizi to přiznal a prohlásil, že skupina Breaking the Silence pracuje s „mnoha smyšlenými výpověďmi“.

Naopak je známo a doloženo svědectvími mnoha nezávislých pozorovatelů, že Hamás používal palestinské civilisty jako lidské štíty a skladoval zbraně ve školách, nemocnicích a mešitách a odpaloval z nich rakety. Svůj hlavní štáb měl v suterénu největší nemocnice Šífa v Gaze a sklad zbraní se našel i ve třech objektech OSN, jak potvrzuje i zpráva této organizace. A odpalování strel z blízkosti civilních objektů, včetně hotelů, dopodrobna popsali zahraniční novináři, kteří o válce informovali přímo z Gazy, například z deníků Washington Post nebo Libération, indické stanice NDTV a dalších.

Rovněž je známo, že izraelská armáda před každým útokem na zneužívané civilní objekty varovala jeho obyvatele telefonem nebo shazovanými letáky v arabštině. Žádná jiná země na světě nic podobného neprovádí, ať jsou to Američané v Pákistánu, nebo Saúdové v Jemenu. To mimo jiné ocenil i bývalý britský velitel v Afghánistánu, plukovník Richard Kemp, který izraelské vojáky nazval „nejmorálnější armádou světa“.

Nejméně seriózní novináři rádi poukazují na nepoměr mezi počtem obětí na palestinské a izraelské straně a označují to za „důkaz nadměrného užití síly“ ze strany

Izraelců. Uniká jim však, že zatímco Hamás investuje peníze do výroby raket, Izrael je vydává na ochranu svých civilistů. Jen vývoj lapače strel Železná klenba stál miliardy dolarů; výroba jedna baterie vyjde na zhruba 50 milionů a odpálení každé obranné rakety, která střelu teroristů polapí, na 100 000 dolarů. Účinnost Železné klenby byla vloni 85%; bez ní by rakety Hamásu zabily desítky izraelských civilistů. A protože je vynalézavost teroristů nekonečná, nekončí ani izraelské investice – po loňském odhalení množství útočných tunelů, které Hamás kope na izraelské území, teď proudí další peníze na vývoj systému, jenž dokáže podzemní tunely najít.

Nikdo, včetně samotné izraelské armády, nepopírá, že při loňské operaci mohlo dojít a došlo k chybám a omylům; armáda je ostatně dodnes vyšetřuje a zahájila už šest trestních stíhání jednotlivých velitelů či vojáků. Nepřehlíží dokonce ani výpovědi skupiny Breaking the Silence, ale neověřitelná tvrzení anonymů lze těžko použít ke zlepšení metod boje. Proto také tuto skupinu v Izraeli nikdo nepovažuje za důvěryhodnou, a to včetně tak notorického kritika izraelské pravicové politiky, jako je deník Ha-arec, který už v roce 2009 napsal, že skupina má „prokazatelné politické cíle“.

Breaking the Silence především funguje jako „užitečný idiot“ pro zahraniční média, která clevědomě vyhledávají příležitost k demonizaci Izraele.

Vysíláno na ČRo Plus,
publikováno na www.rozhlas.cz/plus
Gita Zbavitelová

HRA SE STRACHEM: POKUSY Hnutí BDS O BOJKOT

Komu někdo pohrozí vraždou, pokud uspořádá v Izraeli koncert, ten si své vystoupení ještě jednou rozmyslí. Paul McCartney se tím zastrašit nenechal a Madonna ani Elton John také ne – i tyto umělce zasypalo hnutí, které označuje Izrael jako stát apartheidu, svými hrozbami.

Začíná to docela nevině. Například přátelským e-mailem, jaký uvádí týdeník „Jüdische Allgemeine“: „Milá Alicia Keys, jsme izraelští občané stavějící se proti trvalému vytlačování a útlaku palestinského národa vojenskou okupací a politikou apartheidu.“ Pokud umělec na tento mail nereaguje, dostane další – s výzvou, aby izraelskou politiku nepodporoval svým veřejným vystupováním. To je všechno ještě zdvořilé. Jestliže však adresát neuposlechne ani této výzvy, stane se brzy obětí nepěkné kampaně. Docházejí mu anonymní hrozby. Osobně ho špiní na internetu. Někomu, jako například hudebníku Paulu McCartneymu, vyhrožují dokonce vraždou.

O život se zatím musel strachovat pouze McCartney; vážné výhrůžky obdrželi však i jiní umělci, mimo jiné Rolling Stones, zpěvačka Alicia Keys, skupina Pet Shop Boys nebo Elton John. Ve výtu bychom mohli pokračovat. Zprávu o hrozbách přinesly krom jiných listů noviny „Süddeutsche Zeitung“ nebo britský „Guardian“. Pet Shop Boys informovali své fanoušky o útocích na Facebooku.

Vyhrožování začalo již v roce 2004

Podle zpráv z médií se za těmito hrozbami a výzvami skrývá protiizraelské hnutí označované zkratkou BDS („Bojkoty, stažení investic, sankce“), které Izrael bojkotuje na kulturní a akademické rovině. Krom toho požaduje hospodářské sankce proti Izraeli, bojkot izraelských výrobců nebo i stažení akcií či finančních investic z podniků, které údajně „porušují mezinárodní právo a práva Palestinců“.

V roce 2004 vystoupila „Palestinská kampaň za akademický a kulturní bojkot Izraele“ (PACBI) v Ramalláhu poprvé s výzvou k bojkotu všech izraelských akademických a kulturních institucí. PACBI je součástí hnutí BDS. Iniciátory a odpovědné příslušníky této skupiny lze sotva zjistit. Hrozby chodí anonymně, ani na webových stránkách skupiny se neobjevují jména či kontaktní údaje. BDS však poskytuje podporu různé organizace, mimo jiné Diakonie, „Brot für die Welt“ (Chléb pro svět) nebo „Christian Aid“ (Křesťanská pomoc).

Kampaň jak známo podporuje několik umělců, například Roger Waters (zpěvák skupiny Pink Floyd) nebo zpěvačka Annie Lennox, a vyzývají k tomu i své kolegy z hudebního světa. Například zpěvák Elvis Costello odřekl svůj koncert a jako

„Tak zas přistě!“ Mick Jagger u Zdi nářků v Jeruzalémě

důvod uvedl, že Izrael „zastrašuje a pokouří Palestince“. Zpěvák soulového žánru Stevie Wonder odvolal své vystoupení na galakonzertu „Přátelé izraelské armády“, neboť je pokládá za neslučitelné se svou úlohou mírového posla OSN.

Hnutí BDS o sobě prohlašuje: „Jsme proti bojkotování Židů jakožto Židů nebo firem z toho důvodu, že je vlastní Židé. Jsme pouze proti izraelské okupaci.“ Jejich akce se zaměřily na „celosvětový a trvalý bojkot všech izraelských akademických a kulturních institucí, čímž hodlají přispět k boji za skoncování s izraelskou okupací, kolonizací a systémem apartheidu“.

Někteří umělci před hrozbami couvli – asi ze strachu, nebo aby si nepokazili popularitu. Mnozí jiní se však stavějí na stranu Izraele. Například Elton John při svém koncertě ve městě Ramat Gan v roce 2010 prohlásil: „Tito lidé mi nemohou zabránit, abych k vám jezdil. Úkolem umělců je šířit lásku a pokoj a sjednocovat lidi.“ Mick Jagger pozdravil při vystoupení své skupiny Rolling Stones v červnu letošního roku své fanoušky dokonce v jazyce hostitelské země, v hebrejštině. Ani Alicii Keys se bojkotářům nepodařilo zmást. „Hudba, to je univerzální jazyk, který má posluchače sjednocovat v míru a lásce,“ řekla v rozhovoru pro list „New York Times“.

„Všichni tvoříme jeden národ“

Skupina „Pet Shop Boys“ výslovně odmítá tvrzení, že Izrael je státem praktikujícím apartheidu. „To je karikatura. Za apartheidu mohli hrát umělci v Jihoafrické republice pouze před vybraným obecnstvem. V Izraeli smí na koncert každý, kdo si koupí vstupenku,“ napsal na facebookových stránkách své skupiny zpěvák Neil Tennant. Tento výrok ovšem odpovídá skutečnosti, jen pokud jde o Izrael; hranice, do nichž se uzavřeli Palestinci na Západním

břehu Jordánu nebo v Pásmu Gazy, se koncertním umělcům daří překonávat pouze zřídka.

Hrozbami se nenechala ovlivnit ani hvězda popu Madonna. Jak uvedla na stadionu v Ramat Gan v roce 2012, rozhodla se zahájit zde své turné „ze zcela zvláštního a významného důvodu“, neboť pokud bude mír na Blízkém východě, může být na celém světě – a ona se o tento mír zasazuje. „Je jedno, zda jsi muslim, křesťan, ateista, homosexuál, černoch nebo Asiat; stejně všichni tvoříme jeden národ. Naše krev má stejnou barvu a všichni chceme milovat a být milováni“, citoval ji internetový list „Times of Israel“.

McCartney: „Zase se uvidíme“

Stejně jako Madonna ignorovala výzvy k odřeknutí svého letošního zářijového koncertu i Lady Gaga. Aktivisté BDS chtěli podle listu „Jerusalem Post“ tuto popovou hvězdu odvrátit od cesty do Izraele pomocí internetové petice, na níž bylo více než tisíc tři sta podpisů. Před koncertem v Tel Avivu poslala Gaga svým fanouškům zprávu na videu, že se program uskuteční podle plánu: „Šalom, Izraeli, velice se těším na vystoupení v Tel Avivu při svém novém turné!“

Paula McCartneyho neuvedla do rozpaků ani vážnost situace. Tento někdejší zpěvák skupiny Beatles ji okomentoval slovy: „Každá velká událost s sebou přináší starosti.“ Tím, kdo mu vyhrožoval, byl Omar Bakrī, islámský kazatel nenávisti, jenž McCartneyho prohlásil za nepřítele všech muslimů. Zpěvák mu v odpovědi sdělil, že má dobrý tým, který se postará o jeho bezpečnost, a že ho krom toho většina lidí zná jako posla míru. V září roku 2008 uspořádal v Tel Avivu koncert, který navštívilo asi pětadvacet tisíc fanoušků. McCartney se s nimi rozloučil slovy: „Zase se uvidíme.“

Johannes Gerloff,
Institut Williama Wilberforce
Překlad: Ivana Kultová

Jak Obama opustil Izrael

Michael B. Oren

„Promiňte, chystám další překvapení...“
(Netanjahu a Obama)

„Na chybování nemá nikdo monopol“. Když jsem v letech 2009 – 2013 působil jako velvyslanec Izraele ve Spojených státech, často jsem touto větou odpovídal novinářům, když se ptali, kdo víc může za zhoršení vztahů USA-Izrael: zda prezident Barack Obama, nebo premiér Benjamin Netanjahu.

A jsem přesvědčen, že tomu tak opravdu je. Je ale také pravda, že zatímco chyby dělali oba, jen jeden z obou vůdců je dělal záměrně.

Například Izrael se blamoval, když ohlásil rozšiřování bytové výstavby v Jeruzalémě v místech, kde byla do roku 1967 hranice, právě během návštěvy viceprezidenta Joe Bidena. Biden, který je jinak dobrým přítelem Izraele, se pochopitelně naštvál. Netanjahu se mu osobně omluvil, přestože tuto chybu udělali nižší úředníci a samotného premiéra tím zaskočili.

Letos na jaře se pan Netanjahu dopustil jednoho záměrného přešlapu, když kritizoval Obamovu politiku vůči Íránu při návštěvě Kongresu, která byla domluvena bez vědomí prezidenta (a proti mému doporučení). Ale i toto rozhodnutí bylo reakcí na chybnou Obamovu politiku. Od nástupu k moci se americký prezident zaměřil na prosazování palestinského pohledu a na dosažení jaderné dohody s Íránem. Taková politika by vedla ke kolizi s izraelským premiérem, ať už by jím byl kdokoli. Ještě větší problém ale představuje skutečnost, že pan Obama opustil dva základní principy izraelsko-amerického spojení.

První zásada zní „nevytahovat věci na světlo“. Spojené státy a Izrael spolu mnohokrát nesouhlasily, ale nikdy ne veřejně, protože by to povzbudilo izraelské nepřátele a učinilo Izrael zranitelným. Je třeba prezidentu Obamovi přiznat, že nikdy nebyl proti Izraeli, a připsat mu k dobru, že bezpečnostní spolupráci s židovským státem výrazně posílil. Také poskytl rychlou pomoc, když byl na podzim 2011 požárem zničen les na Karmelu. Nicméně ihned po své inauguraci vnesl do vztahu mezi Izraelem a Amerikou ono příslovec „denní světlo“.

„Když není světlo,“ řekl židovským představitelům v Americe už v roce 2009, „Izrael je vnímán jako pasivní, a to snižuje naši důvěryhodnost vůči Arabům.“ Tato teorie ignorovala stažení Izraele z Gazy v roce 2005 a dvě předchozí nabídky téměř celého Západního břehu a poloviny Jeruzaléma, které Palestinci odmítli.

Prezident Obama také anuloval příslib svého předchůdce George W. Bushe, že velké bloky osad a židovský Jeruzalém zůstanou při jakékoli mírové dohodě uvnitř hranic Izraele. Namísto toho naléhal na úplné zmrazení izraelské výstavby v těchto oblastech („ani cihlu“, slyšel jsem ho jednou přikazovat Netanjahuovi), zatímco od Palestinců nic podstatného nepožadoval.

Důsledkem toho bylo, že palestinský prezident Mahmúd Abbás jednání bojkotoval, smířil se s Hamásem a usiloval o přijetí palestinského státu v OSN, což bylo vesměs porušením závazků, které USA dal, a přitom ho to nic nestálo. Naopak Bílý dům pravidelně káral pana Netanjahuu za to, že staví v oblastech, o nichž i palestinství vyjednávači uznávají, že zůstanou v Izraeli.

Druhý klíčový princip zní „žádná překvapení“. Prezident Obama jej zrušil hned při svém prvním setkání s premiérem Netanjahuem v květnu 2009, když náhle po Izraeli požadoval zmrazení osad a přijetí dvoustranného řešení. V následujícím měsíci se prezident vydal na Blízký východ, nápadně vynechal Izrael a oslovil muslimský svět v Káhíry.

Izraelští vůdci běžně dostávali hlavní americké politické materiály týkající se Blízkého východu předem a mohli se k nim vyjadřovat. Pan Obama ale pronesl svůj káhírský projev s bezprecedentní podporou Palestinců a uznáním práva Íránu na jadernou energii, aniž by Izrael konzultoval.

Obdobně v květnu 2011 prezident změnil 40letou americkou politickou tradici a označil hranice z roku 1967 s výměnou územních bloků za základ pro mírové ujednání, ačkoliv do té doby zastávali tuto pozici pouze Palestinci.

Izrael žasnul, když se dozvěděl, že pan Obama navrhl podpořit rezoluci Rady bezpečnosti OSN požadující vyšetřování osad a egyptské a turecké snahy donutit Izrael, aby odhalil svůj údajný jaderný potenciál. Premiér Netanjahu nakonec souhlasil s 10měsíčním moratoriem na výstavbu osad (prvním od roku 1967) a podpořil myšlenku vytvoření palestinského státu, ale od prezidenta Obamy se žádného uznání za své ústupky nedočkal.

Opuštění zásad „denního světla“ a „překvapení“ vyvrcholilo v otázce íránského jaderného programu. V době své služby ve Washingtonu jsem se účastnil mnoha vážných a poctivých rozhovorů na toto téma s americkými úředníky. Souběžně s těmito rozhovory se ale ze strany americké vlády objevovaly výroky a úniky – například po každé, když izraelská vojenská letadla údajně zasáhla konvoj zbraní směřující ze Sýrie k Hizballáhu – jejichž cílem bylo odradit Izrael od preventivního úderu proti Íránu.

A konečně v roce 2014 Izrael zjistil, že jeho hlavní spojenec vede už několik měsíců tajná jednání s jeho nejzavilejším nepřítelem. Výsledkem těchto rozhovorů byla předběžná dohoda s iracionálním genocidním režimem, kterou většina Izraelců považuje za špatnou. Prezident Obama ale naopak tvrdí, že Írán je racionální a potenciálně „velmi úspěšný regionální hráč“.

Denní světlo mezi Izraelem a USA je dnes přímo oslepující. V dnešní době, kdy se Blízký východ rozpadá a spolehliví spojenci se stávají raritou, by se obě země měly vrátit k osvědčeným zásadám.

Autor je bývalým izraelským velvyslancem v USA. Článek vyšel původně v deníku The Wall Street Journal; kráceno, přel. -mk

Změna požadavků

Michael Segall

Íránský jaderný reaktor v Araku

29. dubna 2015 íránské nábožensko-vojenské vedení oslavilo Národní den jaderné techniky. Čelní státní představitelé, nejvyšší duchovní vůdce Alí Chameneí a prezident Hasan Rúhání při této příležitosti stanovili nové požadavky podmiňující dosažení konečné dohody, která je cílem probíhajících jednání: bezpodmínečné ukončení sankcí v okamžiku, kdy smlouva vstoupí v platnost; odmítání monitoringu a inspekcí íránských vojenských zařízení a vývoje raket; nevměšování se do stávající podpory organizací „odporu“ v různých částech světa.

Na domácí scéně se v podání různých vedoucích představitelů objevily odlišné interpretace Lausannské dohody. Tyto rozpory publikované na veřejnosti tvoří významný prvek íránské vyjednávací strategie. Mají u Západu vzbudit dojem, že v Íránu probíhají o podmínkách konečné dohody mocenské zápasy. Zároveň však odrážejí skutečné rozpory, panující mezi různými skupinami, hlavně pak mezi íránskými revolučními gardami a ministerstvem zahraničí

„Spojené státy uznaly regionální, mezinárodní i jaderný status Íránu“

Ve svém proslovu k Národnímu dni jaderné techniky kromě jiného íránský prezident Rúhání zdůraznil „vítězství Íránu nad velkou vojenskou a ekonomickou velmocí světa,“ která podle jeho názoru uznala regionální, mezinárodní i jaderný status íránského režimu. Kromě jiného řekl: „... dali jsme jasné najevo, že se nepodřídíme síle... prokázali jsme to podobně jako během osmi let války s Irákem... svět začal uznávat íránský národ.“ Rúhání také ujistil, že „Írán podepíše pouze takovou smlouvu, která ukončí veškeré ekonomické sankce v okamžiku, kdy vstoupí v platnost.“ Írán se podle něj nevzdá svých jaderných zařízení výměnou za mír. „Zařízení na obohacování uranu v Natanzu bude pokračovat v činnosti. Dalších více než tisíc centrifug bude instalováno ve Fordo. V Araku budeme provozovat těžkovodní reaktor na výrobu látek pro medicínu.“ Írán má pokračovat ve výzkumu a vývoji jaderných technologií v souladu s národními zájmy.

Chameneí se poprvé vyslovil k dohodě z Lausanne a zdůraznil, že „všechno spočívá v detailech.“ Ohradil se i proti přílišným oslavám dosažené dohody: „Předčasné nad-

šení nemá žádný smysl... Dosavadní dění v žádném případě nezaručuje, že rozhovory dospějí ke smlouvě.“

Lidé na Západě by se podle něj neměli divit, že ještě k výsledkům rozhovorů nezaujal stanovisko, protože to ani není potřeba. Podle íránských vyjednávačů nebylo dosaženo ničeho závazného, takže ani stanovisko zaujmout nemůže, když se vlastně nic neudálo. Chameneí podle svých slov uznává tvrzení USA, že „žádná smlouva je lepší než špatná smlouva.“ Z toho plyne, že nelze podepsat smlouvu, která by poškozovala zájmy a důstojnost Íránu. Odmítl tvrzení Západu, že on sám určuje detaily smlouvy, a potvrdil svou důvěru ve vyjednávací tým. Současně vyjádřil rozhořčení nad „klamy, lžemi a zradou“ druhé strany. Seznam klíčových bodů dohody vydaný Bílým domem pak označil za „plný lží“.

I Chameneí potvrdil, že pokud má být uzavřena smlouva, musí být okamžitě k datu její platnosti ukončeny sankce. „Vyjednáváme s cílem sankce ukončit; spojovat sankce s jinými otázkami je zcela nepřijatelné.“ Dále zdůraznil, že vyjednávací tým instruoval, aby nedovolil vstup Západu do íránských vojenských oblastí a zařízení pod záminkou dohledu nad dodržováním dohod. Stejně tak odmítl omezování obranných aktivit Íránu (vývoj a výrobu raket, včetně balistických raket dlouhého dosahu, na kterých Írán pracuje).

Odmítl i jakákoliv jednání o íránské podpoře organizací „odporu“ v různých regionech. Rozhovory s USA se musejí zaměřit výlučně na jadernou oblast a na nic jiného. Teprve pokud se Spojené státy během těchto rozhovorů budou chovat odpovídajícím způsobem, lze uvažovat i o rozhovorech o dalších otázkách.

Ministři zahraničí Zarifovi, který vyjednávací tým vedl, se dostalo ze strany ultrakonzervativních sil důkladné kritiky a dokonce obvinění, že porušil Chameneého pokyny a že během jednání překročil stanovený rámec. Při slyšení před Madžlisem - íránským

parlamentem - došlo k rozepřím týkajícím se hlavně dalšího osudu zařízení ve Fordo a v Natanzu. Ke kritice se připojil i konzervativní íránský tisk.

Jak chápe dohodu Írán

Zarif přislíbil zveřejnění íránské verze hlavních bodů dohody z Lausanne. Chce tím ukončit dohady v íránské společnosti a také nastavit zrcadlo americkým „lžím“, které podle Íránu mají za cíl uklidnit regionální spojence USA.

Z prohlášení íránského vyjednávacího týmu mimo jiné plyne, že Írán ve svých jaderných provozech nedovolí umístění online kamer. Důvodem má být bezpečnost jaderných vědců. Bez ohledu na další dění i nadále v Íránu probíhá obohacování uranu.

Dohodě z Lausanne se dostalo nečekané podpory, která přišla od velitele Íránských revolučních gard Muhammada Alí Džafarího, který kritiky odsoudil a prohlásil, že brání „diplomatickému džihádu“. Vyjádřil podporu ministrovi zahraničí a prezidentovi a potvrdil jejich stanovisko, že nutnými podmínkami pro budoucí smlouvu zůstává zachování procesu obohacování jaderného paliva, pokračování ve výzkumu a vývoji a ukončení sankcí. Podle Džafarího se Spojeným státem nepodařilo prosadit svou vůli vůči Íránu a donutit ho ke změnám, ale naopak byl to Írán, který donutil USA změnit postoj.

Džafarí také zmínil, že překážkou dalšího diplomatického úsilí je pokrytectví a pochybná hodnověrnost USA, které nedodrží své závazky a překrucují výklad dosažené dohody. Írán se podle něj přesto bude držet svých požadavků - stanovených Chameneím - na vlastní výrobu jaderného paliva a ukončení sankcí. V komentářích dalších představitelů íránských revolučních gard se objevily i obavy z možného zneužití informací o íránském jaderném programu ze strany USA a Izraele. Ty by jim údajně měli pod záminkou monitoringu dodávat inspektoři Mezinárodní agentury pro atomovou energii.

dokončení na straně 13

Fotbal jako zbraň

Palestinci požadují vyloučení Izraele z FIFA

„Vyhrožování bojkotem proti Izraeli není omezeno na diplomatická jednání v OSN nebo na otázku označování výrobků. Začíná pronikat do všech oblastí života včetně kultury a akademické sféry. Bojkot, jehož cílem je Izrael izolovat, je přinejmenším stejně nebezpečný jako vojenské operace.“ Tato slova pronesl bývalý izraelský velvyslanec ve Washingtonu Michael Oren koncem května. Právě v té době došlo k dalším událostem, které mu dávají za pravdu a ukazují, že bojkot Izraele pronikl už i do sportu.

Na zasedání světové fotbalové federace FIFA požadovali palestínští představitelé vyloučení Izraele ze soutěží FIFA kvůli údajnému porušování pravidel o volném pohybu hráčů a rasistickému chování. Předseda FIFA Sepp Blatter se setkal se zástupci obou zemí a nakonec se zasadil o odložení hlasování o vyloučení Izraele. To však znamená, že není rozhodnuto definitivně a proti Izraeli lze očekávat další útoky.

Obvinění z rasismu je v tomto ohledu do slova bizarní, protože v izraelské fotbalové lize existují židovské a arabské týmy a arabští hráči běžně hrají za židovské mužstva a naopak. Právě fotbal v Izraeli funguje jako jeden z hlavních nástrojů integrace Arabů do izraelské společnosti. Arabští hráči patří mezi národní hrdiny.

Jenže se ukazuje, že právě vlivní arabští představitelé usilují naopak o segregaci a odmítají proces, kterému říkají „izraelizace“ Arabů. Například Azmi Bišára, bývalý poslanec Knesetu, který uprchl z Izraele kvůli podezření ze špionáže ve prospěch

Sýrie, je proti existenci společné židovsko-arabské fotbalové ligy. To odpovídá jeho přesvědčení, že Arabové v Izraeli by se měli separovat a vytvořit vlastní instituce nespolupracující s izraelským státem. Tato vize zahrnuje i sportovní organizace.

Situaci komplikuje fakt, že radikálové jako Bišára dnes získávají významnou finanční pomoc z Kataru. Nový katarský emír šejch Tamim bin Hamad Al Thani je daleko aktivnější v destabilizaci různých zemí v oblasti (například Egypta nebo Libye) a neváhá se angažovat i v Izraeli a podněcovat místní Arabů proti Židům. Například nutí fotbalové týmy, které získávají finanční podporu z Kataru, aby podnikaly provokativní ceremonie s palestinskou vlajkou a veřejně děkovaly Bišárovi, což vzbudilo v Izraeli velkou mediální nevoli.

Katar ostatně využívá fotbalu i pro své angažmá v politice Palestinské autonomie (PA), kde podporuje kandidaturu Džibrila Radžúba, vedoucího palestinské fotbalové asociace, na předsedu PA. Jde o součást mocenského boje o nástupce Mahmúda Abbáse: zatímco Katar podporuje Radžúba, naopak Saúdská Arábie a Spojené arabské emiráty propagují Muhammada Dahlana.

Ale zpět k fotbalu. Pravidla FIFA ve skutečnosti porušují Palestinci, kteří převádějí izraelské arabské hráče do palestinských týmů a zcela ignorují izraelskou fotbalovou asociaci. Například Ali Chatib hrál v palestinském národním týmu, přestože je oficiálně hráčem klubu HaPoel Haifa. Palestinci se s izraelským týmem prostě odmítli dohodnout.

Radžúb totiž ignoruje rozdíl mezi územím Izraele a Palestinské autonomie a požaduje, aby izraelští Arabové patřili pod palestinskou fotbalovou asociaci. Proto se při náboru Arabů s izraelským občanstvím do palestinských klubů s Izraelem vůbec nebaví.

Aktivita Kataru na poli fotbalu se neomezuje jen na Izrael a PA. Emiráty investuje obrovské sumy do pořádání mistrovství světa v roce 2022 a není těžké si představit, že tento sportovní podnik bude skrývat velice konkrétní politické cíle. Katar je hlavní finanční oporou Muslimského bratrstva a jistě využije této celosvětové akce, aby svým chráněncům co nejvíce pomohl.

Mojmír Kallus, s využitím materiálů JCPA

Rasismus v Izraeli?

Johannes Gerloff

„Odkud jste?“ zní otázka při příjezdu na Ben Gurionovo letiště. Můj taxikář a já odpovídáme jako jedněmi ústy: „Netanja/Jeruzalém“ – tedy: Šimon odpovídá: „Netanja!“ – já: „Jeruzalém!“ Vykuleně na sebe civíme, až to Šimon nakonec vysvětlí: „Ty jedeš z Jeruzaléma, já z Netanje – a vůbec: co mi do toho mluvíš?“ Ostraha se směje „Jed'te!“

Šimon se rozjede, zavře boční okno a vyštěkne na mne: „Ty idiote! Na letišti se přece nevykládá, že jsi z Jeruzaléma. To si na tebe pořádně posvítí!“ No, tohle by mě v životě nenapadlo. Zatím jsem kvůli příjezdu z Jeruzaléma neměl žádné potíže. Jenže Šimon je z Kurdistanu a ví, jaké to je, když člověk vypadá jako Arab a ještě ke všemu má orientální přízvuk.

Rasismus v Izraeli existuje - a takové zprávy Evropa přímo hltá. Když si v Tel Avivu nebo v Jeruzalémě zademonstruje pár stovek Izraelců etiopského původu, hned jsou z toho v Evropě palcové titulky. Nikdo se neptá, jak to, že většina zraněných byli policisté. Když se objeví hláška, že se v Izraeli zavádějí oddělené autobusové linky, hned má izraelská opozice na Západě náramnou odezvu. Dávno už totiž pochopila, že když chce upoutat pozornost, stačí vášnivě vy-

křiknout: „Rasismus!“ - a úspěch je zaručen. Že se segregace provádí i na německých letištích, to zřejmě nikoho nenapadne. Pro „občany EU“ a pro „všechny pasy“ tam jsou oddělené kontroly. Asiáté a Afričané si musejí stoupnout na jednu stranu, Angličané, Francouzi a Němci na druhou. Třeba teď někdo namítne: vždyť existují i „rasově odlišní“ držitelé pasů EU! Rozlišování mezi „občany EU“ a „ostatními“ na frankfurtském letišti přece nemá nic společného s rasismem.

Správně! A přesně totéž platí pro Izrael. Arabové s izraelským pasem, ba co dím, Palestinci s povolením trvalého pobytu v Izraeli smějí beze všeho používat takzvaných „osadnických autobusů“ - a Arabové konající vojenskou službu v izraelské armádě, ti už teprve.

Rasismus je asi doma ve všech světadílech naší planety - snad až na Antarktidu. Hlavní je to, jak se ta která země s předsudky ve vlastní společnosti dokáže vypořádat.

Ne, rasismus v izraelské společnosti se nevylepší poukazováním na to, že to jinde není lepší. Jenže by to mělo platit i obráceně! V lecčems by mohl být Izrael západním zemím vzorem, pokud jde o otázku soužití lidí různých barev pleti,

mentality, jazyka a náboženství - a o to, jak se vyrovnávají s předsudky ve vlastních řadách.

Srovnávání s rasismem a diskriminací v jiných zemích severní Afriky a Blízkého východu si pro tentokrát odpustíme. Jen malou poznámku: nikde v Orientě se Palestinec netěší takové míře osobní bezpečnosti, svobody, právní jistoty a možností osobního rozvoje jako pod izraelskou správou. To je skutečnost - a o té by mohla tu a tam také padnout zmínka.

*Johannes Gerloff
Institut Williama Wilberforce,
www.wilberforce.cz; přel.: Ivana Kultová*

dokončení ze strany 11

Co bude dál?

Chameneho slova o tom, že ještě nebylo nic podepsáno, zchladila radost části íránské společnosti a zároveň potvrdila, že íránský vyjednávací tým nastolil v dalším jednání nové požadavky. Tato jednání budou vedena ve smyslu „dokud nedojde k dohodě na všem, není dohodnuto nic.“ Je zřejmé, že Írán v ničem ustupovat nehodlá, zatímco Západ během posledních hovorů ukázal, kam až je ochoten zajít, aby dosáhl podpisu smlouvy.

K uzavření konečné smlouvy byl stanoven termín 30. června 2015, může ale dojít k jeho posunu. Během této doby lze očekávat zjevné i skryté boje v Teheránu i Washingtonu i mezi Západem a Íránem. Írán bude trvat na nových požadavcích, které stanovil Chameneí. Konečný výsledek bude také ovlivněn i probíhajícím děním na Blízkém východě. Chameneí dal jasně najevo, že nehodlá jednat o podpoře, kterou Írán poskytuje silám „odporu“, a jakkoliv omezovat svůj rostoucí vliv v regionu.

Prubířským kamenem se může stát Jemen, kde proti sobě bojují Hútiové (podporovaní Íránem) a arabská koalice. Rozhovory mohou být také ovlivněny i neshodami mezi různými skupinami íránského konzervativního tábora.

*Zdroj: www.jcpa.org,
redakčně kráceno a upraveno:
-lp-*

STOLETÍ GENOCID

Před sto lety začala první genocida dvacátého století, totiž genocida Arménů. Byla zorganizovaná Osmanskou říší a v jejím čele stál sultán Mehmed V. Resad, který byl zároveň chalífou, nejvyšší duchovní hlavou všech sunnitských muslimů světa.

Historie nás učí, že Arméni byli prvním národem, který jako celek přijal počátkem 4. století křesťanství. Co to ale vlastně znamená přijmout křesťanství? Pro někoho to může znamenat uctívání jiné svaté osobnosti, nežli před tím. Ale pro ty, kdo skutečně křesťanství přijali, to znamená následovat Kristův příklad, brát na sebe jeho kříž, podílet se na jeho utrpení. Jestliže nějaký národ skutečně hrál roli beránka, který snímá hříchy světa, tak to byl národ arménský.

Arménie, kdysi království Urartu, jež bylo mnohem větší nežli současný arménský stát, se po přijetí křesťanství musela bránit především Persii (Íránu), která se jí snažila vnutit zoroastrismus. Od 7. století čelila útokům muslimských Arabů. Zpočátku situace Arménů nebyla ještě tak špatná. Arménští vládcí museli uznat svrchovanost sultánů-chalífů sídlících v Damašku a pak od poloviny 8. století v Bagdádu. Museli jim platit daně a akceptovat příchod arabských kmenů a jejich usazení se na arménském území. Mohli si přitom udržet své tradice, víru a způsob života.

Situace Arménů se zhoršila po příchodu Seldžuckých Turků ze střední Asie okolo roku 1000. Arméni v té době obývali oblasti sahající od Černého a Kaspického moře až po Středomoří a do míst, kde dnes Turecko hraničí se Sýrií. První křížová výprava v posledních letech 11. století Seldžucké Turky oslabil. Tak zvaná Malá Arménie ležící u Středozemního moře si tak mohla uchovat nezávislost. Až definitivní pád všech křížáckých držav koncem 13. století způsobil dobytí Malé Arménie muslimy v následujícím století. Poslední král Malé Arménie Léon VI. de Lusignan byl zajat a odvezen do Káhiry v r. 1375. Vykoupen králi Kastilie a Aragonu byl nakonec hostem francouzského královského dvora a je pohřben v basilice Saint Denis u Paříže.

Příchod nové vlny tureckých dobyvatelů, tzv. osmanských Turků, měl za následek, že všechna území obývaná Armény se ocitla pod nadvládou muslimů. V západní části to byli osmanští Turci, ve východní Peršané. Začátkem 19. stol. se Rusko ocitlo ve válce s Persií (Íránem). Arcibiskup arménské církve v Tbilisi Nerses vyzval své krajany, aby se pozvedli a postavili na stranu Rusů. V r. 1827 se Rusové, vedení generálem Paskjevičem, zmocnili Jerevanu. Persie byla nucena odstoupit Rusku celou východní Arménii smlouvou v Türkmenčaj. Tato smlouva byla vítána Armény jako osvobození a též jako příslib osvobození arménských oblastí

podřízených Osmanské říši. Tato naděje se zdála blízko uskutečnění, když Rusko v r. 1877 znovu vstoupilo do války proti Osmanskému chalífátu, aby pomohlo Bulharům a Srbům bojujícím za svou národní nezávislost. Podle smlouvy podepsané v San Stefanu v březnu 1878 se Rusko zavázalo vyklidit západní Arménii pouze pod podmínkou, že Turci zajistí Arménům autonomii a bezpečí.

Ale jako už tolikrát, islámský svět využil rivalit mezi křesťanskými mocnostmi. Velká Británie se obávala posílení ruských pozic na Kavkaze, které by mohly ohrozit její spojení s Indií. Uzavřela s Osmanskou říší tajnou dohodu. Oplátkou za to, že Turci dovolili Britům obsadit ostrov Kypr, svolala Velká Británie v červnu 1878 Berlínský kongres. Ten přes naléhavé prosby arménských delegátů rozhodl, že si Rusko udrží pouze okres Kars a město Ardahan a vyklidí všechna ostatní území západní Arménie.

Turci tam pak umísťovali muslimské uprchlíky z Bulharska a Srbska. Napětí mezi muslimy a křesťany nepolevovalo. Francouzské, britské a ruské velvyslanectví naléhaly na Turky, aby uskutečnili reformy rozhodnuté Berlínským kongresem. V Osmanské říši se ale šířilo panturánské hnutí, které se snažilo propojit islámskou rozpínavost s nacionalismem. Snilo o sjednocení všech území obývaných muslimskými turkotatarskými národy, od Balkánského poloostrova až po Volhu, střední Asii a západní území Číny. Arméni se jevíli jako hlavní překážka k uskutečnění těchto plánů.

V r. 1894 propukly nepokoje mezi muslimskými Kurdy a Armény. V září 1895 rozpoutala manifestace členů arménské sociálně-demokratické strany Hintčak v Cařihradu protiarménské masakry. Sultán-chalífa Abdül Hamid dal tajný rozkaz v nich pokračovat. Evropské veřejné mínění bylo hluboce pobouřeno. Ve strachu před ozbrojenou intervencí evropských mocností osmanské vedení nařídilo v r. 1896 masakry zastavit. Počet obětí je odhadován na tři sta tisíc.

V letech předcházejících vypuknutí první světové války napětí dále vzrůstalo. Muslimští uprchlíci z balkánských zemí, které se osvobodily od turecké nadvlády, se usazovali v oblastech obývaných Armény. Osmanské úřady jim pomáhaly nezákonně uchovávat arménské pozemky a domy. V dubnu 1909 muslimové přepadli arménskou čtvrť ve městě Adana. Vojsko, poslané na místo teoreticky pro to, aby obnovilo pořádek, se zapojilo do protiar-

ménských masakrů. Francouzský ministr zahraničí Stephen Pichon tehdy v poslanecké sněmovně prohlásil: „Bohužel se stalo, že vojsko, které bylo vysláno, aby předešlo a zabránilo masakrům, se jich samo zúčastnilo.“

To vše však byla pouhá přehra k hrůzám, které se odehrály po vypuknutí první světové války. Sympatie Arménů šly přirozeně na stranu Dohody - Ruska a jeho západních spojenců. Přesto zdrcující většina osmanských občanů arménské národnosti uposlechla mobilizačního rozkazu. V lednu 1915 ale osmanské úřady nařídily odzbrojení všech arménských vojáků a jejich zařazení do pracovních oddílů. V dubnu 1915 začaly organizovat masové popravy arménských elit a hromadné deportace řadových arménských obyvatel z Malé Asie do Sýrie a Mezopotámie. Tyto deportace nabraly formu skutečných „pochodů smrti“, během kterých byl zabít každý, kdo už nemohl jít dál. Byly provázeny častými masakry a odváděním do otroctví, především mladých žen. Počet obětí je odhadován na jeden a půl milionu.

Tato tragédie je označována jako první genocida 20. století. Osmanský chalífát jí spáchal s plným vědomím svých německých spojenců, na kterých tehdy zcela závisel. Shodou okolností v roce 1915, kdy genocida propukla, Němci poprvé použili otravné plyny na Západní frontě. Jejich první použití chemické zbraně u města Ypres si vyžádalo pět tisíc mrtvých.

Později, když Hitler připravoval největší genocidu lidských dějin, odpověděl na námitky, které si někdo z jeho doprovodu dovolil vyslovit, slovy: „Kdo si ještě dneska vzpomíná na masakry Arménů?“

40 dnů

První genocida dvacátého století byla vylíčena v románu „Čtyřicet dní“, jehož autorem byl pražský rodák Franz Werfel, spisovatel německého jazyka židovského původu. Román je inspirován skutečnou událostí. Zpráva francouzské vlády z 22. září 1915 upřesňuje: „Pronásledování Turky, asi 5000 Arménů, z nich asi 3000 žen, dětí a starců, se seskupilo koncem července na hoře Musa Dagh, severně od Antachijské zátoky, kde se jim dařilo vzdorovat útočníkům až do začátku září. Když pak jim docházela munice i potraviny a když už málem podlehli, podařilo se jim dát signál o jejich situaci francouzskému křižníku. Křižníky francouzské flotily, které konaly blokádu syrského pobřeží, se okamžitě vydaly jim na pomoc a mohly zajistit evakuaci 5000 Arménů, které dopravily do Port Saidu.“

Arménii jsem navštívil v roce 2011. V hlavním městě Jerevan, v muzeu u památníku obětí genocidy, jsem mohl vidět exemplář prvního vydání Werfelovy knihy v německém originále – Die Vierzig Tage des Musa Dagh (Paul Zsolnay Verlag, Berlin, Wien, Leipzig, 1933). Vedle je vystavena Werfelova fotografie a mapa zálivu, u kterého Arméni vzdorovali čtyřicet dní, a fotografie francouzské válečné lodi se vztyčenou trikolórou, která Armény nakonec vysvobodila.

U muzea rostou stromy, na kterých jsou osazeny tabulky vyznačující, který oficiální návštěvník daný strom zasadil. Jedna nese jméno francouzského prezidenta J. Chiraca, další jména hlav států Ruska, Ukrajiny, Běloruska, Litvy, Lotyšska, Estonska, Polska, Rumunska, Slovinska, Gruzínska. Snad křesťanské národy střední a východní Evropy se více ztotožňují s bratrským arménským národem. A státníci jako Putin možná též chtějí ukázat, že během sovětské minulosti nebylo Rusko jenom totalitárním utlačovatelem, nýbrž též zastáncem národů s podobným osudem jako Arméni, ohrožovaní islámskou rozpínavostí. Z Ameriky tam zasadil strom

nějaký senátor, ale žádný prezident. Turecko je zřejmě příliš důležitým článkem NATO.

V muzeu v Jerevanu je vystavená též velká fotografie sultána – chalífy osmanské říše ve společnosti muslimských náboženských hodnostářů, vyhlášeného v roce 1914 džihád (svatou válku) Rusku, Velké Británii a Francii (tedy též československým legiionářům!).

Také tam vystavují ruskojazyčný leták s vyznačenými půlměsíci. Text vyzývá důstojníky a vojáky ruské armády muslimského vyznání, aby přešli na stranu Německa a Rakouska, mocností nazývaných „spojenci islámu.“ A text připomíná, že sultán – chalífa vyhlásil Rusku svatou válku. Jestliže osmanský chalífát vyvraždil jeden a půl milionu Arménů, protože je nepovažoval za důvěryhodné, od svých muslimských souvěrců vyžadoval, aby se postavili proti státu, jehož byli občany.

V muzeu též připomínají, že masakry Arménů v roce 1909 páchali nejenom Turci, ale též muslimští Kurdové, zřejmě do značné míry z vlastní iniciativy. Až největší masakry roku 1915 byly skutečně spáchány osmanskými ozbrojenými silami na výslovný rozkaz vlády.

Arméni dnes

V Arménii jsem se dostal až k turecké hranici, odkud jsem měl krásný výhled na horu Ararat. Ta se nachází ovšem na tureckém území. Podle tradice na ní přistál se svou archou Noe po skončení biblické potopy.

Arménsko-tureckou hranici ještě dnes hlídají ruští vojáci. Máme sice nehezke vzpomínky na železnou oponu na Šumavě, ale tady jsem hleděl na světlovlasé slovanské vojáky se sympatiemi. A vzpomínal jsem na slova generála de Gaulla: „Ideologie přecházejí, národy zůstávají.“ Arménie po rozpadu Sovětského

Ruiny města Adana (Cilicia), 1909

svazu nezbourala železnou oponu a neodstranila pohraniční pásmo. Ovšem ne proto, aby bránila svým občanům odejít za hranice, nýbrž aby se bránila pronikání muslimských záškodníků. Víme, že Arménie vedla dlouho boj proti Azerbájdžánu, který ovšem byl podporován Tureckem. Ruská federace naopak pomáhá Arménii.

Celkový počet Arménů ve světě je dnes odhadován na 5 600 000. Z toho jenom asi tři miliony jich žije v Arménské republice a v oblasti Náhorní Karabach, která vyhlásila nezávislost. 1 250 000 Arménů žije ve Spojených státech, 900 000 v ostatních zemích bývalého Sovětského svazu, 375 000 ve Francii, 310 000 na Blízkém východě. Turecká republika stále nedovoluje žádným Arménům vrátit se na území, která staletí obývali. Vzhledem k tomu, že od roku 1918 do roku 1923 byl Cařihrad okupován britskými, francouzskými a italskými jednotkami, mnoho Arménů tam přežilo. Turci pak ale na ně vykonávali silný nátlak, aby je přiměli k emigraci.

Žádná lítost

Je třeba vnímat zásadní rozdíl mezi chováním Turků a chováním jiného národa zodpovědného za další genocidu dvacátého století, tedy Němců. Snad to není pouhá náhoda, že Němci po roce 1945 projevíli tolik lítosti a snahy napravit zlo, které spáchali. Fotografie spolkového kancléře Willy Brandta klečícího před památníkem hrdinů varšavského ghetta je dobře známa. Turci zatím nikdy neprojevili ani nejmenší náznak lítosti za zločiny svých předků a nikdy nezaplátili ani tu nejmenší částku dědicům svých obětí. Naopak, když chce někdo v Turecku o této genocidě debatovat, hrozí mu soudní stíhání.

Zločin genocidy byl definován konvencí OSN z 9. prosince 1948. Arméni pak vyvíjeli úsilí, aby masakry a deportace, jichž byli obětmi, byly za genocidu uznány. Parlament Evropské unie tak rozhodl v r. 1987, Rusko v r. 1995, Řecko v r. 1996, Belgie v r. 1998, Švédsko, Itálie a Francie v r. 2001.

Turecko naopak vždy projevovalo své rozhořčení. Např. když francouzský parlament odhlasoval zmíněný zákon 18. ledna 2001, Turecko odvolalo svého velvyslance v Paříži. Když se senát Spojených států připravoval schválit podobný zákon, Turecko vyhrožovalo, že zruší všechny smlouvy o nákupu amerických zbraní a že Američané budou nuceni vyklidit své vojenské základny na tureckém území. Spojené státy se jim podřídily a návrh zákona stáhly.

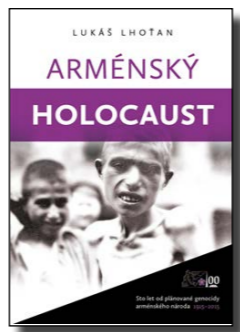
Evropané by si tohoto zásadního rozdílu měli být lépe vědomi. Nakonec i fakt, že mezi příslušníky západních národů existuje dnešní tendence vidět všechny chyby pouze na vlastní straně, o něčem svědčí. Je třeba najít tu správnou míru. Něco jiného je schopnost uznat své skutečné chyby a snažit se je napravit, a něco jiného je patologický komplex viny. Ten pouze paralyzuje naši schopnost se bránit a nikomu nepřináší nic pozitivního.

Možná, že skutečně existuje něco jako logika provinění a trestu. Víme, že habsburské soustátí vzniklo po bitvě u Moháče v roce 1526, kdy bylo třeba vytvořit jednotnou frontu středoevropských národů proti rozpávanosti osmanského chalífátu. Zaniklo poté, co se v první světové válce v naprostém protikladu ke svému původnímu poslání s tímto chalífátem, který v té době páchal první genocidu dvacátého století, spojilo. Shodou okolností byl její obětí právě arménský národ, který první v dějinách jako celek přijal křesťanství.

Martin Janeček je historik, žije střídavě v Praze a v Paříži.

Hladovějící arménská žena se synem v Syrské poušti, 1916

Arménský holocaust

vydavatel: Lukáš Lhotan v Pstruží
www.lukaslhotan.cz
rok vydání: 2015

V letošním roce, při příležitosti stého výročí rozpoutání první genocidy dvacátého století, vyšla nová kniha „Arménský holocaust“ Lukáše Lhoťana.

Je to velmi záslužná práce. 24. dubna jsme vzpomínali sto let od zatčení a popravy 250 arménských předáků v Cařihradu, kterou začala genocida. Lidové Noviny o tom uveřejnily 18. dubna článek pana Břetislava Turečka „Odsun, který se krvavě zvrhl.“ Článek zcela systematicky hájí pachatele genocidy. Řekl bych, že už jeho titulky není neutrální. Slovo „odsun“ známe především ve spojení s odsunem sudetských Němců z Československa po druhé světové válce. Takže už titulky naznačuje, že ti Turci udělali Arménům vlastně jenom něco podobného, jako Češi svým německy mluvícím spoluobčanům. A že Češi nemají žádný zájem to připomínat, pokud nechtějí, aby někdo připomínal jim brutální etnickou čistku z let 1945-1946.

Pan Tureček píše, že „Arméni kolaborovali s nepřítelem své země.“ Popisuje masakry Arménů jako reakci Turků na arménské ukrutnosti spáchané na Turcích. Vůbec ve svém článku nezmiňuje předchozí masakry Arménů Turky, které se odehrály koncem 19. století a pak v roce 1909. A především, Arméni přece nebyli nepřáteli své země. Byli porobenými, nerovnoprávními poddanými muslimského chalífátu. Určitě méně rovnoprávními, nežli čeští občané Rakouska-Uherska. A i ti přesto raději vstupovali do legií, než aby bojovali za Habsburky. Řekne i o nich pan Tureček, že „kolaborovali s nepřítelem své země“?

Závěrem pan Tureček zmiňuje slova prezidenta Zemana z rozhovoru s arménským prezidentem Sarkisijanem, že letos uplyne „sto let od genocidy arménského lidu v roce 1915, kdy zemřelo 1,5 milionu Arménů.“ Tureček ale dodává, že Česká republika dosud tento výklad nevzala za svůj. Ředitel zahraničního odboru prezidentské kanceláře prý k tomu dodal, že „to byl soukromý názor a turecké straně byl vysvětlén.“

Náboženský rozměr

Jestliže noviny, patřící mediálnímu koncernu MAFRA Andreje Babiše, připomínají arménskou tragédii tak neobjektivně ve prospěch

pachatelů genocidy, je podstatné, že nyní v České republice vychází kniha, přináše- jící podložený rozbor onoho krutého dramatu.

A zdá se mi podstatné, že autorem této knihy je někdo, kdo poznal islám zevnitř a kdo skutečně ví, o čem mluví. Lukáš Lhoťan se narodil v roce 1980, v mládí konvertoval na islám a byl pak dlouho činný v muslimské náboženské obci v Brně. Ale nakonec se s islámem rozešel – mimo jiné též v reakci na protizidovské projevy, které měl možnost mezi islámskými představiteli konstatovat – a o kterých podal svědectví.

Jestliže autor zmiňuje jasně dvě dimenze arménské genocidy – národnostní a náboženskou – zdůrazňuje přirozeně tu náboženskou. Uvádí, že Arméni byli označeni za zrádce islámského chalífátu a veškerý jejich majetek a životy tedy podle práva šaría propadly muslimům. Na genocidě Arménů a jejich okradání se podílelo většinové muslimské obyvatelstvo bez rozdílu národnosti a pouze muslimové měli zaručeno, že se mohou na úkor křesťanských Arménů obohatit.

Nejen Arméni

Kniha obsahuje podrobnou historii arménské národa a jeho státních útvarů. Zmiňuje ale též masakry páchané muslimy i na jiných křesťanských národech Blízkého východu. Vedle Arménů byli postiženi především Asyřané během tzv. asyrské genocidy, o níž se ale u nás ani v ostatní Evropě příliš mnoho neví a nemluví.

Dalšími, velmi početnými, obětmi muslimského násilí byli Řekové. Podle oficiálních záznamů jich bylo zabito, v letech 1915-1918, asi 200 000. K nim je ovšem třeba připočítat ještě daleko větší počet pozdějších obětí. Řecko bylo během nejdelší části první světové války neutrální, nakonec však na naléhání západních mocností vstoupilo do války proti Osmanské říši, ujišťované svými spojenci, že obdrží maloasijská území obývaná většinově Řeky. Západní mocnosti pak svého řeckého spojence opustily a Turci zmíněná území dobyli zpět. Část řeckého obyvatelstva uprchla do Řecka, ostatní byli vyvražděni. Ohrožení byli i libanonští křesťané. Autor cituje osmanského ministra války Envera Pašu, který v květnu 1916 prohlásil: „Osmanská říše by měla být vyčištěna ode všech Arménů a Libanonců. Ty první jsme zničili mečem, ty druhé zničme hladem.“

Připomeňme si též, že osmanské úřady vyhnaly během první světové války z Palestiny značný počet židovských přistěhovalců, a že když nakonec Britové osvobodili Jeruzalém, vítali je Židé s obrovským nadšením.

Kniha obsahuje mnoho svědectví a dokumentů. Ty jsou o to důležitější, že Turecko dodnes odmítá za spáchanou genocidu uznat svou zodpovědnost. Mezi svědectvími jsou i důležité zprávy německých diplomatů. Německá říše byla tehdy spojencem

říše Osmanské. Podobná svědectví podávají i diplomatictí zástupci neutrálních států.

Po porážce Osmanské říše a okupaci Cařihradu britskou, francouzskou a italskou armádou rozhodl sultán Mehmed VI. uspořádat proces s předními představiteli vlády. Jeho úmyslem bylo nechat je odsoudit jako viníky za vstup do války a porážku. Nikdo z organizátorů arménského holocaustu však potrestán nebyl.

Arméni se pak pokoušeli sami zabít ale spoň nejdůležitější turecké představitel zodpovědné za genocidu. 15. března 1921 se jim podařilo usmrtit hlavního viníka Talaata Pašu, bývalého ministra vnitra Osmanské říše. Lhoťanova kniha zmiňuje též usmrčení bývalého předsedy vlády Azerbajdžánu a bývalého ministra vnitra tohoto státu. Připomeňme, že ruské Zákavkazsko bylo ještě dlouho po říjnové revoluci obsazeno Němci a Turky, kteří zde vytvořili loutkový azerbajdžánský stát. V něm bylo vyvražďeno 175 000 Arménů. 80 000 jich bylo vyvražďeno na území, které Turci obsadili v severním Íránu.

Celkový počet obětí arménského holocaustu je těžko určit přesně. Fundované odhady ale vedou k číslu 1 500 000. Kniha zahrnuje i popis realizace holocaustu: pochody smrti, deportace v koncentračních táborech, ale i zplynování nebo očkování infekčními chorobami. Obsahuje i řadu otřesných fotografií.

Reakce v Izraeli

Velmi zajímavé jsou i citáty o arménském holocaustu, kterými kniha končí. Tak výrok pana Josi Sarida, izraelského ministra školství, z roku 2000: „Arménský den obětí války by pro nás všechny měl být dnem rozjímání a introspekce, dnem sebezpytování. V tento den bychom se my Židé, oběti Šoa, měli zamyslet nad tím, jaký vztah zaujímáme k bolesti ostatních. Masakr vykonaný Turky v letech 1915-1916 byl jednou z nejstrašnějších událostí, které se v moderní době odehrály. Tehdejší americký velvyslanec v Turecku Henry Morgenthau, muž židovského původu, označil masakr za největší zločin moderní historie. Morgenthau nepředpovídal, co později ve 20. století přišlo(…) Franz Werfel, v Praze narozený židovský autor, byl arménským holocaustem mimořádně poznamenán. Svým mistrovským dílem Čtyřicet dnů šokoval velké množství lidí. Tato kniha vyšla v němčině v roce 1933. U moci byl tenkrát Adolf Hitler a tak se dílo ocitlo v plamelech vedle jiných zakázaných knih. O rok později byla kniha přeložena do hebrejštiny a ovlivnila spoustu mladých lidí v Izraeli včetně mě.“

Josi Beilin, náměstek izraelského ministra zahraničí, v roce 1994 řekl: „Není nejmenších pochyb o tom, že šlo o masakr a genocidu, a na to svět nesmí nikdy zapomenout... Odmítáme jakýkoli pokus o přepsání historie, i kdyby nám z něj měly plynout politické výhody. Není přípustné, aby náš přístup k této příšerné historické události ovlivňovaly přátelské vztahy s Tureckem, a to i přesto, že pro mě, který na jejich upevnění tak usilovně pracoval, jsou velmi důležité.“

Není rozdíl

Tyto citáty potvrzují též správnost slov, kterými Lukáš Lhoťan svou knihu končí: „Považuji za morálně špatné, že naše zákony trestají popírání židovského holocaustu, ne však toho arménského. Buď má být trestné popírání jakéhokoli holocaustu, nebo žádného, ale jaký rozdíl vidí čeští zákonodárci mezi obětmi židovského a arménského holocaustu?“

Smím-li k těmto slovům dodat něco osobního, tak především, že s nimi plně souhlasím - právě jakožto přeživší židovského holocaustu. Kdokoli si může najít na zdi Pinkasovy synagogy mezi jmény 77 297 obětí Šoa z Českých zemí i jméno mého dědečka, otce mé matky, Bedřicha Schramka, který zemřel v Terezínském ghettu 11. června 1943. Samozřejmě je pro mě důležité, abv paměť obětí židovského

Kostra pohozená na uprchlickém pohřebišti a černě oděná postava utíkající před fotoaparátem v Iğdiru, nyní východní Anatólie v Turecku

holocaustu byla respektovaná a udržovaná. Ale spíš než o co jiného mi jde o to, aby se nic podobného už nemohlo opakovat. Dnes, když se morální dědici pachatelů arménského holocaustu tak hrozivě projevují na Blízkém východě i jinde, spíš než vzpomínka na utrpení mých předků je pro mě živá obava o budoucnost mých potomků. A ti jsou dnes ohrožení daleko více následovníky pachatelů první genocidy dvacátého století, nežli následovníky Adolfa Hitlera.

Dr. Martin Janeček

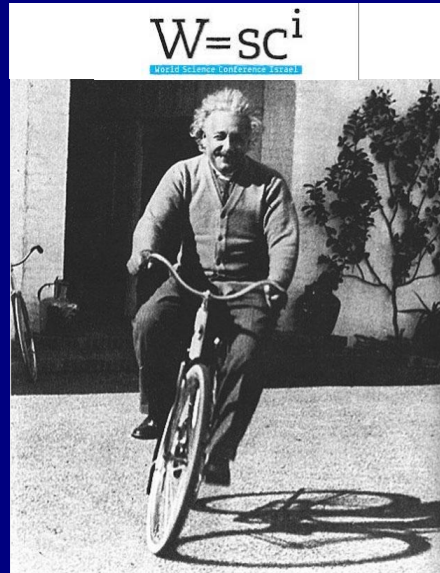
Příkladná úspora energie

Jednoho se Izraeli dostává ve vrchovaté míře, totiž sluneční energie. Z tohoto bohatství bude od nynížka těžit i izraelský parlament Kneset. Na jeho střeše byla instalována fotovoltaická elektrárna o rozloze 4 650 m².

Izrael hostitelem největší vědecké konference

Ve dnech 15. - 20. srpna 2015 se bude v Jeruzalémě konat World science conference (WSCF). Je připraven intenzivní program pro 300 mladých vědců ze 70 zemí světa ve věku 17 - 21 let., během něhož budou moci vyslechnout přednášky 15 nositelů Nobelovy ceny a mnoha dalších předních světových vědců. S těmito kapacitami se budou moci osobně seznámit a debatovat. Cílem konference je kromě jiného navázání pracovních vztahů a přátelství mezi vědeckými talenty celého světa.

Španělská obec změnila název upomínajíc na zabíjení židů

Severošpanělská obec o 56 obyvatelích Castrillo Matajudíos letos v červnu na základě referenda svých obyvatel oficiálně změnila svůj kontroverzní název starý zhruba 500 let, který obsahuje výrok o zabíjení židů (matajudíos). Vrátila se ke svému původnímu názvu Castrillo Mota de Judíos (Tábor na židovském vrchu). Vznikla v roce 1035, když se skupina židů na zmíněný vršek uchýlila poté, co byla vyhnána ze svých domovů z jiných částí země a oloupena o majetek.

Pocta prezidentu Havlovi

Česko a Izrael si letos připomínají čtvrt století od znovunavázání vzájemných vztahů a také od první návštěvy Václava Havla v této blízkovýchodní zemi. "Součástí všech těch připomínkových akcí je mimo jiné také iniciativa pojmenovat náměstí či ulici jménem Václava Havla

ve velkých městech Izraele," uvedl český velvyslanec v Izraeli Schwarz. Podle jeho slov jde především o Haifu, Jeruzalém a Tel Aviv. "Nejdále jsme s tím projektem v Haifě. Jsme těsně před dokončením projektu, kdy 29. června by mělo být náměstí v Haifě pojmenováno jménem Václava Havla," podotkl. Náměstí, které ponese Havlovo jméno, je asi osmkrát menší než pražské Václavské náměstí a leží v nové haifské čtvrti Šimona Perese. Československo přerušilo diplomatické vztahy s Izraelem v roce 1967 na nátlak Moskvy po takzvané šestidenní válce mezi Izraelem a arabskými státy, které byly spojencem Sovětského svazu. Po jejich obnovení v roce 1990 se Československo a později Česká republika staly jedním z nejbližších spojenců židovského státu ve světě.

Židovské obyvatelstvo na světě a v Izraeli

(zdroj: Izraelský statistický úřad)

V květnu 2015 činil počet izraelského obyvatelstva 8,3 milionu, z toho 6,3 milionu židovského původu.

rok	v celém světě	v Izraeli	%
1882	7 800 000	24 000	0,3
1900	10 500 000	50 000	0,5
1914	13 500 000	85 000	0,6
1918	13 800 000	56 000	0,4
1922	14 400 000	84 000	0,6
1939	16 600 000	449 000	2,7
1948	11 500 000	650 000	5,7
1955	11 800 000	1 600 000	13,6
1970	12 600 000	2 600 000	20,6
1980	12 800 000	3 300 000	25,8
1990	12 900 000	3 900 000	30,2
2000	13 200 000	4 900 000	37,1
2010	13 900 000	5 800 000	41,7
2012	14 100 000	6 000 000	42,6
2014	14 300 000	6 200 000	43,4

Izraelská herečka a modelka Gal Gadot se stala tváří nové kampaně dámských parfémů značky Gucci. Ztvárnila např. roli „wander woman“ v hollywoodském filmu „Batman vs. Superman“.

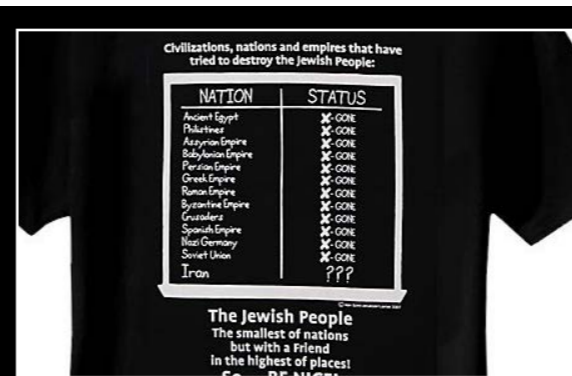

NOVÝ NÁLEZ ZLATA Z MOŘSKÉHO DNA

V únoru 2015 spaffila skupina potápěčů na dně moře u pobřeží historického přístavu Caesarea zlaté mince. Na nález okamžitě upozornila mořské archeology Izraelského památkového úřadu, kteří poté při záchranných pracích vyzdvihli z moře více než 2 580 mincí z ryzího (24 karátového) zlata o celkové hmotnosti 7,5 kg. Mince pocházejí z období od poloviny 9. do počátku 11. století n.l. Byly raženy za egyptského fatimského chalífátu, který vládl obrovské říši táhnoucí se od severní Afriky po západní Sýrii a Jemen na východě.

Poklad obsahuje dva druhy mincí: zlaté dináry o váze kolem 4 g na kus a zlaté čtvrtináry o hmotnosti 1 g. V daném období se jednalo o nejčastější platidlo, zatímco stříbrné mince byly vzácné a bronzové se neuznávaly vůbec. Mohlo se jednat o vybrané daně, které převázal vládní úředník do Káhiry, hlavního města chalífátu, a které se do moře dostaly po ztroskotání lodí. Nebo se jednalo o plat určený vojenské posádce v Caesareji, jež nikdy nedosáhla svého určení. Káhirske dokumenty z 11. století naznačují, že plat řemeslníka v té době činil přibližně dva zlaté dináry za měsíc. Nalezené množství mincí by tvořilo ekvivalent 1200 měsíčních platů. Poklad odpovídá dnešní hodnotě pět a půl milionu šekelů (vypočteno na základě dnešní minimální mzdy v Izraeli).

Poklad si můžete prohlédnout na výstavě v Izraelském muzeu v Jeruzalémě, konané ve dnech 6.června - 1. září 2015.

Oblíbený motiv na triko se seznamem národů, které chtěly zničit Izrael a na rozdíl od něj již neexistují.

Vítejte v údolí gazel

Potkat gazelu v tzv. Údolí gazel v Jeruzalémě bylo do nedávna obtížné. Ve skutečnosti tam žila pouze poslední gazela pocházející z původního stáda. Toto území o rozloze 64 ha se nyní nachází na jedné z nejužších jeruzalémských křižovatek. Patnáctiletý boj aktivistů proti developerům za záchranu tohoto přírodního území dospěl ke svému završení: rekonstrukci údolí a osazení nového stáda do první městské izraelské rezervace divoké zvěře. Park o velikosti Starého města byl otevřen na jaře tohoto roku.

Dle Amira Balabána, koordinátora Společnosti pro Ochranu Přírody v Izraeli a vedoucího rekonstrukce údolí, je izraelská horská gazela „archetypem všech gazel“. „Jedná se o biblickou gazelu, zmiňovanou v Žalmech a Písní písní jako ztělesnění krásy a síly. Jeruzalém a gazely patří od nepaměti k sobě.“ V údolí, které bylo jejich domovem, však postupně vyhynuly. Zbylo jich jen pár, z nichž mediálně nejznámější se stala samička pojmenovaná Madam X, pro způsob, jakým jí v mládí rostly růžky na hlavě.

Stádo je nyní doplněno o gazely ze soukromých sbírek a zoologických zahrad, ale pouze z tohoto druhu. Je velmi zranitelné, neboť je posledním svého druhu na Blízkém východě, a proto vysoce chráněné.

ŠTAFETU PAMĚTI PŘEVZALI MLADÍ

V neděli 19. dubna uspořádala v Praze česká pobočka Mezinárodního křesťanského velvyslanectví již po dvanácté akci proti antisemitismu „Všichni jsme lidi“.

Před druhou hodinou odpolední se na Kafkově náměstí začínají srocovat lidé a objevují se izraelské, české i německé vlajky. Za chvíli zde odstartuje Pochod dobré vůle, který za mohutného troubení na šofary a zpěvu hebrejských písní tradičně projde uličkami Josefova. Někteří studenti nesou zvětšené fotografie židovských spoluobčanů, kteří hrůzu šoa nepřežili. Jsou to lidé, jejichž osudy a tváře vypátrali studenti v místech svého bydliště, a kteří mohli být takto symbolickým způsobem účastní na dnešní akci. Studenti jsou ze středních škol, s nimiž ICEJ dlouhodobě spolupracuje a v nichž pořádá prostřednictvím svých skolených lektorů přednášky o holocaustu a besedy s pamětníky. A tato iniciativa, jak je vidět, už začala přinášet ovoce.

Letos si připomínáme 70 let od konce druhé světové války. Ještě mezi námi žijí pamětníci hrůz holocaustu s vytetovanými čísly na rukou. Právě proto, aby se tato paměť zachovala, je třeba ji předávat dalším generacím, které ji budou zase předávat dál. Právě proto za chvíli, u Rudolfiny, vytvoří sedm studentů živý svícen a symbolicky převezme od přeživších oheň, a tím i štafetu vzpomínek.

Předtím však ještě zazpívá pěvecký soubor Studánka českou a izraelskou hymnu a své vystoupení zakončí Tereziánským maršem. „Všechno jde, když se chce, za ruce se vezmeme a na troskách ghetta budeme se smát!“

Předávání štafety začíná. První dvě světla se zapalují na památku všech děvčátek a chlapců, kteří šli do plynových komor. Třetí světlo za jejich maminky, které je často na jejich poslední cestě doprovázely. Čtvrté světlo se rozsvítlo na paměť otců, kteří nedokázali ochránit své rodiny. Páté světlo bylo věnováno všem dědečkům a babičkám, kterým nebylo dopřáno odejít z tohoto světa

v pokoji. Šesté světlo na památku všech židovských žen a mužů, kteří proti nacistickému zlu bojovali a padli. Sedmé a poslední světlo bylo rozžehnuo jako památka na všechny lidi, kteří zahynuli ve druhé světové válce, ať už patřili k jakémukoli národu či vyznávali jakoukoli víru.

Další program pokračoval tradičně ve Valdštejnské zahradě. Vystoupilo několik významných hostů. Místopředseda Senátu PČR Přemysl Sobotka připomněl, jak Neville Chamberlain v roce 1938 v Mnichově domněle zachraňoval mír, ale ve skutečnosti otevřel válce dveře dokořán. „Proto i v dnešní době sílí vlny mezinárodního terorismu je třeba odmítnout jalové a formální debatování, které zpravidla zvýhodňuje násilníky před oběťmi,“ vyzval Sobotka. Apeloval na řešení problémů již v jejich začátcích, než se rozrostou a stanou se nekontrolovatelnými. Jako příklad uvedl nedávný zápas Sparty a Slávie, kdy z tábora spartánských fanoušků zaznívalo „Jude Slavie!“ A to zůstalo bez reakce fotbalového svazu, médií i veřejnosti!

Ministr kultury Daniel Hermann přirovnal boj s antisemitismem k biblickému boji mezi Davidem a Goliášem. David Goliáše porazil. K tomu však musel použít zbraň. „Není možné jen tak fatalisticky sedět a nechat se ostřelovat těmi, kteří vyznávají jiné hodnoty.“

Pražský radní pro kulturu Jan Wolf připomněl výrok německého sociologa Theodora Adorna, že poesie po otřesné zkušenosti Osvětami nebude možná. Dnes 70 let od konce války se zhoubné ideje xenofobie, netolerance i latentního rasismu plíživě vrací do evropského politického diskursu. Vytváří se tak nebezpečné podhoubí pro potenciální motivaci nálad, které v minulém století ved-

ly k nepopsatelným hrůzám holocaustu. Vyjádřil přání, aby toto setkání přispělo nejen k připomenutí hrůzných událostí, ale i ke zvýšené citlivosti každého z nás tyto nálady včas rozpoznat a vymýtit je z veřejného prostoru.

Velvyslanec státu Izrael Gary Koren mimo jiné zmínil zprávu Telavivské univerzity, která konstatuje dramatický nárůst antisemitských útoků – ve srovnání s rokem 2013 o téměř 40 %. Tyto násilné útoky na Židy, hlavně v Západní Evropě, sahají od fyzických napadení až po vandalské útoky na synagogy, školy a hřbitovy. Dále citoval pasáž z nedávného projevu izraelského premiéra Benjamina Netanjahua v Jad Va-šem. „Před 70 lety zněly svobodným světem zvony svobody. Strašlivá tragédie, která strhla lidstvo do krvavých hlubin, v Evropě končila. Ale den vítězství nad nacisty byl nejen dnem úlevy a oslav, nýbrž také dnem velkého zármutku pro židovský národ, ale také dnem reflexe pro světové vůdce. Vůdci moderních národů uznali, že nastal příznivý čas pro vytvoření nového světového řádu založeného na obraně svobody, vykořenění zla a odporu proti útlaku. Zformulovali nejdůležitější poučení z 2. světové války: demokracie nesmí ignorovat touhu tyranských režimů po expanzi.“ Velvyslanec zakončil svůj projev otevřenou otázkou, zda tato zásada v dnešní době stále ještě platí.

Vedoucí německé pobočky ICEJ Gottfried Bühler sdělil, že do Prahy přijel s 50 žáky ze 4 středních škol a za mnoho dalších křesťanských přátel z Německa vyjádřit lítost nad tím, co se v minulosti stalo, ale i naději, že se společně můžeme dívat dopředu a pracovat na lepším světě. Zdůraznil pouta mezi Českou a Německou republikou a projevil přání, aby se naše vzájemné vztahy dále prohlubovaly a upevňovaly.

Předseda ICEJ Mojmir Kallus se mimo jiné vrátil k původnímu nápadu nazvat tuto akci „Všichni jsme Židé“. „Před 11 lety se zdálo, že by to vyžadovalo hodně vysvětlování nezasvěceným, a tak vznikl neutrálnější název „Všichni jsme lidi“. Když jsem letos viděl, jak lidé v Paříži nosí transparenty s nápisem „Je suis Juif“ („sem Žid“), připomnělo mi to onu dobu hledání. Dnes už všichni rozumějí, že je třeba znovu vyjadřovat Židům solidaritu“. Na příkladu druhé republiky varoval, že latentní antisemitismus se může rychle probrat k životu, když vycítí vhodné podmínky. „Veřejné ostouzení Židů a pokrytecká kritika Izraele takové podmínky může vytvářet, pokud se tomu jasně nepostavíme,“ řekl Kallus.

Vyvrcholením programu bylo hudebně dramatické pásmo sestavené z úryvků knihy Eriky Bezdíčkové Moje dlouhé mlčení, které četla Lenka Sedláčková s mladou dívkou. V jeho závěru se opět zapaloval židovský svícen za oběti šoa. Na programu se podíleli také herci Jan Potměšil a Jaroslava Kretschmerová.

Na závěr programu v rozhovoru s moderátorkou Veronikou Sedláčkovou formulovali své poselství pamětníci holocaustu Dagmar Liebová a Toman Brod. Hudebně program doprovázelo izraelské jazzové duo Yinon Muallem & Guy Mintus, kteří spolu s další jazzovou formací z Izraele, Hadar Noiberg Trio, vystoupili večer v divadle U Hasičů.

Akce „Kulturou proti antisemitismu“ se konala pod záštitou místopředsedy Senátu PČR Přemysla Sobotky, ministra kultury Daniela Hermana a primátorky hl. m. Prahy Adriany Krnáčové. Dále ji podpořil Česko-německý fond budoucnosti, Nadace Konrada Adenauera a Židovské muzeum v Praze.

Marcela Folbrechtová

PAPUA NOVÁ GUINEA NEUVĚŘITELNÉ ZÁŽITKY ZE VZDÁLENÉHO OSTROVA, KTERÝ SE OBRACÍ K BOHU

V únoru letošního roku jsem poprvé v životě navštívil tropický ostrov Papua Nová Guinea. Věděli jsme něco o tom, že tamní obyvatelstvo je pozitivně naladěno vůči Izraeli, ale to, co jsme na tomto „dalekém ostrově“ zažili, překonalo veškeré očekávání.

Byli jsme neuvěřitelně přátelsky přivítáni, a to jen proto, že jsme přijeli z Jeruzaléma a přivezli Slovo Boží. Silnice byly lemovány zástupy lidí oděných do izraelských národních barev modré a bílé, kteří nám mávali a stlali na cestu květy. Tisíce lidí si přišly poslechnout poselství o Izraeli a Božím plánu s židovským národem. Setkal jsem se také s mnoha duchovními vůdci, poskytl rozhovor státnímu rozhlasu a křesťanské stanici. O návštěvě věděla celá tato osmimilionová země.

Národním ředitelem ICEJ pro Papuu Novou Guineu je pastor Bezalel Tegí, který naši návštěvu důkladně připravil, takže jsme měli tu čest setkat se také s předsedou parlamentu Theodorem Zurenoucem a dalším poslancem Jefferym Komalem. Oba jsou věřící křesťané, kteří považují dobré vztahy s Izraelem za důležité pro budoucnost své země.

V našem doprovodu byl dr. Michael Wilson reprezentující všechny křesťanské denominace na ostrově a také Victor Schlatter z Austrálie, který sem poprvé přijel v roce 1960 a dal si za úkol přeložit Bibli do místních jazyků. Asi třicet let na ostrově prožil a za tu dobu nejenže založil na 120 křesťanských sborů, ale také místním křesťanům ukázal, jakou zvláštní roli hraje Izrael v Božím plánu spásy svě-

ta. Jeho služba je jedním z hlavních důvodů, proč jsou zde dnes věřící tak otevření a připraveni zehnat Izraeli.

První shromáždění jsme měli ve třicetitisícovém městě Mt. Hagen. Místní kmen Engaků si pronajal největší stan v zemi a jejich víra byla potvrzena, protože se naplnil k prasknutí. Příslušníkům kmene Engaka není víc jak dva tisíce a mnozí jsou věřící. Tento malý kmen již více než 10 let pořádá každoročně zvláštní „Den díkůvzdání za Izrael“ a posílá do Jeruzaléma finanční příspěvky. Bylo skutečně podivuhodné vidět takovou lásku a obětavost na vlastní oči.

Ve městě Nipa na jihu jsem se setkal se 300 pastory a poté se konalo shromáždění pod širým nebem na starém letišti, kde jsem kázal spolu s předsedou parlamentu. Tisíce účastníků se ozdobily místními a izraelskými vlajkami a naslouchaly výkladu Božího slova od svého předního politika. Podobná shromáždění se konala také na naší poslední zastávce, jež nás zavedla do hlavního města Port Moresby.

Papua Nová Guinea získala nezávislost v roce 1975. Její první ministerský předseda Sir Michael Somare v roce 2007 veřejně vyhlásil, že národ se zřídka svých starých model a přijímá Boha Izraele. Současný premiér Peter O'Neill navštívil v roce 2013 Izrael a tento závazek veřejně potvrdil. Rovněž vyjádřil přání otevřít velvyslanectví Papuy Nové Guineje, a to nikoli v Tel Avivu, nýbrž v Jeruzalémě.

Téhož roku nechal předseda parlamentu odstranit modly z budovy parlamentu a v současné době se pracuje na přeměně

tradičního totemu v „sloup národní identity a jednoty“. Před parlamentní pultík chtějí umístit 400 let starý výtisk Bible.

Nejpozoruhodnější však je, když si poslechnete, jak představitel místních církví vidí budoucnost své země. Věří totiž tomu, že nastal čas obnovy, přeměny a požehnání. Proč? Protože Papua Nová Guinea právě letos, 16. září, bude oslavovat 40 let své nezávislosti a místní vůdci věří, že se před nimi otevírá nová zkušenost podobná té, kdy Izrael po 40 letech putování pouští vstoupil do zaslíbené země.

Je těžké neradovat se s nimi. Země je skutečně na prahu pozitivních změn. Byla objevena velká naleziště ropy, zemního plynu, drahých kovů a dalších přírodních surovin a míra hospodářského růstu je už po řadu let na slušné úrovni.

V současné době se asi 80 % obyvatel označuje za křesťany (dle Wikipedie 66%), z toho více než 20 % jsou aktivní znovuzrození věřící. Křesťanství v této části světa ovšem v každém případě znamená, že lidé se odvrátili od model, aby sloužili Bohu Bible. Ve srovnání se situací nominálně křesťanského Západu, kde se pojem Boha stal poněkud mlhavým a mezi životním stylem křesťanů a nekřesťanů často není patrný podstatný rozdíl, jde o výraznou změnu smýšlení.

Pobyt v Papui Nové Guineji mi ukázal, že je skutečně možné, aby se celý národ obrátil k Bohu. Papua Nová Guinea má k tomuto stavu už docela blízko.

Juha Ketola
mezinárodní ředitel ICEJ;
přel.: -mk-

Pomáháme bojovat se strachem ICEJ reaguje na hrozbu útočných tunelů

Izraelský voják nad odhaleným teroristickým tunelem v blízkosti obytných domů v kibucu u hranic s pásmem Gazy (foto IDF)

V průběhu loňského konfliktu s Hamásem v Gaze se obyvatelé jižních částí Izraele kromě raketových salv setkali s novým nebezpečím – útočnými tunely. Izraelská armáda odhalila v průběhu operace Ochranné ostří labyrint tunelů vycházejících z Gazy na izraelské území. Některé byly dlouhé až několik kilometrů a jejich zamaskované

ústí vedlo přímo doprostřed izraelských vesnic. Byly objeveny dokumenty svědčící o přípravách rozsáhlých teroristických útoků naplánovaných na židovské svátky.

Tato nová skutečnost šokovala obyvatele kraje zvaného Saar Ha-Negev (brána Negevu, tedy území na pokraji Negevské pouště). Mnozí se s ní těžce vyrovnávají a bojují se strachem, že takový tunel možná vede přímo pod jejich domem. Stres a úzkost prožívají nejen děti, ale i dospělí: ti, kteří by měli být vlastním dětem oporou, sami panikaří.

Projekty ICEJ AID můžete podpořit i vy. Příspěvky na tento účel zasílejte na účet č. 3747530257/0100, var. symbol 101. Můžete zaplatit také zabezpečeným online převodem přímo na stránkách www.icej.cz

Pro pocit bezpečí ICEJ dodává další kryty ohroženým obcím

Izraelské matky sledují se svými dětmi dodávku nového krytu do Kfar Aza

Loňská válka v Gaze povzbudila mnoho křesťanů z celého světa, aby prostřednictvím ICEJ zasílali peníze na naléhavé potřeby související s tímto typem konfliktu. Získali jsme tak prostředky na dalších devět přenosných protiraketových krytů pro obyvatele západního Negevu, kteří jsou neustále ohrožováni raketami Kásam odpalovanými z Gazy.

Momentálně je situace klidná, ale podprahové napětí trvá. Hamás se s pomocí Íránu opět vyzbrojuje a veřejně vyzval libanonský Hizballáh, aby se přistě do raketové války proti Izraeli zapojil také. Mnohé izraelské rodiny dosud zápasí s traumaty z předchozích konfliktů za posledních devět let. Nejen podél hranic s Pásmem Gazy, ale také na severu u hranic s Libanonem žijí izraelské občany ve strachu z útočných tunelů budovaných možná přímo pod jejich domy.

Mobilní kryty jsou jedním z možných řešení pro každodenní život. ICEJ je dodává nejvíce ohroženým komunitám od té doby, kdy nebezpečí v podobě raketových útoků existuje. V roce 2015 jsme nechali instalovat již pět nových krytů a za posledních deset let dosáhl jejich celkový počet téměř padesáti.

Vloni dostal kibuc Saad přímý zásah raketou. Pro místní obyvatele to byl šok. Mají sice opevněnou školu, ale v jejím okolí není žádné místo, kam by se mohly skrýt děti, které jsou zrovna venku. To platí i pro malou zoologickou zahradu, kde si děti mohou se zvířaty hrát a která se stala v kibucu velice oblíbeným místem.

ICEJ byla jednou z prvních charitativních organizací, která nabídla pomoc při řešení tohoto nového traumatu. Varda Goldstein z terapeutického centra v Šaar Ha-Negev si dobře vzpomíná na první kontakt: „Váš telefonát v prvních dnech operace Ochranné ostří nás opravdu dojal. Získali jsme pocit, že nejsme sami.“

Její centrum spolupracuje s místní samosprávou a nabízí služby pro postižené komunity v době konfliktu a současně pomáhá psychologickým poradenstvím při návratu do normálního života, jakmile konflikt ustane. ICEJ financuje léčbu konkrétních jednotlivců a rodin. Zvláštní dar na tento účel zaslali křesťané z poboček ICEJ z Nového Zélandu a Kanady. Terapeutické týmy, které financujeme, sestávají z klinického psychologa, sociálních pracovníků a uměleckých terapeutů, kteří mají zkušenosti s léčením traumatických a posttraumatických stavů.

„Nikdo neví, jak tohle skončí,“ dodává Goldsteinová, „Doufáme, že bude klid, ale musíme být připraveni i na jiné varianty. Skutečnost, že vám na nás záleží, nás posiluje a dává nám naději do budoucna.“

Estera Wieja, ICEJ AID

Na dětech z kibucu zanechává neustálé raketové ostřelování a další teroristické hrozby hluboké jizvy. Jejich rodiče hledají způsob jak trauma překonat, a ukázalo se, že jednou z nejosvědčenějších metod je terapie se zvířaty. Proto komunita přivítala s velkým nadšením, že při škole byla otevřena malá zoo. Až donedávna však se toto terapeutické středisko potýkalo s rizikem, že bude muset být uzavřeno, protože v něm nebyl dostatek krytů. Vloni dokonce dva chlápci jen taktak unikli zranění, když vedle nich dopadla raketa. Nyní díky krytu, který jsme jim dodali, je celý areál dostatečně pokrytý a je tak pro děti bezpečnější.

Nedaleko od tohoto kibucu leží Kfar Aza, těsně hraničící s Pásmem Gazy. Když zazní poplach, obyvatelé mají na cestu do krytu jen několik sekund. Potřebují proto daleko důkladnější zabezpečení než většina izraelských měst a vesnic. I když všechny autobusové zastávky už byly přeměněny na kryty a každý dům musí být povinně vybaven zabezpečenou místností, občané usilují o další opatření, která by chránila jejich rodiny. Tak vznikl nápad vybavit místní společenské centrum padesátitunovým krytem, kam se vejdou desítky lidí. Díky podpoře ICEJ mohou být nyní obyvatelé Kfar Aza klidnější a provozovat i společenské aktivity.

Další mobilní kryt jsme dodali také do Eškolu. Je umístěn hned vedle místního úřadu, kam chodí denně mnoho lidí. Přednosta krajské rady Eškolu Chaim Jelin poděkoval ICEJ za povzbuzení, které z toho obyvatele tohoto ohroženého jižního kraje čerpají. „Nepochybně jsme znovu prožili a pochopili, že v těžkých dobách poznáš přítele,“ napsal Jelin. Ocenil také, že ICEJ je vždy ochotno nezištně pomoci.

Estera Wieja, ICEJ AID

NÁŠ MUŽ V ZÁPADNÍ AFRICE PORTRÉT REV. ABDOU MAIGY

Hospodin umí věci dokonale načasovat a jeho cesty jsou vyšší než cesty naše. Před čtyřmi lety jsme v ICEJ přijali prorocké slovo, že brzy otevřeme deset poboček v muslimských zemích. To bylo něco zcela nečekaného a kladli jsme si otázku, jak by k tomu mohlo dojít. Pak se ale objevil pastor z Afriky s jedinečným obdarováním a téměř sám a bez pomoci začal tuto smělou vizi měnit v realitu.

Senegalští rybáři

AM. s Umarem Mulindou z Ugandy na panelové diskusi Knesetu na téma hrozby radikálního islámu v Africe (r.2012)

AM. s ministrem zahraničí Beninu

AM, Juha Ketola se zástupcem ministerstva zahraničí Pobřeží slonoviny

Reverend Abdou Maiga se narodil v přísně věřící muslimské rodině ve vesnici nedaleko Timbuktu v Mali. Rodiče jej dali do náboženské školy (dawa), kde měl studovat na imáma. Už jako teenager uměl recitovat celý Korán nazpaměť.

Pak se mu ale do rukou dostal křesťanský časopis, který mu otevřel oči pro evangelium. Abdou se stal křesťanem, zakusil pronásledování a přežil i pokusy o otrávení. Bůh mu zachoval život. Později absolvoval teologický seminář a v současné době studuje mezinárodní rozvoj v doktorandském programu na univerzitě Williama Careya v Kalifornii. Studoval také na Hebrejské univerzitě v Jeruzalémě a zdokonalil se v biblické hebrejštině v Domově pro překladatele Bible.

Dnes je uznávaným pastorem a biblickým učitelem, jehož služba zasahuje do všech zemí francouzské západní Afriky. Je považován za předního odborníka na biblickou hebrejštinu, vyučuje také základy managementu a vedení a pracuje jako poradce pro řešení konfliktů a komunitní rozvoj.

Konečně, reverend Maiga hoří pro Izrael a intenzivně pracuje na rozšíření práce ICEJ v Africe. Před třemi lety, na výročním zasedání v Praze, byl jmenován ředitelem pobočky v Senegalu, kde žije. Současně byl pověřen koordinací práce v celé západní Africe. Od té doby využívá kontaktů mezi pastory i politiky, které vybudoval za více než 30 let své služby, a pomáhá ICEJ zakládat nové pobočky ve frankofonních zemích západní Afriky, které mají zpravidla muslimskou většinu.

Dosud takto vznikly pobočky v Beninu, Burkině Faso, Nigeru, Mali, Senegalu a Togu, obnovena byla práce v Pobřeží Slonoviny a připravuje se otevření poboček v Gambii a Guineji. Započítáme-li další práci v nejmenované arabské zemi a ve střední Asii, skutečně se blížíme počtu deseti nových poboček v zemích s muslimskou většinou.

„Hned když jsme se poprvé setkali, vnímal jsem velkou duchovní jednotu,“ vzpomíná Juha Ketola. „Bez něj bychom nebyli schopni otevřít v západní Africe tolik nových poboček. A navíc způsobem, kdy naši práci podporují všichni vedoucí církví i vysokí vládní představitelé, dokonce i v muslimských zemích. Abdou je pro naši organizaci opravdu velkým přínosem.“

Požádali jsme rev. Maigu o odpověď na několik otázek.

Co jste se jako mladý muslim učil o vztahu ke křesťanům a židům?

Korán a hadíty jsou v tomto ohledu nejednoznačné. Súra 29:46 učí, že židé a křesťané jsou „lidem knihy“ a mají stejného Boha jako muslimové. Bibličtí proroci jsou tedy uznáváni. Jiná místa však označují židy a křesťany za polyteisty a falšovatele Bible a volají po tom, aby je Alláh zničil. Islámská eschatologie zcela jasně očekává, že Židé nakonec zahynou.

Jak se změnil váš pohled na Izrael a židovský národ poté, co jste se stal křesťanem?

Islámská teologie ohledně Židů a izraelsko-palestinského konfliktu vytváří v myslích mladých muslimů přirozený blok, který může vést k nenávisti vůči Izraeli a Židům. Když jsem se obrátil, uvědomil jsem si, že Ježíš byl Žid, že Bibli sepsali Židé a celý její kontext je židovský. Nemůžete tvrdit, že milujete Ježíše, a současně nenávidět Izrael a Židy.

Jak vypadá situace církve v západní Africe?

V posledních letech zaznamenala většina církví rychlý růst. Mnozí křesťané začali hledat intenzivnější vztah k Bohu, přišla nová svoboda v uctívání a vznikly tisíce nových živých sborů. I v silně islámských oblastech se mnoho lidí obrací. Rozhodujícím faktorem jsou jasně prokázané nadpřirozené dary jako uzdravení a vysvobození. Když lidé vidí Boží moc v akci, jejich víru to posiluje. Díky početnému růstu dnes státní moc považuje křesťany za spolehlivé partnery a vytváří se nová rovnováha mezi státem a církví.

Jaký dopad na křesťany má nárůst radikálních islámských skupin?

Islamistické nebezpečí se stalo v poslední době viditelnějším kvůli akcím tzv. Al-Káidy v Maghrebu, kdy francouzská armáda intervenovala v severní části Mali. Radikální milice jsou ale v západní Africe přítomny už delší dobu. Hlavním zdrojem jsou islamisté z Alžírsko, Mauretánie a Libye. K tomu je třeba připočíst nájezdy skupiny Boko Haram, která se nedávno přihlásila k tzv. Islámskému státu, v Nigerii, Kamerunu, Čadu a Nigeru. Tyto skupiny čerpají z dobyvatelské tradice, která je neoddelitelnou součástí islámu. Před několika lety začaly zdůrazňovat misijní povahu islámu. Po celé západní Africe se jako houby po dešti množí radikální mešity, jejichž činnost často doprovází sociální a humanitární práce. Tato strategie se nyní rozvinula do podoby vojenského dobývání s nepředstavitelným fanatismem. Křesťané v západní Africe platí vysokou cenu: mnoho kostelů bylo zničeno, křesťané jsou fyzicky napadáni. To trochu zpomaluje růst církve, ale víme, že krev mučedníků je semenem nových křesťanů.

Jak se na radikální islamisty dívají západoafrické vlády?

Všichni státníci, ať už jsou muslimové nebo ne, uznávají, že radikální islám je jedním z největších nebezpečí pro lidstvo a sociální soudržnost. I muslimští politici vidí, že pokud nebude radikální islám pod kontrolou, povede to k celkovému úpadku islámu. Žádný věrohodný vůdce se dnes nemůže ztotožnit s radikálním islámem, protože mezi první oběti vždy patří muslimové.

Jak se dívají na Izrael?

Měl jsem tu čest hovořit o Izraeli s řadou státníků a ministrů a uvědomil jsem si, že na západě Afriky patří Izrael k nejobdivovanějším státům. Izrael má ve skutečnosti víc přátel než nepřátel. Slyšel jsem národní vůdce přiznat, že Izrael je jediná demokracie na Blízkém východě a jedna z nejdemokratičtějších zemí na světě.

Proč se angažujete v ICEJ?

ICEJ má jedinečnou vizi a poslání. Podporou a potěšováním Izraele a Židů se nepochybně dotýkáme Božího srdce a přijímáme pozhřebání pro své národy. Navíc ICEJ přináší v osobě Ježíše most mezi Araby a Židy, což je mimořádný nástroj míru a smíření. Práce ICEJ tedy nespočívá jen v podpoře Božího národa Izraele, ale směřuje také k řešení izraelsko-palestinského konfliktu a zvěstování biblických pravd mezi národy.

David Parsons je ředitel ICEJ pro komunikaci; přel.: -mk-

SVÁTEK STÁNKŮ 2015

Bůh přikázal svému lidu, aby každý třikrát do roka putoval do Jeruzaléma a slavil svátek pesach (velikonoce), šavuot (letnice) a sukót (svátek stánků). Zvláště radostný je svátek stánků, který připadá na podzimní měsíce. Dodnes přijíždí do Jeruzaléma mnoho Židů z celého světa, aby ve městě velikého Krále tyto svátky slavili.

Jako křesťané víme, že dva z těchto svátků byly naplněny v osobě Ježíše. On je náš velikonoční beránek a ten, který křtí Duchem svatým. Ale sukót na své naplnění teprve čeká. Právě proto, že ukazuje do budoucnosti, kdy se Ježíš vrátí, dává tento svátek každému věřícímu příležitost ve víře deklarovat zaslíbený návrat Krále králů na tuto zemi. Jsme povoláni být jeho svědky.

Právě proto pořádá Mezinárodní křesťanské velvyslanectví každoročně v Jeruzalémě oslavu svátku stánků, která staví Ježíše do centra. Velmi nám záleží na tom, aby se křesťané z celého světa nechali inspirovat a připojili se k nám. Tento týden

svátek je mimořádně vhodnou dobou pro návštěvu Izraele. Tisíce Izraelců pobývajících v Jeruzalémě jsou svědky toho, jak tisíce křesťanů z mnoha zemí světa radostně kráčí ulicemi města a dávají najevo svou podporu a lásku. Tradiční pochod Jeruzalémem je zážitkem pro obě strany a opravdovým balzámem pro srdce uvyklá útokům a nespravedlivému osočování. Už se těšíme na to, jak na podzim opět naplníme novou jeruzalémskou Arénu radostí a jásotem, na svědectví celému Izraeli.

Pro zájemce o účast z České republiky jsme ve spolupráci s cestovní kancelář Olivetour připravili tuto výjimečnou nabídku:

„Izrael od Dan po Bersabé na Jom Kippur a Svátek stánků“

Termín: 21. 9. – 2. 10., cena 23 990 Kč + 110 USD.

Zájezd je určen zájemcům, kteří chtějí zblízka poznat Izrael a zároveň prožít mimořádnou atmosféru nejvýznamnějších podzimních židovských svátků – Jom Kippur (Dne smíření) a Svátků stánků (Sukót). Součástí je pochod Jeruzalémem.

Účastníci navštíví Jeruzalém, Betlém, Jericho, Beer Ševu, Akko, Tiberias, Safed, Kafarnaum a řadu dalších historických a geografických zajímavostí. Bude možné se vykoupat ve 3 ze 4 izraelských moří (Středozemním, Mrtvém a Galilejským), vychutnáte si výjimečnou atmosféru Galilejského moře z paluby dřevěné lodi a budete si moci doslova osahat mnoho míst popsanych v Bibli i dalších historických pramenech. To vše s kvalitním výkladem, který uspokojí i náročného návštěvníka.

Přihlášky a další informace: www.olivetour.cz

VRBA WETZLER MEMORIAL 2015

Zveme vás k účasti na akcích pořádaných na závěr pochodu Vrba – Wetzler Memorial v Žilině. Na 90 účastníků z několika zemí bude od 19. – 25. 8. zdolávat pěšky 130 km dlouhou trasu z Osvětimi po stopách Rudolfa Vrby a Alfreda Wetzlera, kteří v dubnu 1944 utekli z nacistického vyhlazovacího tábora, aby informovali svět o genocidě.

V Žilině se setkáte s těmi, kteří právě prošli náročnou trasu a budou sdílet své čerstvé zkušenosti. Přítomna bude manželka Rudolfa Vrby Gerta. Druhý den pak se uskuteční vědecká konference a interdisciplinární seminář s řadou odborníků. Vstupné je dobrovolné.

Program:

25. 8. 16:00 Odhalení pamětní desky s logem útěku Vrby a Wetzlera před bývalým starobincem, Hollého 361/9

19:00 Večerní program, Nová synagoga:

- hudební doprovod programu: Mojše band
- vernisáž fotografií Jindřicha Buxbauma
- přednáška o historii synagogy
- moderovaná reflexe pochodu a vystoupení Gerty a Ruby Vrbových

26. 8. Vědecká konference: Odhalovanie Šoa, odpor a úsilie Židov informovať svet o genocíde

Místo konání: Stanica Žilina, v 9 – 13 hodin

- Martina Fiamová (Historický ústav SAV, Bratislava): Prezident a vláda Slovenskej republiky a problematika deportácií Židov zo Slovenska v roku 1942
- Vanda Rajcan (Northwestern Universtity, Chicago, USA): Anton Vašek, šéf XIV. oddelenia ministerstva vnútra a informácie o osude deportovaných

- Katarína Mešková Hradská (Historický ústav SAV, Bratislava): Pokusy „Pracovnej skupiny“ o záchranu Židov
- Michal Schvarc (Historický ústav SAV, Bratislava): Nemecký novinár Fritz Fiala a dezinformovanie verejnosti o osude deportovaných slovenských Židov
- Ján Hlavinka (Historický ústav SAV, Bratislava): Dionýz Lenárd a Ladislav Junger – utečenci z Lublinskej oblasti a ich snahy informovať o genocíde
- Ivan Kamenec (Historický ústav SAV, Bratislava): Útek Rudolfa Vrby a Alfreda Wetzlera z Osvienčimu a osudy ich správy
- Eduard Nižňanský (Univerzita Komenského, Bratislava): Útek Czesława Mordowicza a Arnošta Rosína z Osvienčimu a ich osudy
- Hana Kubátová (Univerzita Karlova, Praha, ČR): Koncepty Rezistencie a kolaborácie v slovensko-židovských dejinách

Interdisciplinární seminář: Univerzální poučení z Šoa a přesah do současnosti

Místo konání: Stanica Žilina, od 14 – 17:30 hodin

- Jana Horváthová (Muzeum romské kultury Brno): Základní údaje o holocaustu Romů na území Československa
 - Jozef Hašto: Zneužívání psychiatrie v III. říší
 - Peter Hunčík: Komunikativní a kulturní paměť
 - Peter Pöthe: Přenos traumatu mezi generacemi
- Promítnutí fragmentů filmu Robo Kirchhoffa o romské problematice, s diskusí (moderuje Fedor Gál)

Kontakt: Stanica Žilina-Záriečie, Závodská cesta 3/2844, 010 01 Žilina, www.stanica.sk

REFORMATION

FEAST of TABERNACLES 2015

PRESENTED BY THE INTERNATIONAL CHRISTIAN EMBASSY JERUSALEM

THIS YEAR
IN JERUSALEM

SEPTEMBER 27 to OCTOBER 2

Call +972 2 539 9700 Visit feast.icej.org

Replika Hospodinova
pouštního stánku
v parku Timna
na jihu Izraele

navštivte:
<http://borean-to-borean.com>

Když v Galileji zahájil svou veřejnou službu, poselství o Božím království bylo jeho hlavním učením. Matouš píše: Ježíš chodil po celé Galileji, učil v jejich synagogách, kázal evangelium království Božího a uzdravoval každou nemoc a každou chorobu v lidu (Mt 4:23).

Ježíš přinesl novou smlouvu, ale pojem Božího království nebyl Izraeli cizí. Ježíšovi první židovští učedníci chápali, že Boží království, tedy Boží vláda nad jejich národem, je součástí izraelského unikátního dědictví, a doufali, že se brzy opět stane realitou.

Zrození Království

Než se stali otroky v Egyptě, byli synové Izraele rodinným klanem, jehož patriarchy si vyvolil Bůh: nejprve Abrahama, poté Izáka a Jákoba, jemuž změnil jméno na Izrael. V době exodu z Egypta jich byly tři nebo čtyři miliony, ale netvořili národ v dnešním slova smyslu. Čtyři sta let otročili a neměli národní povědomí ani instituce. Nikdy nevlastnili půdu a bez armády, vlády a právního systému nemohli být za funkční národ považováni.

Bůh se s nimi však po vysvobození z Egypta setkal na poušti a uzavřel s nimi smlouvu. Na základě této Boží smlouvy se poprvé stali národem a Bůh se stal jejich králem. Izrael jako Boží národ je tedy v Bibli popisován jako prototyp, jako předobraz Božího království na zemi. Bůh řekl izraelskému národu skrze Mojžíše: „Nyní tedy, budete-li mě skutečně poslouchat a dodržovat mou smlouvu, budete mi zvláštním vlastnictvím jako žádný jiný lid, třebaže má je celá země. Budete mi královstvím kněží, pronárodem svatým. To jsou slova, která promluví k synům Izraele.“ (Ex 19:5-6)

Mojžíš se nikdy nestal izraelským králem. Byl povolán jako Boží prorok, Hospodinův služebník. Králem Izraele se stal Bůh sám a už na poušti se v takto vybraném národě začalo jeho království utvářet. Boží království mělo být od počátku něčím víc než náboženstvím, mělo představovat kompletní fungující společnost. Pojem „království kněží“ znamená, že úkolem Izraele je sloužit jako vzor ostatním národům.

Mnozí křesťané dnes považují Ježíšovo učení o Božím království za novozákonní pojem. Nic není však vzdálenějšího pravdě. Ježíšovi židovští současníci pojem Božího království dobře znali. Z Písma a vlastních dějin věděli, že Bůh kdysi byl jejich králem, a toužili po obnově jeho vlády nad svou společností a kulturou.

Židé očekávali a dodnes očekávají, že od Boha přijde Mesiáš a bude Izraeli vládnout jako král. Tato víra byla hluboko v srdci učedníků po celou dobu, kdy byli s Ježíšem, i po jeho vzkříšení z mrtvých.

Povaha Království

Jak učedníci chápali Boží království, poznáme z otázky, kterou Ježíš položil v posledních minutách před jeho vzetím na nebesa v Skutcích 1:6: „Ti, kteří byli s ním, se ho ptali: Pane, už v tomto čase chceš obnovit království pro Izrael?“ Učedníci se ptali, kdy obnoví Boží království, jinými slovy, kdy se do jejich národa vrátí Boží vláda.

Křesťané si po staletí lámali hlavy nad tím, proč učedníci položili Pánu tak podivnou poslední otázku. Cožpak ještě nepochopili, že Boží království je duchovní, ne pozemské, a že patří všem národům, nejenom tomu jejich? Byli tělesní, nacionalističtí, nebo prostě nepřemýšleli?

REFORMACE NOVÁ ARCHITEKTURA CÍRKVE

PETER TSUKAHIRA

Reformace znamená doslova změnu tvaru. Apoštol Pavel se v 1. Korintským 3:10 označuje za „rozumného stavitele“, což řecky zní architekt – výraz, z něhož je odvozen dnešní architekt. Reformace znamená, že Církev potřebuje novou architekturu.

Církev se celosvětově musí rekonstruovat, aby dostala výzvu postmoderního věku. Musí přitom zachovat záměr svého nebeského majitele a plány pomazaného architekta. Cílem této nové reformace je, aby církev nesla hojnější ovoce a lépe odrážela Boží království na zemi.

Poselství Království

Království Boží bylo ústředním motivem Ježíšovy služby. Zahájil ji prohlášením: „Čiňte pokání, protože se přiblížilo království nebeské!“ Ježíš při svém vyučování často používal podobenství. Mnohá z nich začínají slovy: „Království nebeské je jako...“, po nichž následuje ilustrace. Ve známé modlitbě Otče náš vedl Ježíš své učedníky k tomu, aby se modlili za příchod Božího království do tohoto světa (Mt 6:10). V kázání na hoře učedníky vyzval, aby hledali především království Boží (Mt 6:33).

Možná však nechápeme důležitost jejich otázky prostě proto, že nevidíme, že Boží království se od počátku nemělo týkat pouze náboženství. Má obsáhnout celý národ, všechny oblasti společnosti a kultury. Izrael je od svého odchodu z Egypta příkladem Boží vlády, jak ji Bůh zamýšlel: poslouchá-li, je jako jasné světlo, v neposlušnosti naopak je předmětem politování.

Stavitelé Království

Jedním z nejvýznamnějších a nejvlivnějších představitelů reformace byl Jan Kalvín. Jeho učení dodnes následují křesťané reformované, presbyteriánské a kongregační tradice po celém světě. Ve svém komentáři k první kapitole Skutků, kde se zabývá poslední otázkou, již učedníci položili Ježíši, napsal: „V této otázce je tolik chyb, kolik má slov.“ Kalvín pokračuje a označuje učedníky za hloupé, pošetilé a neznalé Bible, protože toužili po pozemském království, v němž by Bůh sám svému lidu vládl. Dále napsal: „Jsou také velmi oklamáni v tom, že omezují Kristovo království na tělesný Izrael.“

Písmo jasně ukazuje, že Bůh své dary a povolání nikdy nebere zpět.

Dal je Izraeli, vyvolenému jako příklad jeho království.

Tak moment! Cožpak Ježíš neučil, že se máme modlit, aby Jeho království přišlo na zem stejně, jako je v nebi? Teprve nyní, kdy Bůh přivedl izraelský národ zpět do své země a Židům obnovuje poselství o Jeho království, poznáváme, že učedníci nebyli ve svém dotazu pošetilí, nýbrž moudří.

Podívejme se ale na to, jaký postoj je zdrojem Kalvínových myšlenek. Kalvín žil 1500 let poté, co učedníci chodili s Ježíšem po Izraeli. Přitom se domníval, že učedníci Božímu království nerozumějí. Tito muži se po tři roky každé ráno probouzeli a hleděli do tváře vtěleného Boha! Byli osobními žáky Božího syna. Mezi těmi, kdo položili Ježíši tuto údajně „mylnou“ otázku, byli lidé, jež Bůh inspiroval k sepsání Nového zákona. Znali Ježíše nejen jako svého Pána, ale také jako krajana a přítele. Znali jeho emoce, zvyky, ba i tón hlasu. Slyšeli celé jeho učení, ne jen to, co máme zapsáno v Novém zákoně. (Podle apoštola Jana je mnoho věcí, které Ježíš učil a které nebyly zapsány.)

Tito muži byli svědky jeho smrti na kříži i fyzického vzkršení. Ježíš na ně dechl a řekl: „Přijměte Ducha svatého“ (Jan 20:22) a pak se jim po čtyřicet dnů dával spatřit a učil je o království Božím (Sk 1:3). V době jeho nanebevstoupení byli pravými novozákonnými věřícími a duchovními veličanými. Jan Kalvín se domníval, že byli hloupí a duchovně se mýlili. Pravda je ale spíš taková, že my dnes potřebujeme obnovit představu, jakou měli tito apoštolové o Božím království.

Písmo jasně ukazuje, že Bůh své dary a povolání nikdy nebere zpět. Dal je Izraeli, vyvolenému jako příklad jeho království (Řím 11:28-29). Nadto Ježíš sám řekl, že „toto evangelium o království bude kázáno po celém světě na svědectví všem národům, a teprve potom přijde konec“ (Mt 24:14).

Nová reformace znamená, že Církev se potřebuje vrátit ke svým biblickým základům, aby byla společnost i kultura opět proměněna mocí a slávou Božího království na zemi. Pavel napsal: „Podle milosti Boží, která mi byla dána, jako rozumný stavitel jsem položil základ a druhý na něm staví. Každý ať dává pozor, jak na něm staví.“ (1. Kor 3:10) Tento

základ popisuje Pavel takto: „Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové a proroci a úhelným kamenem sám Kristus Ježíš. V něm je celá stavba pevně spojena a roste v chrám, posvěcený v Pánu; v něm jste i vy společně budování v duchovní příbytek Boží.“ (Ef 2:20-22)

Ježíš, apoštolové a bibliční proroci jsou konkrétními živými kameny, jež si Bůh vyvolil za základ svého království. My jsme také živými kameny, ale byli jsme přidáni později a stavíme na těchto základech. Všechny původní základní kameny jsou z Izraele. Tento národ si Bůh vyvolil, aby byl ukázkou jeho království a vzorem pro dnešní reformaci Církve.

Návrat Království

Tato nová architektura Církve znamená v praxi návrat k původnímu Božímu plánu. Když Bůh vládl Izraeli jako král, vydal zákony, aby lidu, který nikdy národem nebyl, představil svou vizi společnosti. Boží zákony tedy popisují sociální strukturu a hodnoty, které mají sloužit jako vzor nejen pro Izrael, ale pro každý národ. Tyto zákony popisují všechny aspekty společnosti, včetně náboženství, které hraje důležitou roli. Náboženství je však pouze částí Božího království.

Slovo církev je překladem řeckého ekklesia, což označuje všechny lidi, kteří byli povoláni či „vyvoláni“ Bohem. Toto slovo by nemělo být omezeno pouze na oblast náboženství, protože povolání ke službě v náboženském sektoru má pouze menšina věřících. Církví bychom měli rozumět všechny věřící, kteří ve společnosti zaujímají různá místa a jsou jejím „světlem a solí“, neboť do ní přináší Boží vládu, Jeho dary a přítomnost.

Jaká je tedy role náboženského aspektu království? Máme snad opustit svá pravidelná církevní shromáždění? Jistě ne. Jsme přímo vyzýváni k tomu, abychom je neopouštěli; taková shromáždění však mají mít svůj účel. Hlavním účelem je připravit a vyškolen nás k tomu, abychom mohli plnit svá individuální povolání v různých oblastech společnosti.

„A toto jsou jeho dary: jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele, aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby – k budování Kristova těla, až bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti.“ (Ef 4:11-13)

Náboženský aspekt Božího království hraje v těle Kristově podobnou úlohu jako srdce v lidském těle. „Pumpuje“ lidi dovnitř, aby byli spaseni, uzdraveni, občerstveni a vystrojeni, a pak je zase „vypumpuje“ ven do společnosti, kde nacházejí své povolání a mohou použít své obdarování. Srdce, které jen vstřebává, je nemocné. V Božím království jsou potřeba náboženské činnosti, které jsou efektivní. Král, jenž je také nazýván Pánem žně, nemá zájem na samoučelných náboženských obřadech.

Peter Tsukahira

je izraelský občan asijsko-amerického původu. Slouží jako pastor sboru na Karmelu v Izraeli.

PROROCKÁ KONFERENCIA PRIATEĽOV IZRAELA

Bosse Nyberg

Tim Carscadden

13. - 16.08.
2015

ŽILINA, SLOVENSKO

Konferenčný poplatok
20,- €

Podrobné informácie na www.chevra.sk alebo na adrese:
CHEVRA, Národná 10, 01001 Žilina, Slovensko
Tel.: +421 41 564 05 36 email: chevra@chevra.sk

Enrico Correlli

Stanislaw Gawel

Prof. Pavol Mešťan

Srdečne vás pozývame na 19. ročník
Prorockej konferencie priateľov Izraela do Žiliny.

V Duchu prorockého pomazania chceme spolu s bratmi a sestrami z Českej a Slovenskej Republiky vnímať Boží odkaz pre krajiny, do ktorých nás postavil Pán. Takisto dovoliť, aby Duch Svätý upevnil Božie Slovo zasievané do nášho vnútra.

Letošní akci „kulturou proti antisemitismu“ jsme věnovali symbolickému předávání štafety: přeživší předávají své vzpomínky těm, kdo jsou ochotni nést jejich poselství další generaci. V posledních letech jsme zorganizovali stovky besed s pamětníky na školách a seznámili jsme se s vynikajícími učiteli, kteří mají stejnou touhu zprostředkovat poučení z minulosti svým žákům. Ovoce takové spolupráce s Mgr. Evou Pýchovou z Gymnázia Holice jsou i následující dva články, které napsaly její žákyně na základě setkání s pamětníky.

„Celý život mne provázejí modré oči mrtvé ženy z hromady mrtvol před domem tábora v Bergen-Belsenu.“

Nezapomenutelné setkání s poslední přeživší holocaustu z Holic ...

V následujících řádcích se chceme podělit o jeden těžko popsatelný zážitek: v pondělí 16. března letošního roku jsme si my, studentky Gymnázia v Holicích, mohly nejen „sáhnout na historii“, ale především poznat moudrou a milou dámu s neskutečnými životními zkušenostmi - navštívily jsme paní Evu Pytelovou, rozenou Beerovou. Přijala nás u sebe doma v Holicích. S obdivem jsme naslouchaly vyprávění popisující pro nás strašlivé a naprosto nepředstavitelné zážitky. Málokdo si dokáže představit, co všechno musela prožít během několika málo let. Společně s maminkou a starší sestrou Erikou se dostala nejen do koncentračního tábora Terezín, ale i do Osvětimi, Christianstadtu a Bergen - Belsenu, což byly za 2. světové války nejhrůznější koncentrační tábory. Letos paní Pytelová oslaví již 90. narozeniny a přes všechny útrapy vypadá úžasně mladistvě. Nám její vzpomínky nejen „otevřely oči“, ale hlavně vyvolaly mnohé otázky k zamyšlení. Proto jsme se je pokusily na pár řádků vyjádřit. Jak se nám to podařilo, posuďte sami. Jsme pevně přesvědčeny, že bychom si všichni, zvláště my mladí, měli toto téma často připomínat...

Před válkou

Eva Pytelová se narodila 6. listopadu 1925 v židovské rodině Josefa a Greta Beerových v Holešově. Její tatínek byl spolujatelem firmy na výrobu lehké konfekce. Později však firma zkrachovala a tatínek pracoval jako agent pojišťovny Kotva, která sídlila v Brně. Po jeho smrti v roce 1934 převzala tuto práci maminka. „Byly to těžké chvíle. Bylo mi devět let, když jsme zůstaly s maminkou a s mou starší sestrou Erikou samy. Žily jsme skromněji, ale spokojeny.“

Před válkou žilo v Holešově asi dvě stě židů. „My se sestrou a maminkou jsme byly jedny z nich. Tatínkova rodina byla velmi ortodoxní a dodržovala pravidla židovské víry. Ráda vzpomínám na obřady v synagoze. Když tatínek zemřel, s maminkou a sestrou jsme světily už jen hlavní svátky.“ A následují další vzpomínky.

Nastává peklo

Vše se změnilo po roce 1939, kdy přišli Němci. První „vlaštovka k nám přiletěla“ z rodiny lékaře, která se vrátila z Vídně. Adolf Hitler tvrdil, že židé způsobili všechno zlo a že je musí zničit. Náš

s německou vychovatelkou

tatínek

život se začal postupně omezovat. Přicházela nařízení, která jsme my, jež Hitler označil za židy, museli dodržovat. Nesměli jsme do školy, nakupovat jsme mohli jen dvě hodiny dopoledne a dvě odpoledne.

Po osmé večer se už nesmělo jít ven. Sestra Erika chodila do rodinné školy, kde se naučila šít. Dokonce jsme si během okupace založily s maminkou křeččovskou dílnu a Erika se stala mistrovou. Spolu se sestrou jsme byly členkami mládežnického židovského spolku Makabi Ha-cair. Organizátoři pro nás pořádali výlety, diskutovali, všichni jsme zpívali hebrejské písně a tancovali Horu.

Děsivou vzpomínkou pro mě zůstává vypálení krásné a bohatě zdobené holešovské synagogy. Prskot ohně a oken slyším dosud.

Poté začaly první transporty do Terezína, protože Hitler vybral Terezín jako centrum pro české židy. Transporty byly rozděleny podle krajů. První odjížděl z Prahy 24. listopadu 1941. Tvořila jej pracovní skupina mladých židovských mužů, kteří měli připravit terezínské ghetto pro deportaci dalších vězňů. Na nás přišla řada v lednu roku 1943.

Židé si směli vzít jen 50 kilogramů osobních věcí. Maminka všechny naše cennosti a památeční věci uschovala ve třech holešovských rodinách. Jedné z rodin jsem ale nedůvěřovala, jelikož jejich syn se mi stále vnucoval a chtěl se se mnou zasnoubit (po válce se ukázalo, že jsem měla s nedůvěrou k nim pravdu). Někteří lidé spáchali sebevraždu, protože se báli toho, co se bude dít. Všechny tři jsme tedy odjely s ostatními hromadně vlakem do Uherského Brodu. Lidi zde tři dny soustředili v nějaké tělocvičně. Pak nás všechny v dobytých vagónech transportovali do Terezína.

Terezín

Jen díky tomu, že v Terezíně byla už naše teta Paula, jsme nemusely maminka, já ani sestra pokračovat dále do Osvětimi. Zařídila to. Všichni mí kamarádi z Holešova a okolí totiž odjeli dál do Osvětimi a tam skončili v plynu. Teta působila jako „ordonanc“, pomocnice v domácnosti, v rodině Zuckerových a měla o něco lepší podmínky a soukromí. Mamince zajistila podobné místo u funkcionáře.

V Terezíně byly vybudované dětské domovy. Děti denně navštěvovaly svou maminku a v domovech probíhala výchova. Já jsem pracovala v zemědělství a chodila mimo kasárna na pole. Erika vyráběla v truhlářské hale bedýnky a později přestoupila do křeččovské dílny.

Má láska – Jirka

V Terezíně jsem zažila i svou první lásku, byl jí Jirka Schulz z Brna. Prožívali jsme spolu krásné chvíle a snili o tom, jaký bude náš život po válce, až to všechno skončí. K mým osmnáctým narozeninám mi Jirka dal zvláštní, ale krásný dárek. Od své maminky si vyprosil stříbrnou lžičku a nechal z ní vyrobit prstýnek s mým monogramem EB (Eva Beerová). Celou válku jsem ho strážila a schovávala. Snad mi dodával tu rozhodující sílu k přežití.

V Terezíně jsme s maminkou a Erikou strávily jeden a půl roku. V květnu 1944 musela být do Osvětimi transportována i židovská správa tábora, ke které patřila maminka. Nechtěly jsme s Erikou

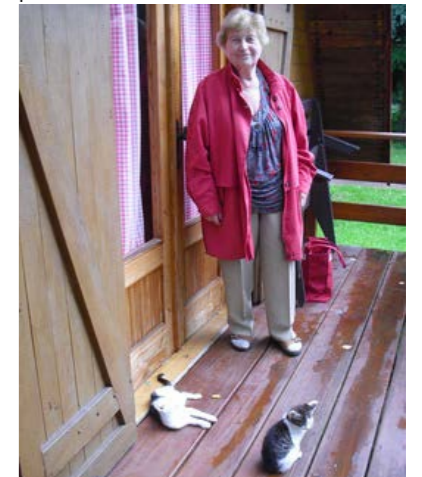
Jirka

s manželem a syny

paní Eva dnes

maminku opustit, a proto jsme se se sestrou dobrovolně přihlásily, že půjdeme do transportu s ní. Jirka v Terezíně zůstal, a tak jsme se rozloučili. Dohodli jsme se, že se po válce setkáme, pokud přežijeme. Bylo to těžké odloučení. Často jsem na něj myslela a on, jak mi po válce sdělil, na mě také.

Osvětim

Cesta trvala tři dny, byla strašná. Asi 150 lidí v jednom dobytém vagónu, nedalo se spát, ležet ani chodit na záchod. Podařilo se mi z vagónu vyhodit dopis adresovaný do Holešova, který později opravdu došel. Když jsme všechny tři dorazily do Osvětimi - Birkenau, byly jsme unavené, špinavé a hladové. Němci nám sebrali zbytek našich věcí a nahnali do sprch. Všude neustále znělo: „Mach schnell! Raus!“ Kolem nás hrála lágrová kapela vídeňské valčíky. Po vysprchování všechny vyhnali ven. Pak nám hodili každému jeden kus oblečení. Já, sestra i maminka jsme dostaly dlouhé černé večerní šaty.

Druhý den probíhalo ubytování a tetování čísel. Dostala jsem číslo A 5037. Při čekání na tetování jsem se rozhlédla kolem sebe, bylo to otřesné. Všude ostnaté dráty, hulící komíny a strašný zápach. Když jsme s Erikou potkaly známé z Terezína, kteří odjeli již v prosinci, a řekly jim, že jsme zde dobrovolně, byli otřesení a odpověděli nám, že zde nikdo nepřežije déle než půl roku. A že tento měsíc jsou na řadě. Aby prý bylo místo pro další. Ti, co v Osvětimi půl roku přežijí, jdou pak do plynu. Měly jsme tedy všechny tři ještě malou šanci. ... Terezín byl ve srovnání s Birkenau ozdravovna... Dozorkyně byly bezcitné a kruté, většinou to byly zlodějky a vražednice. Mnoho lidí chtělo raději zemřít než toto prožívat.

Jednou ráno nás všechny vyhnali na „apelplac“ a musely jsme se vysvléct do naha. Běhaly jsme stále dokola. Konala se selekce, při které vybírali vězeňkyně do továrny. Ty, které nebyly schopné práce, šly rovnou do plynu. Tady jsem jedinkrát viděla Josefa Mengeleho, pamatuji si jen jeho holinky a botičky.

Maminka už byla vyčerpaná, ale podařilo se nám ji propašovat do zástupu žen pro továrnu. Připadalo nám to úžasně, ale později jsme si to se sestrou vyčítaly, protože jsme si uvědomily, kolik si toho musela vytrpět.

V roce 1944 opustily Eva, Erika i jejich matka brány Osvětimi. Kam odjely? Nevěděly... Nakonec dorazily do pracovního tábora v Christianstadtu nedaleko Hannoveru.

Christianstadt

Pracovaly jsme všechny v muniční továrně a horkým olovem plnily nábojnice. Vzduch byl nasycen výpary, které uspávaly. Později probíhalo rozdělování na světlavé a tmavé. Světlavé ženy pracovaly v pískovně a tmavé stále v muniční továrně. Jelikož jsem byla světlavá, nastoupila jsem do pískovny, kde jsem nakládala písek do vozíků. Měly jsme, stejně tak jako ostatní vězeňkyně, stále mokré šaty, a proto jsme byly často podchlazené. Až nás napadla „spásná“ myšlenka: přešly jsme si část našich dek na zateplení těla. Avšak když se na to přišlo, strávily jsme celý den na apelu.

V muniční továrně se projevovala „šumivka“, ženy dostávaly kvůli výparům olova epileptické záchvaty. Erika ještě - jako jediná – onemocněla spálou. Byla pak v dlouhodobé izolaci. V Christianstadtu jsme všechny vydržely až do ledna roku 1945.

Konec války nadosah a pochody smrti

Blížil se konec války a žádná z nás nevěděla, co nás čeká. 3. února 1945 nás zařadili na pochod smrti. Vězeňkyně denně chodily 15 – 20 kilometrů a nevěděly, kdy to skončí. Boty a šaty jsme všechny měly rozedrané a stále jsme hladověly.

Unikla jsem smrti

Civilisté, které jsme potkávaly, z nás byli zděšeni, ale my jsme nemohly pod trestem smrti s nikým promluvit. Jednou jsme s ostatními ženami přenocovaly u sedláka ve stodole, druhý den si stěžoval, že postrádá kožené popruhy. Musely jsme proto nastoupit do řady a vojáci chtěli, aby se „hříšnice“ přiznaly. Když se nikdo nepřiznal, rozpočítali nás a každá desátá musela vystoupit z řady s tím, že bude pro výstrahu zastřelena. Byla jsem jednou z nich...Když sedlák viděl, co způsobil, a poté, co se dvě ženy přiznaly, že si těmi popruhy vyspravily boty, mávl rukou a přestal je požadovat. Tak jsem přežila a pokračovaly jsme všechny dál. Přibývalo také útěků vězeňkyně, ale vojáci je už nehodlali pronásledovat. S Erikou jsme o útěku také přemýšlely, ale nemohly jsme tam maminku nechat samotnou.

Když utrmácené ženy došly do Karlových Varů, naložili nás opět do vagonů a odvezli do jednoho z největších koncentračních táborů v Německu, do Bergen Belsenu. Vězni zde byli na pokraji sil, tyfus a jiné nemoci ničily denně spousty lidí a nebyl nikdo, kdo by mrtvoly odstraňoval. My samotné jsme byly také na pokraji sil, a přesto jsme musely kopat hromadné hroby a odnášet mrtvoly. Chodící mrtvoly tak pochovávaly mrtvé. Byl to výsměch lidské důstojnosti.

Jednou denně jsme si všechny chodily pro polévku. Neslo nás ji šest, zakopávaly jsme o sebe a střídaly se. Nikdo nás už ale nehlídal. Ženy ležely na holé zemi bez dek, přikryté jen kabátem. Všechny byly zavšivené a tak není divu, že se objevila epidemie tyfu. Vězni měli vysoké teploty a hromadně umírali. Bylo jasné, že konec války se přiblížil, ale pro většinu z nás to bylo ještě daleko.Kolik lidí také hrůzou zešílelo! A nemocní se už nedali spočítat! Mezi nimi byla i naše maminka. Již za pochodu smrti se u ní objevoval syndrom „věčného hladu“. A další krutá rána teprve přišla... Erika, která na pokraji sil už nemohla dále snášet pohled na výkaly, si podřezala žíly... Přivolala jsem lékařku. Ta neměla obvazy, a tak sestře zavázala zápěstí krepovým papírem...Vidím dosud před sebou, jak pod papírem prosakuje krev.

Mnoho času jsem tehdy trávila odšívováním svého těla a do-dnes, když si na to vzpomenu, cítím po těle nepříjemné svědění. Měla jsem na sobě černý svetr, a když jsem jej jednou svlékla a rozprostřela, v každém oku byla veš. Na těle jsem měla boláky rozškrábané do krve.

A vytoužený konec války, ale...

Válka pro nás skončila 25. 4. 1945, když přijeli angličtí vojáci. Kromě uniformy měli rukavice, masky na obličej i na krku provázek s nůžkami.

Byli z nás absolutně v šoku a ptali se, kdo umí anglicky, ať se přihlásí. Vzhledem k tomu, že jsem trochu anglicky mluvila, tak jsem se s nimi dala do řeči. Šokovaly mě dotazy typu: Kde máte nějaké kulturní vyžití? Kde máte sprchy?

Zavedla jsem je do baráku, kde jsem pobývala se spoustou umírajících lidí a kde ležela i moje maminka a sestra. Dohodli jsme se, že udělám soupis těch, kteří potřebují rychle pomoc. Jako první jsem nechala odvézt maminku a sestru. Nevěděla jsem přesně, kam odjízďděljí. Od krku až dolů rozstříhali jejich oblečení, zabalili je do prostěradel, naložili do aut a odváželi do nemocnic.

Vydržela jsem pomáhat ještě tři dny a pak jsem se zhroutila. Zdolaly mne vysoké teploty a průjem. Angličané totiž v dobrém úmyslu otevřeli sklady, kde se nacházely vepřové konzervy. Stalo se, že hladové ženy se na ně vrhly, a protože nebyly zvyklé na tučnou stravu, za velkých bolestí umíraly....

34 SLOVO Z JERUZALÉMA

A pak jsem se probudila až na stole a cítila pod sebou teplo. Nade mnou stála německá sestra a plakala nad mým zubožením. Omývala mě teplou vodou a omlouvala se za to, co nám Němci způsobili. Hlavu mi zasypala DDT a pak jsem usnula. Probudila mě velká žízeň, ale pít jsem nesměla kvůli tyfu. Ptala jsem se, kde je maminka a sestra a nějaký pán mi řekl, že je můžu vyhledat, až budu mít sílu. Dala jsem si za úkol naučit se zase chodit. Později jsem v kartotéce zjistila, že maminka už nežije a sestra je na jiném oddělení. Má přítelkyně mi sdělila, že Erika má tuberkulózu. Doktor řekl, že nepřežije. Chtěla jsem jít za ní, lékař mě ale varoval před nákazou. Poslední Eričina slova zněla: „Jdu za maminkou.“ Sestřička tedy zemřela krátce po skončení války, přesně 13. června 1945. A tak jsem zůstala sama a v hloubi duše věřila, že Jirka také přežil.

Po válce

Když jsem se vrátila do Holešova, bylo mi dvacet. Vážila jsem 36 kilogramů, po tyfu mi vypadaly vlasy a po celém těle jsem měla tmavé skvrny, což byly zhojené boláky od vši.

Konečně jsem jela domů, byl to zvláštní pocit. Po komplikovaném cestování jsem vystoupila na holešovském nádraží. Došla jsem k Buršovým, u kterých jsme měly s maminkou a sestrou uloženy naše věci. Dostala jsem najíst a nechali mě u sebe přespat, ale tušila jsem, že tu něco nehraje. Ukázalo se to hned druhý den, kdy mi paní Buršová řekla, že se s maminkou domluvila tak, že jestli se ona sama nevrátí, má si naše věci nechat. Byla jsem v šoku. Taky jsem si všimla, že Buršovi naše věci používali, paní Buršová dokonce nosila maminčin kabát!

Druhý den jsem se přihlásila na repatriačním úřadu v Holešově, kde jsem dostala nutně životní vybavení (oblečení a peřinu). Paní Buršová to komentovala velmi cynicky, prý lituje toho, že nebyla v koncentráku, že si mohla dovybavit domácnost!

Odešla jsem od Buršových k Hynkovým, ti se zachovali skvěle. Okamžitě mi vydali naše věci a dokonce dohlíželi na mé doléčení. Později mi ještě pomohli získat od Buršových náš majetek.

Jednoho dne roku 1945 se konečně objevil Jirka a já jsem se za ním odstěhovala do Brna, kde začal studovat elektrotechniku. V roce 1947 získal stipendium z židovského programu Joint a odjel studovat fyziku do USA. Chtěl, abych přijela za ním, ale přišel únor 1948 a všechno bylo jinak... Jirka se odmítl vrátit, ale snažil se učinit vše, abych se za ním dostala. Já jsem se však rozhodla zůstat doma. Stal se pak v Americe velmi úspěšným vědcem, dokonce kandidoval na Nobelovu cenu. Zemřel v roce 1964 na mozkovou mrtvici.

Brzy po Jirkově emigraci jsem se seznámila se svým budoucím manželem - MVDr. Milošem Pytelou. Přitom jsem stále byla v kontaktu s Jirkou. Napsala jsem mu o Milošovi a byli jsme oba s Jirkou smutní, že naše láska, která přečkala válečné hrůzy, teď zaniká. V září roku 1949 jsem od Jirky dostala svatební oznámení a v prosinci téhož roku jsem se i já provdala – za Miloše. Narodili se nám dva synové, Martin a Miloš. Přestěhovali jsme se s manželem do Holic.

Syn Miloš byl v mládí velmi temperamentní, vyučil se prodavačem v zelenině. Po různých peripetiích konečně zakotvil v Pardubicích, kde žije se svou rodinou, je majitelem obchodu s filatelii a prodává staré tisky. Starší syn Martin byl bezproblémový, absolvoval pardubické gymnázium a začal studovat Elektrotechnickou fakultu v Praze. Seznámil se se Zdenkem Kaskou, který ho později přesvědčil, aby šel studovat VŠE, obor programování a řízení podniku. Nikdy by nás nenapadlo, co se stane. V srpnu 1976 odjeli na doporučení děkanátu fakulty na studentský zájezd s Čedokem na Západ. Všech sedm kamarádů zůstalo v Rakousku. Martin pak odcestoval do Kanady, kde žije se svou rodinou. V roce 1979 jsme ho tam s manželem konečně navštívili. Jeho prostřednictvím jsme se také setkali s manželkou Jirky Schulze Rose, která si velice přála mě poznat.

S manželem Milošem jsme strávili 60 let společného života - a nikdy bych neměnila. Když v roce 2009 zemřel, bylo najednou kolem mě zase pusto.

zapsaly: Alena Borosová a Kristýna Štěpánková, obě 6. C, Gymnázium Holice

Rodina Neumannova z Holic

Jsme dvě sedmnáctileté studentky z gymnázia a v následujících řádcích bychom Vám chtěly připomenout osudy jedné mladé rodiny, která žila a pracovala až do příchodu Hitlera v Holicích. A po válce „legálně“ zmizela tak jako tisíce jiných rodin. Naše otázka zní: Proč? Jak je to možné? Dovolte nám, abychom aspoň na pár řádcích vyprávěly její osud, není už totiž moc pamětníků, kteří by mohli říci: ano, ty jsem znal, ti bydleli právě tady...

Naši cestu proto začínáme v Holicích, na místě, kde kdysi stál malý domek, který zdědila mladá dívka Irena Neumannová po svých rodičích. Aby se měla čím živit, založila malé knihupecství a papírnictví. Dnes již bohužel tento domek vidět nemůžeme. Zmizel v dějinách času. Manželem Ireny se stal tehdy Arnold Neumann. Nejdřív toužil být hercem, ale nezískal podporu své rodiny. To zapříčinilo jeho útěk do Berlína, kde se snažil prosadit. V Berlíně potkal svou životní lásku Irenu. Jeho život se od základu změnil a odstěhoval se s Irenou do skromného domku v Holicích. Ve městě pracoval jako prodavač za pultem jejich dvou obchůdků. Své herecké ambice projevoval pouze na večer v divadle pro svoji vlastní zábavu. Zanedlouho se mladému páru narodila dcera Hanička. Otec Arnold ji často během let zmiňuje ve svém deníku, v jehož psaní se střídá s manželkou Irenou. Hanička zdědila umělecké nadání po svém otci. V této době jim obchody prosperují a rodina zatím netuší, co je čeká.

V roce 1939 dojde k překročení hranic německou armádou. Začíná se rozšiřovat všeobecná nenávisť k židům a během několika dnů je malé papírnictví a knihupecství označeno za další z židovských závodů. Pro rodinu začaly platit tvrdé zákazy a nošení židovské hvězdy na oblečení. Hanička musela opustit školu. Nespravedlnosti se zatím projevují „jen“ v triviálních věcech. Pamětnice, kamarádka, vzpomíná, jak Hanička chtěla jít se svými bývalými spolužáky do kina na nový film Walta Disneyho. A o několik let starší dívka (jejíž rodina sympatizovala s Němci) šla Haničku udat pořadatelům. Ti ji bohužel ze sálu museli vyprovodit, jinak by z toho mohl být malér... Během dalších měsíců, kdy přibývaly židovské zákazy a kdy už dospělí nemohli vykonávat svá povolání a děti nesměly do školy, dostal Arnold výborný nápad. Založil takzvaný „vyučovací kroužek“. Byl vytvořen pro děti, které nemohly navštěvovat školu. A tak v Holicích vznikla pověstná a naprosto unikátní „Malá škola“. Scházely se zde děti, které se za pomoci dospělých dále vzdělávaly. Ale další roky již nebyly tak šťastné. Na začátku roku 1942 dostali Neumannovi příkaz k transportu do ghetta Terezín. A za necelý rok, přesně 9. prosince 1942, nastoupila celá rodina do dobytčího vagonu, který je vezl na smrt do Osvětimi... Tím končí všechny stopy po rodině Neumannových, která kdysi žila v Holicích.

Veronika Čiperová a Tereza Chlostová, 6.C, Gymnázium Holice

Česká křesťanská akademie v Praze 3 ve spolupráci s ICEJ srdečně zve na panelovou diskusi

Křesťané a židé - obrat ve vztazích?

Dr. Leo Pavlát, ředitel Židovského muzea v Praze

Doc. Pavel Hošek, vedoucí katedry religionistiky Evangelické teologické fakulty UK

Dr. Mojmír Kallus, předseda ICEJ ČR

Diskuse se bude konat v prostorách sboru ČCE, Korunní 60, Praha 2, ve středu 16. 9. od 19 hodin

2 / 2015

List svědectví o Arnoldu Neumannovi, který uchovává Jad Va-šem

YAD VASHEM Martyrs' and Heroes' Remembrance Authority P.O.B. 3477 Jerusalem, Israel	יד ושם יְדִישִׁים הַר הַיִּזְכָּרוֹן ת.ד. 3477 רשות הזיכרון לשואה ולגבורה, ירושלים	106821
THE MARTYRS' AND HEROES' REMEMBRANCE LAW, 5713-1953 determines in article No. 2 that – The task of YAD VASHEM is to gather into the homeland material regarding all those members of the Jewish people who laid down their lives, who fought and rebelled against the Nazi enemy and his collaborators, and to perpetuate their NAMES and those of the communities, organisations, and institutions which were destroyed because they were Jewish.	חוק הכרזת השואה והגיבורה - תשי"ג 1953 קובע בסעיף מס' 2 : תפקידו של יד-ושם הוא לאסוף אל הארץ חומר הנוגע לכל אלה מבני העם היהודי, שנהגו ומסרו את נפשם נלחמו ומרו אביו תומגי הנאציזם, ויחזיקו שם זכר לחם, לקהילות, לארגונים ולמוסדות שנהרגו בגלל השתייכותם למעל חוקיהם. מטרת החוקים מס' 132, י"ד אצל תשי"ג 28.8.53	
פרטי הנספה: נא לרשום את שמו של כל ניספה על דף נפרד ולכתוב אותיות דפוס ובגודל DETAILS OF VICTIM: INSCRIBE EACH VICTIM ON A SEPARATE PAGE, IN BLOCK LETTERS		
1. שם משפחה מקור: 2. שם פרטי	Family name: <i>NEUMANN</i> First name: <i>ARNOLD</i>	<i>נ/מ</i> <i>ארנולד</i>
3. שם משפחה קודם (נע for woman)	Previous name:	
4. תאריך לידה/גיל משוער Birth date or appr. age	6. מצב משפחתי Fam. status	5. מין Sex
7. מקום לידה ארץ:	8. אב הנספה	9. אב הנספה
10. בן-זוג של הנספה	11. מקום מגורים place and country:	12. מקום מגורים place and country:
13. מקור הניספה Date/year of death:	14. תאריך/שנת המות:	15. מקום המות: מסיבות המות:
16. פרטי המהגור: אני, הנדרשג Residing at (address)	17. קירבה לניספה (משפחתית/אחרת)	18. חתימה
19. מקום ותאריך רישום	20. חתימה	
"ונתתי להם בנייה ובחומותי יד ושם. אשר לא יכרת" ...even unto them will I give in mine house and within my walls a place and a name...that shall not be cut off." ירמיהו, ל"ב:5		

SLOVO Z JERUZALÉMA **35**

2 / 2015

Nejčastější židovské náhrobní symboly: žehnající ruce (kohanitě) a konvice (levitě)

Židovské hřbitovy na Roudnicku

Roudnicko je významným historickým regionem v jihovýchodní části dnešního Ústeckého kraje. Minulost tohoto regionu je výrazně propojena s českými dějinami vlastně již od nepaměti, neboť právě na Roudnicku se nachází nepochybně nejpamátnější česká hora Říp, s níž jsou spojovány – alespoň tedy v mytologickém pojetí – samotné počátky našeho národa.

Avšak Roudnicko – kraj na pomezí středních a severních Čech - nebyl domovem pouze Čechů, ale též Němců i židů (české a německé národnosti), kteří zde až do poloviny 20. století společně žili, než staleté česko-německo-židovské soužití (ne vždy pochopitelně snadné) převal brutální nástup nacismu, vypuknutí druhé světové války a následný odsun německého obyvatelstva.

Osobitě svědeckví o dramatickém vývoji zdejšího regionu podávají – mimo jiných hmotných historických a kulturních památek – také místní židovské hřbitovy, které se nacházejí v Roudnici nad Labem a v nedaleké Radouni u Štětí.

Židé v Roudnici nad Labem a jejich synagogy

Nejstarším a zároveň dosti smutným dokladem o židovském osídlení Roudnice je zmínka o protižidovském pogromu roku 1541, avšak židé v tomto starobylém městě žili nepochybně již v dobách dřívějších - podle studie zdejšího rabína E. F. Löwyho Dějiny židů v Roudnici nad Labem (1934) tomu tak bylo „od nepamětných dob“. Na počátku 90. let 16. století zde žilo 14 židovských rodin, r. 1631 pak 25 rodin (90 osob) a o dvacet let později 218 osob.

Za poslední epidemie moru v Čechách v roce 1713 sice zemřela třetina židovských obyvatel Roudnice, ale i tak roku 1724 po příchodu nových obyvatel židovské víry žilo ve městě 101 židovských rodin (448 osob).

V polovině 19. stol. nastává největší rozmach místního židovského osídlení, neboť zde pobývalo 176 židovských rodin a Roudnice nad Labem se stala sídlem rabína tehdejšího Rakovnického kraje. Avšak v pozdějších desetiletích počet roudnických židů začal klesat - r. 1893 zde bylo evidováno již jen 79 rodin a r. 1930 v Roudnici žilo pouze 166 osob židovského vyznání - tj. 1 % obyvatel města.

První synagoga neznámého stáří byla v Roudnici zbořena po r. 1613. Stávala v židovské čtvrti jihovýchodně od hradu (později zámku) - na pozemcích někdejšího kapucínského kláštera. Druhá synagoga v novém ghettu byla postavena r. 1619, přestavěna r. 1675 a zbourána v polovině 19. století při budování železnice Praha – Ústí nad Labem – Drážďany.

Třetí (novodobá) synagoga při severní straně dnešní Havlíčkovy ulice byla postavena v novorománském slohu r. 1852 částečně na místě druhé synagogy. Bohoslužby se v ní konaly až do začátku 2. světové války, kdy byli roudničtí židé nuceně vystěhováni do Terezína.

Deset let po skončení války byla budova synagogy přestavěna na internát střední školy a v současné době je její vnitřek stavebně upravován za účelem bytového využití.

Nepoučený turista, kráčející od vlakového nádraží ke starému židovskému hřbitovu, však může tuto synagogu v zástavbě domů na Havlíčkově ulici snadno přehlédnout, neboť na první pohled tato budova židovskou modlitebnu již ničím nepřipomíná.

Starý a nový židovský hřbitov v Roudnici

V Roudnici nad Labem je dnes možno spatřit dva židovské hřbitovy - Starý a Nový, jež svou současnou podobou (respektive stavem záchrany či devastace) dokreslují rozpornost přístupu české veřejnosti k místům posledního odpočinku příslušníků židovské náboženské komunity, jež se v době nacismu stala obětí holocaustu.

První židovský hřbitov v Roudnici se nacházel na místě zahrady již připomenutého kapucínského kláštera a zanikl téměř beze stopy na počátku 17. století - tedy v době, kdy se začala psát historie tzv. Starého roudnického hřbitova, který byl založen v roce 1613.

Tento židovský hřbitov se rozkládá na celkové ploše 4679 m² a nalézá se zde téměř 1700 náhrobků. Řada náhrobních kamenů je velmi cenných, jsou provedené v barokním, renesančním i klasicistním slohu. Nejstarší náhrobní kámen, který byl na hřbitov přenesen z původního středověkého židovského roudnického hřbitova, pochází z roku 1611. Nápisy na náhrobcích jsou hebrejské, německé i české, případně dvojazyčné. Poslední pohřeb zde proběhl roku 1896.

Hřbitov nebyl naštěstí nikdy výrazněji poničen - ani v době nacistické okupace, ani v letech poválečných. Po roce 1948 se sice uvažovalo o jeho zrušení a vybudování městského parku na jeho místě, ale tento záměr nebyl naštěstí realizován. Ovšem ještě v létě 1989 nebyl celkový stav tohoto hřbitova příliš utěšený, dokonce některé jeho části byly využívány i jako jakési neoficiální městské smetiště.

Teprve až v průběhu devadesátých let, kdy byla dokončena nová vstupní brána (1999), byl hřbitov postupně městskou samosprávou v Roudnici nad Labem rekonstruován, a to i za podpory místního podnikatele a známého hudebního textaře Michala Horáčka.

Hřbitov, který byl roku 1992 prohlášen za kulturní památku, je dnes majetkem Federace židovských obcí. Turistům je volně přístupný, a to z nově zbudovaného prostranství.

Zatímco Starý židovský hřbitov se překvapivě zachoval ve své původní historické podobě až do dnešních časů, tzv. Nový židovský hřbitov, jenž byl založen v devadesátých letech předminulého století v těsné blízkosti současného městského hřbitova (po vyčerpání kapacit starého židovského hřbitova), padl za obětí naprostému nedostatku piety a elementární lidské slušnosti, kdy v poválečných letech a desetiletích docházelo za nečinnosti místních i státních orgánů k jeho devastaci některými zdejšími občany. Ti toto místo využívali jako zdroj levného stavebního materiálu a dokonce jako zdroj náhrobních kamenů pro hroby svých rodin.

Tehdy také téměř zanikla ohradní hřbitovní zeď a z původních několika desítek náhrobků se dochovalo jen asi 10 poškozených či povalených stél. Pustošení hřbitova vyvrcholilo požárem obřadní síně (postavené v maurském stylu) roku 1985, kdy byly nenávratně zničeny historicky cenné hebrejské a české nápisy v interiéru síně.

Obřadní síň na hřbitově v Roudnici nad Labem

Jeden z dochovaných náhrobků na hřbitově v Roudnici nad Labem

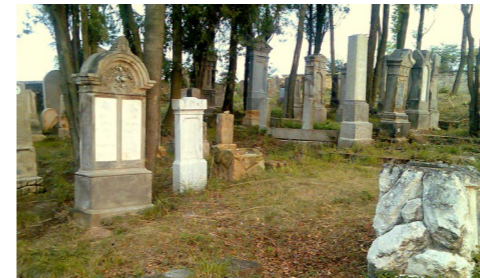

Současná podoba synagogy v Roudnici nad Labem

Obřadní síň na hřbitově v Radouni

Židovský hřbitov v Radouni

Poslední pohřeb v době protektorátu na tomto hřbitově proběhl roku 1941, ale ještě po skončení války se zde konalo několik dalších pohřbů.

Roudnická židovská komunita zanikla z tragicky známých důvodů během války a po jejím skončení se již nepodařilo místní náboženskou obec obnovit, i když někteří roudničtí židé hrůzy holocaustu přežili.

Třebaže po roce 2002 byla postupně obnovována ohradní zeď nového hřbitova a zbytky pohřebiště byly zabezpečeny před dalším řáděním vandalů a případných zlodějů, celkový dojem z tohoto hřbitova je velmi tristní - zvláště při pohledu na žalostné torzo někdejší obřadní síně...

Židovský hřbitov v Radouni

Zatímco Nový židovský hřbitov v Roudnici nad Labem podlehl faktické zkáze, jiný židovský hřbitov ve zdejším regionu, a to ve dvacet kilometrů vzdálené Radouni, se díky významné podpoře Městského úřadu ve Štětí, jehož je Radouň součástí, podařilo citlivě zrekonstruovat a tím i zachránit pro další generace.

Tento málo známý židovský hřbitov, který byl založen roku 1789, se nachází na návrší severozápadně od Radouně - asi půl kilometru od obce.

V minulosti byla jeho plocha dvakrát rozšiřována a do současné doby se na celkové ploše 2505 m² dochovalo přibližně 200 náhrobků různého stylu, z nichž nejstarší pochází z roku 1807. Byli zde pohřbíváni nejen místní židé, ale i židé z širokého okolí - například ze Štětí, z Dubé a z Hošťky. Poslední pohřeb se zde konal v prosinci 1938.

Na náhrobních kamenech nenalezneme žádné české nápisy (pouze německé a hebrejské), neboť Radouň s okolím se nacházela na území někdejších Sudet, které byly po mnichovském diktátu připojeny k Německu.

Dominantou hřbitova je osmiboká obřadní síň s betonovou kupolí, postavená v novorománském slohu v letech 1920 - 1922. Po druhé světové válce byla „zubem času“ i vandaly zcela zdevastována, avšak počátkem 21. století byla zrekonstruována. Dnes je v jejím interiéru umístěna výstava připomínající vývoj a zánik zdejší židovsko-německé komunity i proces náročné obnovy obřadní síně a hřbitova, jenž byl rovněž v letech 1938 - 1989 těžce poškozen, o čemž podávají smutné svědeckví dochované dobové fotografie.

Židovský hřbitov v Radouni, který je ve správě a majetku Federace židovských obcí, volně přístupný není, lze ale vyjednat zapůjčení klíče na Městském úřadu ve Štětí.

Dříve byla k vidění v Radouni i místní synagoga, ta však byla v 80. letech minulého století zbořena - stejně jako celá řada dalších židovských památek na území Čech, Moravy a Slezska.

Stopy přítomnosti židovských obyvatel jsou však v naší vlasti dodnes zřetelné, a to i přes všechnu nenávist a opovržení, kterým byli židé (a místa s nimi spojená) vystavováni. Jsou to místa, která by neměla být zapomenuta, neboť jsou součástí naší kolektivní národní paměti i naší národní sebereflexe.

*Petr Koubek a Zdeněk Víšek
(fotografie ze soukromých archivů autorů)*

Zdroj: Petra Večeřová, Židovské památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Praha 2009

Spravedlivá záchrana

Velvyslanec Koren předal další vyznamenání Spravedlivý mezi národy české rodině

Do Česka přišlo další ocenění Spravedlivý mezi národy. Od Izraele je in memoriam dostali manželé Bohatých, kteří za druhé světové války na Ukrajině ukrývali židovskou dívku a tím jí zachránili život. Po válce jí navíc pomohli postavit se na vlastní nohy a založit rodinu. Ocenění předal potomkům manželů v Praze izraelský velvyslanec Gary Koren.

Anna Bohatá spolu s manželem za války ukrývala židovskou dívku Mindlu Švarcovou nejen před německými vojáky, ale i před oddíly banderovců.

Mindla se narodila v roce 1933 ve vesnici Libánovka na západní Volyni jako třetí dítě rodiny Švarcových, měla dvě starší sestry, dvojčata, která se narodila v roce 1928. Krátce po narození zemřela Mindlina maminka a pro děvčátko začaly horší časy. Po nějaké době se sice otec znovu oženil, avšak pro Mindlu to velké zlepšení neznamenalo, protože nová macecha k ní příliš nepřilnula.

Rodina Bohatých patřila mezi volyňské Čechy. Jak ve vzpomínkách zachytil pan Antonín Bohatý, syn Anny a Vincence, Mindla často chodila k Bohatým a časem se velmi sblížili.

Když nacistické Německo napadlo v roce 1941 Sovětský svaz, ihned zahájilo etnické čistky, nacisté mnoho Židů zavraždili přímo na místě a ostatní přesunuli do ghetta. Jedním z takových byl i Ostrožec, kam byla deportována malá Mindla se svou rodinou. Před válkou v Ostrožci žilo asi 650 Židů, kteří tvořili asi třetinu celkové populace městečka. Po ustavení ghetta sem bylo transportováno asi 1700 Židů. Existence ghetta neměla mít dlouhého trvání, bylo zlikvidováno v říjnu 1942.

Paní Bohaté se podařilo Mindlu z ghetta dostat ven. Podplatila Ukrajince a před Němci ji ukryla na voze se slámou. Mindla se pak u Bohatých dožila osvobození v roce 1944. Přestože válku a její hrůzy přežila i jedna z jejích sester, Perla, která se rozhodla odjet do Izraele a chtěla, aby sestra odjela s ní, Mindla se rozhodla zůstat s rodinou Bohatých, jejíž členové se v její prospěch vzdali dokonce i svého dědického podílu.

Medaile udělované s vyznamenáním Spravedlivý mezi národy

V roce 1947 jí změnili jméno z Mindli na Milku Bohatou a při reemigraci do Československa ji uvedli jako svou dceru. Žila potom s rodinou ve Strachotíně na jižní Moravě. Vdala se a měla vlastní děti a život, který by bez rodiny Bohatých nikdy nebyl.

Spravedlivý mezi národy (hebrejsky Chasid Umot ha-Olam) je termín označující lidi nežidovského původu, kteří přispěli k záchraně Židů před holocaustem. Izrael, konkrétně Komise pro rozpoznávání spravedlivých, založená v roce 1963 při památníku Jad Vašem a vedená izraelským nejvyšším soudem, uděluje titul Spravedlivý(á) mezi národy těm, kteří prokazatelně tuto činnost vyvíjeli.

Spravedliví křesťané nebo Spravedliví mezi národy je původně tradiční židovský pojem, který se vypořádával se skutečností, že i mimo židovskou víru byli dobří lidé, řídící se Božími zákony. Komise toto označení převzala a propůjčuje je podle přísných kritérií. Titulem Spravedlivý mezi národy bylo dosud oceněno celkem 115 Čechů.

Zdroj: blog Pavliny Martinové, Český rozhlas

Znovuodhalení pamětní desky

Za přítomnosti vrchního pražského rabína Davida Petery, primátora města Kladna Milana Volfa, členky společnosti PATRIA archivářky Ireny Veverkové, předsedy pražské židovské obce Františka Banyaie a řady významných hostů byla v Kladně dne 24. 3. 2015 znovu odhalena pamětní deska připomínající oba kladenské židovské transporty vypravené z Kladna v únoru 1942.

Situaci kolem této tragické události podrobně popsala Irena Veverková, která se kladenskou židovskou otázkou dlouhodobě zabývá. Deska, původně odhalená v roce 2004 na historické budově bývalého učitelského ústavu, byla na čas sejmuta, protože historická budova učitelského ústavu ustoupila výstavbě obchodního centra Centrál Kladno. Po dostavbě této nové dominanty města se deska vrátila zpět do míst, kde prožili židé z Kladna a okolí poslední chvíle před transportem.

Z Kladna byl vypraven dne 22. února 1942 transport označený jako „Y“, o čtyři dny později, dne 26. února 1942, odejel transport s označením „Z“. Během těchto čtyř dní bylo z Kladna a okolí odvečeno 1623 osob židovského původu. Osvobození se dočkalo pouze 120 z nich.

Zdeněk Víšek, předseda společnosti Patria

Nové muzeum líčí roli křesťanských přátel Izraele

V dubnu bylo v Jeruzalémě otevřeno nové muzeum věnované roli, kterou v moderní době sehráli v historii Izraele křesťanští přátelé. Jmenuje se Friends of Zion Heritage Center (Centrum připomínající přátele Sionu) a obsahuje špičkové multimediální expozice.

David Parsons

Interaktivní obrazovky vyprávějí příběhy mnoha křesťanů, kteří podporovali sionistické hnutí, počínaje významnými politiky až po odvážné vojenské velitele, od výřečných kazatelů po prosté křesťany, kteří zachraňovali Židy v době holocaustu. Mnozí byli ve své době respektovanými vůdci, zatímco jiní neznámými hrdiny, na které historie zdánlivě zapomněla – až do nedávna.

„Nápad zřídit toto muzeum začal u Corrie Ten Boom,“ říká jeho zakladatel dr. Michael D. Evans, autor bestsellerů a vedoucí jeruzalémského týmu modlitebníků. „Když jsem se s ní v roce 1972 poprvé setkal, vyprávěla mi o svém snu, aby se jejich rodinný dům v holandském Haarlemu jednou stal svědectvím o Boží lásce. A k tomu skutečně došlo.“

Evans po smrti Corrie její rodinný dům a hodinářskou dílnu koupil a zřídil v nich muzeum, které ročně navštíví na 600 tisíc návštěvníků. Později potkal mnohé z 800 Židů, které Boomova rodina ve svém domě schovávala v době šoa a kteří přežili. Jejich příběhy byly velice dojemné. Jedna Židovka mu řekla: „Ten Boomovi zemřeli, abych já mohla žít.“

„Tak jsem se rozhodl přinést Corrie do Jeruzaléma,“ pokračuje Evans. „Mnozí Izraelci její podivuhodný příběh neznají. Z Holandska vědí jen o Anne Frankové. A ani mladší křesťanská generace Corrie nezná.“

„Když jsem se modlil, jak tento příběh dostat do Jeruzaléma, postupně jsem zjistil, že existuje mnoho křesťanů, kteří zachránili Židy během holocaustu. Při svých výzkumech jsem narazil na Japonce, příslušníky mnoha evropských národů i lidi z jižní Ameriky a všechny příběhy byly stejně neuvěřitelné.“

To vedlo k myšlence rozšířit rozsah muzea o příběhy křesťanů, kteří v nedávných generacích významně přispěli k obnově Izraele. „Chtěl jsem vytvořit místo, kde by se křesťané i Izraelci mohli seznámit s těmito hrdiny,“ říká Evans.

A tak najal špičkové izraelské odborníky na animaci a video-techniku a nechal je vytvořit živou, pestrou a inovační audiovizu-

ální prezentaci. Využili přitom nejnovější techniky jako rotoskopy a videomapování, které jsou jedinečné ve světovém měřítku.

Prohlídka začíná biblickými zaslíbeními Abrahamovi (Gen 12) a úvodním slovem bývalého izraelského prezidenta Šimona Perese, který se ujal čestného předsednictví správní rady muzea. „Šimon Peres se tohoto projektu chtěl zúčastnit, protože ví, jakou roli hráli křesťané při vzniku Státu Izrael, a také se mu líbí nápad muzea „přátel Sionu“.“

Peres ve své nové roli navštívil Texas, kde předal první výroční cenu muzea bývalému americkému prezidentovi Georgi W. Bushovi, a to konkrétně za jeho neveřejnou pomoc Izraeli při bombardování syrského jaderného reaktoru v roce 2007. Evans se netají tím, že považuje Bushe za křesťanského sionistu, který má mít své místo mezi ostatními hrdiny, jejichž příběhy jsou v muzeu vylíčeny. Patří k nim prezident Harry Truman, kazatelé William Hechler, William Blackstone, lordi Shaftesbury a Balfour nebo generál Orde Wingate. Jedna expozice je dokonce věnována vzdálenému příbuznému Bushovy rodiny, profesorovi Newyorské univerzity Georgi Bushovi, který v roce 1840 napsal knihu předpovídající doslovný návrat Židů do jejich vlasti.

Premiér Netanjahu zase vypráví, jak se jeho otec spřátelil s podplukovníkem Johnem Henrym Pattersonem, britským velitelem z 1. světové války, který velel první organizované židovské vojenské jednotce po téměř 2000 letech.

Standardní hodinová prohlídka provede návštěvníky starověkými i moderními dějinami Izraele. Evans je s první odezvou spokojen, zejména je rád, že muzeum již navštívily stovky Izraelců. Doufá, že díky přítomnosti takových osobností, jako je Šimon Peres a Benjamin Netanjahu ve správní radě přiláká skupiny izraelských školáků i vojáků, aby se přišly seznámit se skutečnými přáteli svého národa – křesťany, jako byla Corrie Ten Boom.

David Parsons je ředitel ICEJ pro komunikaci. Přel.: -mk-

KALENDÁRIUM (červenec - září 2015)

Výročí narození významných židovských osobností spjatých s českými dějinami

Egon Lánský
(23. července 1934 Trenčín
– 25. listopadu 2013 Praha)
publicista, politik

Miloš Kopecký
(22. srpna 1922 Praha
16. února 1996 Praha)
divadelní a filmový herec

Václav Neumann
(29. září 1920 Praha
– 2. září 1995 Vídeň)
– dirigent

Po Slovenském národním povstání, kdy byla zahájena druhá vlna židovských deportací, se jeho matka za pomoci přátel na čas podařilo rodinu hospitalizovat v místní nemocnici. Později byli deportováni do Terezína, kde se dočkali osvobození. Po 2. světové válce se vrátili do Trenčína. Egon Lánský byl pro protikomunistické aktivity třikrát vyloučen z vysokých škol. Pracoval v hutích na Kladně, později u podniku Dental a nakonec v letech 1967–1968 v Ekonomickém ústavu ČSAV. Na jaře 1968 se stal jedním ze zakládajících členů „Klubu angažovaných nestraníků“. Po srpnu 1968 odešel do Švédska. V roce 1981 uzavřel studia historie a politologie na Karlově univerzitě v Lundu. Pracoval jako konzervativní politický komentátor pro švédský tisk, pro československou redakci londýnské BBC a později jako komentátor Svobodné Evropy. Po listopadu 1989 se vrátil do Československa, stal se mluvčím ministerstva zahraničí, pak vyslancem československé stálé mise u Rady Evropy ve Štrasburku. V roce 1995 se stal tiskovým mluvčím Miloše Zemana. Ve volbách 1996 byl zvolen za okres Děčín na kandidátce ČSSD senátorem. V červenci 1998 se stal místopředsedou Zemanovy vlády a pověřen koordinací resortů zahraničí, vnitra a obrany, zejména ale přístupovými jednáními s EU. Rezignoval koncem listopadu 1999.

Jeho matka byla židovského původu a zemřela v Osvětimi. 15. 8. 1944 se ocitl v nacistickém pracovním táboře kvůli svému židovskému původu i Miloš. Hrát začínal ve Větrníku, následovalo Divadlo satiry, činohra Národního divadla, divadlo ABC, dva roky v karlínském hudebním divadle. V roce 1965 nastoupil do angažmá Divadla na Vinohradech, kde působil až do roku 1991. Krátce byl členem KSČ, v roce 1954 byl vyloučen. Vystupoval často ve filmu i v televizi, většinou hrál komediální padoušské postavy. Nezapomenutelné jsou jeho postavy zlotřilého královského rádce (Pyšná princezna), pistolníka Hoga Foga (Limónádový Joe), polního kuráta Katze (Dobrý voják Švejk) a mnoho jiných drobných i větších postav. Objevný byl jeho Harpagon v Molierově Lakomci, kterého nehrál jako uslintaného shrbeného stařečka, nýbrž jako plnokrevného muže v nejlepších letech, který sice trpí stihomamem, ale jde cílevědomě a nemilosrdně za svými cíli. Jednou z jeho posledních velkých rolí na divadle byl Shakespearův Richard III.

Po maturitě na gymnáziu studoval soukromě na konzervatoři houslovou hru, vedle toho též dirigování. Od roku 1945 byl členem České filharmonie jako violista. V letech 1951-54 byl uměleckým ředitelem Karlovarského symfonického orchestru, pak brněnského a 1956-63 pražského symfonického orchestru FOK. Současně hostoval v berlínské Komické opěře od roku 1955. V roce 1964 byl jmenován uměleckým ředitelem lipského Gewandhausorchestru. Tuto vysoce prestižní funkci složil po srpnu 1968 a vrátil se do Prahy, kde emigrace Karla Ančerla uvolnila místo šéfa České filharmonie. Doménou V. Neumanna byla hudba 20. století, proslavil se zejména interpretací symfonického díla Bohuslava Martinů a snahou prosadit i za totalitního režimu provádění děl Miloslava Kabeláče. Nahrál také kompletní symfonické dílo Gustava Mahlera. K zahraničním vystoupením byl zván především jako expert na českou hudbu.

připravuje -sipi-

PŘEŽÍT NAVZDORY OKOLNOSTEM

Uri Orlev se u nás stal známým především díky knize Ostrov v Ptačí ulici, s níž jako první Izraelec získal prestižní mezinárodní cenu Hanse Christiana Andersena. I další Orlevova práce, kterou je vyslechnutý a převyprávěný autentický příběh Jorama Friedmana nazvaný podle jedné epizodní příhody Běž, chlapče, běž..., rozhodně nezůstala čtenářskou veřejností nepovšimnuta. Jednak získala italskou cenu za nejlepší knihu pro dětské čtenáře od dvanácti let, a nadto podle jejího námětu vznikl i stejnojmenný celovečerní film.

V čem spočívá síla nabízeného příběhu? Především v autentičnosti. A také v ničím nepřikrašlované syrovosti života, která zasáhne obyčejného kluka. Je to příběh nejenom o křehkém dětském světě, který je násilně vytržen z bezpečí milující rodiny, nýbrž i o lidském životě drčeném válečnými událostmi. Vyprávění, ne nepodobné deníkovým záznamům, před námi otevírá nečekané situace, s nimiž se musí vyrovnávat malý židovský chlapec, jehož rodina je zasažena válkou. Ostatně právě očima opuštěného chlapce, který se ztratil v ghettu mamince a vzápětí nachází náhradní rodinu

v partě stejně osamělých chlapců, nahlížíme do polských a někdy i do německých domácností i jednotlivých lidských duší. Společně se Srulikem poodhalujeme podstatu motivů těch, kteří mu právě pomáhají, nebo škodí. A přesto mnohé lidské skutky zůstanou nevyvětleny a zahaleny tajemstvím. Přestože na stránkách knížky doprovázíme dětského hrdinu, lze na jeho příběh nahlížet jako na svého druhu hrdinský epos, který popisuje odvážný zápas o přežití v hraničních situacích. Epos vykreslující onu pověstnou tenkou hranici mezi dobrem a zlem, mezi životem a smrtí, kdy o dalším osudu rozhodují věci víceméně nepochopitelné a lidskou vůli často neovlivnitelné.

Ještě jedna skutečnost je na příběhu pozoruhodná – zcela bourá obvyklé předsudky o tom, kdo stojí na té správné či špatné straně – a ukazuje, že dobří i zlí lidé jsou v každém národě, jsou mezi konstruktéry a vykonavateli zla, mezi oběťmi i mezi přihlížejícími.

Petr Plaňanský

Uri Orlev
Běž, chlapče, běž

překlad Lenka Bukovská
formát A5
154 strany
pevná vazba
vydal Práh
Praha 2014

Náměty k modlitbám léto 2015

Za Izrael

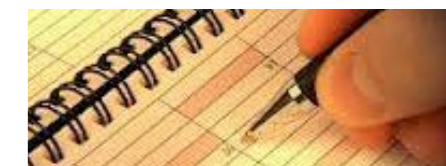
- Modlete se, aby v návaznosti na fyzický návrat židovského národa do jeho historické domoviny sílila duchovní obnova zaslíbená hebrejskými proroky a potvrzená učením novozákonních apoštolů.
- Modlete se, aby v Izraeli povstali vůdci s morálním kreditem a vírou, kteří by národu vtiskli duchovní směřování. Modlete se, aby povstali novodobí Jozuové a Kálebové, kteří se nebudou bát připomínat Boží zaslíbení pro izraelský národ a budou jej inspirovat, aby tváří v tvář nepřátelským tlakům nerezignoval.
- Modlete se za novou vládní koalici a moudrost pro ni při řešení složitých úkolů, mimo jiné ekonomických a bezpečnostních: 1 Tim 2:1-2, Přísloví 21:1, 14:34-35.
- Modlete se podle Žalmu 122:6 – vyprošujte pokoj pro Jeruzalém.

Za sousední země

- Modlete se za ukončení krveprolití v Sýrii, Iráku, Libyi a Jemenu: Ef 6:12. Modlete se, aby uprchlíci našli bezpečí a naději.
- Modlete se, aby umírněné sunnitské státy plně přijaly Izrael jako stát, který do regionu patří, a spolupracovaly s ním proti hrozbě jaderného Iránu.
- Modlete se za probuzení v Iránu, Turecku a dalších zemích, aby mnozí našli smíření a milost v Ježíši Kristu.

Za práci ICEJ

- Modlete se za přípravu a průběh oslavy Svátku stánků v Jeruzalémě (27. 9. – 2. 10.) – aby představitelé národů uslyšeli povolání a přišli slavit tento svátek do Jeruzaléma: Zach 8:20-22, 14:16.
- Za pracovníky ICEJ v Jeruzalémě a v dalších zemích, aby přinesli církvím po celém světě aktuální a požehnané slovo.
- Aby pracovníci ICEJ získávali i nadále přízeň v očích izraelského národa.

Do diáře

ŽIDOVSKÉ SVÁTKY:
26. 7. 2015 *Tiš'a be-av* (devátý av)
14. - 15. 9. 2015 *Roš Ha-šana* 5776
(Den Troubení)
23. 9. 2015 *Jom Kippur* (Den smíření)
28. 9. – 4. 10. 2015 *Sukót* (Svátek stánků)
6. 10. 2015 *Simchat Tora* (Radost z Tóry)
6. – 14. 12. 2015 *Chanuka* (Svátek zasvěcení)
Tučným písmem jsou vyznačeny svátky přímo ustanovené v Bibli. Obyčejným písmem svátky vztahující se k událostem v Bibli zmíněným a kurzívou svátky starší (talmudické) či novější (izraelské) židovské tradice.

Svátky začínají vždy v předvečer uvedeného dne.
Přehledný židovský kalendář pro kterýkoli rok naleznete (v angličtině) na <http://www.hebcal.com/hebcal>

AKCE ICEJ:

19. – 25. 8. 2015: *Pochod po stopách hrdinů: Auschwitz – Žilina*
Dny pro Izrael na Moravě:
2. 11. Prostějov
3. 11. Olomouc
5. 11. Brno
8. 11. Am Jisael Chaj v Karlových Varech

HLEDÁME NOVÉ SPOLUPRACOVNÍKY, INFORMACE NA ICEJ@ECN.CZ

Parašot

Uvádíme rozpis čtení oddílů Tóry - pěti knih Mojžíšových) nazvaný podle prvního hebrejského slova. Haftara (doslova „závěr“) je čtení z dalších částí Tenachu (Staré smlouvy), které vychází z u nás běžné aškenázké tradice. Datum se vztahuje vždy k šabat - sobotě, kdy se daný text čte v synagogách. Šabat stejně jako všechny svátky však začínají již v předvečer uvedeného dne.

Některé internetové adresy pro studium Tóry: The Tanach Study Center (Menachem Leibtag): www.tanach.org, Project Genesis (mnoho různých autorů): www.torah.org, Mesíánské výklady – The First Fruits of Zion: <http://ffoz.org/TorahClub>

Výklady, které v rámci cyklu „Strom života“ zpracovává Mojmir Kallus, si můžete objednat v elektronické formě na adrese: Alena Navrátilová, e-mail: sosna7@volny.cz.

Datum	Název	Paraša	Haftara
4.7.2015	Balak	Nu 22:2 – 25:9	Mi 5:6-6:8
11. 7. 2015	Pinchas	Nu 25:10 – 30:1	1 Kr 18:46-19:21
18. 7. 2015	Matot-Masej	Nu 30:2 – 36:13	Jer 2:4-28, 3:4
25. 7. 2015	Dvarim	Dt 1:1 – 3:22	Iz 1:1-27
1. 8. 2015	Vaetchanan	Dt 3:23 – 7:11	Iz 40:1-26
8. 8. 2015	Ekev	Dt 7:12 – 11:25	Iz 49:14-51:3
15. 8. 2015	Ree	Dt 11:26 – 16:17	Iz 54:11-55:5
22. 8. 2015	Šoffim	Dt 16:18 – 21:9	Iz 51:12-52:12
29. 8. 2015	Ki tece	Dt 21:10 – 25:19	Iz 54:1-10
5. 9. 2015	Ki tavo	Dt 26:1 – 29:8	Iz 60:1-22
12. 9. 2015	Nicavim-Vajelech	Dt 29:9 – 30:20	Iz 61:10-63:9
19. 9. 2015	Vajelech	Dt 31:1 – 31:30	Iz 55:6-56:8
26. 9. 2015	Haazinu	Dt 32:1 – 52	II Sam 22:1-51

Výklad a debata na téma aktuální paraši s novozákonním zřetelem probíhá každý pátek od 18 hodin v rámci shromáždění Vinice Praha na adrese Ječná 19, Praha 2. Moderuje dr.Mojmír Kallus. Vstup volný, hosté vítáni! (v červenci a srpnu se nekoná)

NEZAPOMEŇTE!
**DEN MODLITEB
 ZA POKOJ PRO
 JERUZALÉM**

NEDELE 4/10/2015

175 NÁRODŮ
 JEDNO MĚSTO
 JEDEN HLAS

WWW.DAYTOPRAY.COM
 WWW.ICEJ.CZ

Jak nás můžete podpořit

Naše práce je financována z dobrovolných příspěvků a darů. Zveme vás, abyste se připojili k naší celosvětové službě a stali se podporujícími členy ICEJ.

V České republice
 Členský příspěvek na rok 2015 je stanoven na 500 Kč a v této ceně je obsaženo zaslání časopisu Slovo z Jeruzaléma po celý rok (čtyři čísla).

Pokyny pro zaslání příspěvků:
 název účtu: Mezinárodní křesťanské velvyslanectví Jeruzalém, Thoamyerova 800/5, 140 59 Praha 4 - Krč
 č. ú. **3747 530 257/0100, Komerční banka Praha 2.**
 Specifický symbol: vaše členské číslo (je přidělováno po první platbě a naleznete je na obálce se zasílaným časopisem). Variabilní symbol (VS): slouží k rozlišení účelu příspěvku či daru. Pro členský příspěvek uveďte číslo 113.

Úplný seznam aktuálně podporovaných projektů naleznete na stránce www.icej.cz/ceska_pobočka/jak_se_zapojit

Na Slovensku
 Každému, kto nám v roku 2015 pošle členský príspevok vo výške aspoň 20 euro, budeme zasielať časopis Slovo z Jeruzalema. Pre členský príspevok na rok 2014 použite VS 106.

Pokyny pre zasielanie príspevkov:
 č. účtu: **1297160551/0200, VÚB Bratislava**
 Špecifický symbol: vaše členské číslo nájde na adresnom štítku obálky alebo vám ho zašleme požiadanim na info@icej.sk
 Variabilný symbol: pomôže vám odlíšiť rôzny účel darov, ich zoznam nájde na www.icej.sk/article/podpora.

ICEJ Slovensko, Ševčenkova 9, 851 01 Bratislava,
www.icej.sk, www.facebook.com/ICEJSlovakia

**INZERUJTE
 U NÁS!**

KONTAKT:
icej@ecn.cz, tel.: 272732636

**Fandíme
 nakupování**

- 160 obchodů,
- 1600 parkovacích míst

Naladte si programy vysílané přímo z Jeruzaléma:

GOD TV
 Globální křesťanská televizní stanice GOD TV vysílá pravidelně každý týden 30minutový program ICEJ „Slovo z Jeruzaléma“. Tento pořad produkovaný týmem Mezinárodního křesťanského velvyslanectví v Jeruzalémě obsahuje biblické zamyšlení a zajímavosti z izraelské země. Program je vysílán v angličtině. Konkrétní vysílací časy i záznamy odvysílaných pořadů najdete na www.god.tv.

DAYSTAR
 Televizní pořad ICEJ REPORT se vysílá každou neděli v 12:30 SEČ v rámci programu „Israel Now News“ na stanici Daystar TV,
www.daystar.com.

FRONTPAGE JERUSALEM
 ICEJ produkuje každý týden rovněž rozhlasový pořad v angličtině, který lze pod názvem Frontpage Jerusalem poslouchat na www.frontpagejerusalem.com.

© The Jewish National & University Library | © The Hebrew University, Dept. of Geography

Mozailková mapa Madaba: Tisk [Jerusalem], [1897]? Skutečná velikost: 1260 x 1780 mm. Poznámka: Mozaika na podlaže byzantského kostela z konce 6. století v Madabě (dnešní Jordánsko), představuje Svatou zemi a okolí. Poznámka: východní orientace, mapa znázorňuje oblast od „Neapolis“ (Nábulus) po Egypt. Nejvýznamnější část znázorňuje Jeruzalém v době Byzance. Řecký text ve spodní části mapy pochází od knihovníka řecko-ortodoxního patriarchy Jeruzaléma (p. Kleopas Koikylides) z r. 1897, barevný manuskript